

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

2012

Markéta Baumruková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Čína a ropa – geopolitická aktivita Číny vedoucí
k zajištění energetické bezpečnosti**

Markéta Baumruková

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

**Čína a ropa – geopolitická aktivita Číny vedoucí
k zajištění energetické bezpečnosti**

Markéta Baumruková

Vedoucí práce:

PhDr. David Šanc, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Davidu Šancovi, Ph.D. za spolupráci a poskytnutí odborných připomínek a hodnotných rad.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	7
2.1	Mahanova teorie o mořské moci.....	7
2.2	Teorie závislosti	10
3	GEOPOLITIKA ROPY	14
3.1	Zásoby ropy a jejich distribuce	15
3.2	Bezpečnost dodávek ropy	17
4	ČÍNSKÝ ZÁJEM O ROPU A JEJÍ DOVOZ	21
4.1	Přechod ze soběstačnosti v závislost na ropě	21
4.2	Politika pro zajištění dostatečných dodávek ropy	23
4.3	ČLR v Africe	26
4.3.1	Angola	26
4.3.2	Súdán.....	28
4.3.3	Libye	29
4.3.4	Republika Kongo – Brazzaville	30
4.4	ČLR v Latinské Americe.....	31
4.4.1	Brazílie	32
4.4.2	Venezuela	33
4.5	Čína na Blízkém východě	34
4.5.1	Írán.....	34
4.5.2	Irák.....	36
4.5.3	Saúdská Arábie	37
4.5.4	Omán.....	38

4.5.5	Jemen.....	39
4.5.6	Kuvajt.....	39
4.5.7	Spojené arabské emiráty	40
4.6	ČLR ve Střední Asii.....	40
4.6.1	Kazachstán	41
4.7	ČLR v Rusku.....	42
5	BEZPEČNOST ROPNÝCH DODÁVEK DO ČLR.....	44
5.1	Budování alternativních ropných cest do ČLR	44
5.2	Zajištění bezpečných dodávek po moři	47
5.3	Námořnictvo jako výrazný bezpečnostní prvek	50
6	VZTAHY ČLR SE ZEMĚMI V OBLASTI JIHOVÝHODNÍ ASIE A NEJVĚTŠÍMI ROPNÝMI DOVOZCI	56
6.1	Vztah ČLR se zeměmi v Jihočínském moři.....	56
6.2	Vztah ČLR s Japonskem.....	65
6.3	Vztah ČLR s Indií.....	68
6.4	Vztah ČLR s USA	71
7	ZÁVĚR	75
8	SEZNAM LITERATURY	84
9	RESUMÉ	107
10	SEZNAM PŘÍLOH.....	108
11	PŘÍLOHY	110

SEZNAM DŮLEŽITÝCH ZKRATEK

ASEAN	Association of South East Asian Nations (Sdružení národů jihovýchodní Asie)
Bbl/d	barely za den
BP	British Petrol (Britská energetická společnost)
CNOOC	The China National Offshore Oil Corporation (Čínská státní pobřežní ropná společnost)
CNPC	The China National Petroleum Corporation (Čínská státní ropná společnost)
ČLR	Čínská lidová republika
ČRB	Čínská rozvojová banka
EEZ	Exkluzivní ekonomická zóna
EIA	U.S. Energy Information Administration (Úřad pro energetické informace)
Exim Bank	The Export-Import Bank of China (Čínská banka pro dovoz a vývoz)
IEA	International Energy Agency (Mezinárodní energetická agentura)
MMF	Mezinárodní měnový fond
NOCs	National Oil Companies (Státní ropné společnosti)
SA	Saúdská Arábie
SAE	Spojené arabské emiráty
Sinochem	China National Chemicals Import & Export Corporation (Největší čínská akciová obchodní společnost zaměřující se na

petrochemickou distribuci)

SINOPEC

China Petroleum & Chemical Corporation (Čínská státní
petrochemická společnost)

1 ÚVOD

Současný svět se nachází v situaci, kdy se zvyšuje závislost na základních energetických surovinách. V souvislosti s tím je nedílnou součástí politiky každé země zajištění energetické bezpečnosti. Pro široký pojem energetická bezpečnost je společné to, že je nutné zajistit dopravu energetických surovin z místa, ve kterém dochází k těžbě, do místa, kde vzniká po surovině poptávka. V diplomové práci se zabývám ropou jako významnou energetickou surovinou, jejíž spotřeba se neustále zvyšuje a poptávka po ní v souvislosti s tím roste. Mezi největší ropné exportéry patří Saúdská Arábie, Ruská federace, Írán, Nigérie, Spojené arabské emiráty a Angola. V posledních 20 letech se objevil nový významný hráč na světovém trhu s ropou, Čínská lidová republika (ČLR), která na svém území disponuje ropnými zásobami, nicméně zásoby jsou nedostatečné a jejich produkce byla až do vzniku samotné ČLR minimální.

Během 20. století se Čína po dlouhé době izolace, ke které se sama rozhodla, začala otevírat světu. Tomuto rozhodnutí ale předcházelo období námořních úspěchů během vlády dynastie Ming. Čínský muslimský eunuch Zheng He velel od roku 1405 loďstvu s téměř 28 000 námořníky, s nimiž několikrát připlul až k břehům Afriky a rozvíjel tak obchodní vztahy. Nicméně netrvalo dlouho a Čína se z námořních výprav přeměrovala na vnitřní politiku, zlikvidovala námořní síly a zahájila několik století dlouhý stav izolace, čímž námořní sílu postoupila Evropě (McGiffert – Mitchell, 2007: 3). Čína se začala z námořní geostrategie orientovat na geostrategii zaměřenou na obranu hranic (Tow, 2001: 15). Dlouhá doba izolace způsobila naprosté oslabení země, zejména pak vojenské síly, a tudíž neschopnost reagovat na hrozbu, která přišla z moře. V opiových válkách (1839 – 1842) byla Čína poražena a došlo ke kompletní změně rovnováhy moci mezi Čínou a zbytkem světa. V souvislosti se ztrátou nadřazenosti začala na domácí scéně sílit znepokojenost se stávajícím režimem (McGiffert – Mitchell, 2007: 11 – 13). Až s nástupem komunistické strany a Mao Ce-tunga směřovala Čína ke snaze stát se významným celosvětovým hráčem v mezinárodní politice. Aby se tak stalo, podpořil Mao Ce-tung kampaň Velkého skoku, kampaň k dokončení industrializace a transformace Číny v ekonomickou velmoc (Mirsky, 2009: 87 – 92). Nicméně po prvním úspěšném jaderném testu, který proběhl 16. října 1964¹, následovalo období mezinárodní izolace Číny a

---

¹ FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Nuclear Weapons* (2006-11-29); <http://www.fas.org/nuke/guide/china/nuke/index.html>, 2012-02-26).

ekonomické stagnace. Až po smrti Mao Ce-tunga, v druhé polovině 70. let, začala nová éra čínských dějin, charakteristická rychlým ekonomickým růstem, obnovou zahraničního obchodu a navázáním úplných diplomatických vztahů s USA (Mirsky, 2009: 99 – 104). V roce 1978 Teng Siao-pching nastartoval nové ekonomické reformy, které Čínu transformovaly v globální mocnost (Zheng, 2009: 8). Vláda umožnila zemědělcům částečný prodej vlastních plodin na volném trhu a zároveň ve snaze přilákat zahraniční investice, vytvořila podél pobřeží zvláštní ekonomické zóny. Díky těmto a dalším reformním krokům začala růst ekonomika ČLR podstatně rychleji než dříve (Morrison, 2006: 2). V souvislosti s ekonomickým rozvojem tak logicky rostly i energetické požadavky, respektive požadavky na ropu, jakožto významnou surovinu. Od 80. let se ČLR začala více spoléhat na dovoz ropy, a od roku 1993 je již významným importérem (Thomas, 2009: 5). Nároky na spotřebu ropy stále stoupají, což vede čínskou vládu ke strategickému uvažování a k aktivní zahraniční politice s cílem zajistit a zabezpečit přísun ropy (Fürst, 2006: 17 – 19).

Cílem diplomové práce je analyzovat způsob, jakým si ČLR zajišťuje bezpečnost dodávek ropy, v jakých zemích za tímto účelem operuje, jak její politika ovlivňuje vztahy s okolními státy i ostatními mocnostmi, a potvrdit či vyvrátit níže stanovené hypotézy. Čína se od ostatních importérů odlišuje snahou získávat co nejvíce ropy na základě bilaterálních smluv s ropnými exportéry. Buď tak po uzavření smlouvy sama na území daného státu provádí těžbu, nebo nakupuje ropu přímo od konkrétních dodavatelů (Papež, 2010: 25). V současnosti je ropa dovážena do ČLR především z rozvojových zemí. Největším dodavatelem ropy do Číny je dle statistik z ledna 2011 Angola, následovaná Saúdskou Arábií, Ruskem, Súdánem² a Íránem³. Čína těmto státům vyhovuje zejména politikou nevměšování se do vnitřních záležitostí, nezajímá se tedy o dodržování lidských práv, nedemokratické režimy, či špatné pracovní podmínky místních zaměstnanců. Zároveň Čína těmto zemím poskytuje finanční částky, investice do hospodářství a infrastruktury i technologickou spolupráci. Navíc vzhledem ke své

---

² 6. července 2011 došlo k rozpadu Súdánu na dva státy, Súdán a Jižní Súdán. Vzhledem k tomu, že k rozdělení došlo teprve před necelým rokem, nejsou prozatím dostupné informace ohledně produkce a exportu ropy pro každou zemi zvlášť. Navíc při vzniku nové státní hranice se stalo značně problematickým rozdělit ropná pole, respektive určit komu patří. Tato situace je umocněná tím, že větší zásoby i produkce ropy se vyskytuje v Jižním Súdánu, ale ropa musí být vedena ropovody k přístavu přes Súdán. Z důvodu nedostatku těchto informací se podkapitola bude věnovat Súdánu jako jednomu státu s tím, že bude hodnocena doba a působení ČLR na místě od začátku těžby ropy v Súdánu po rozpad státu.

³ China OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January* (2010); (<http://chinaoilweb.com/uploadFile/docs/Attachment/2010-3-169132990.pdf>, 2012-02-26).

pozici a moci, jakožto stálého člena Rady bezpečnosti OSN, může těmto zemím poskytnout podporu na mezinárodní úrovni. Je schopna například vetovat sankce namířené proti některým zemím (Fürst, 2006: 19). Jak bylo uvedeno, ČLR dováží ropu zejména z rozvojových zemí, a v této souvislosti lze s jistotou dávkou nadhledu chápat ČLR jako jádro, které disponuje technologiemi a financemi, a země vyvážející ropu jako periferie, kterým čínské investice přijdou vhod. S těmito termíny operuje teorie závislosti, která předpokládá, že příčina nízké úrovně vývoje v ekonomicky slabších zemích/satelitech/periferiích je způsobena jejich spoléháním a závislostí na ekonomicky rozvinutější země/metropole/centra/jádra. Tato práce se pokusí tento vztah formulovat ve vztahu čínských investic do států disponujících ropou a vznikající závislosti těchto států na odběru ropy i na investicích. Je ověřováno, zda taková závislost vzniká, případně jaká jiná forma závislosti se mezi těmito státy objevuje. Tím je formulována první hypotéza diplomové práce, která předpokládá, že ČLR svojí petropolitikou způsobuje závislost těchto exportních zemí na odbytu ropy ČLR.

Import ropy do ČLR po mořských trasách tvoří na 80 % celkového dovozu a čínským vitálním cílem je tedy zajistit bezpečnost těchto dodávek prostřednictvím zvýšení ochrany moře a výstavbou nových ropovodů, jež by umožnily vyhnout se nebezpečným úžinám. Alfred Thayer Mahan ve své knize *The Influence of Sea Power upon History 1660 – 1783* uvedl, že nejvýznamnějším prvkem, který ovlivňoval světovou historii, je kontrola moře. Moře je pro něj velkou dálnicí, kde se křížují cesty všech a jehož kontrola může danému státu zajistit bezpečnost pohybu. Pro jakékoli výpravy jsou významné domácí přístavy, které by si státy měly chránit vlastními loděmi a v období válek pak válečnými loděmi. Nezbytností je pro něj námořnictvo (Mahan, 1890: iv, 26 – 27). Uvědoměním si, že budoucnost ekonomického růstu stojí na zisku ropy, začala ČLR střežit důležité úžiny, které jsou pro dopravu této suroviny nezbytné. Začala výrazně budovat své námořnictvo a stavět základny s čínskou vojenskou přítomností v oblastech, které jsou pro ni významné. Tato činnost se nazývá strategie perlového náhrdelníku a perly jsou ty základny, které vedou od pobřeží ČLR přes pobřeží Jihočínského moře, Malackou úžinu, Indický oceán až k pobřeží Arabského moře a Perského zálivu (Lin, 2008b: 2 – 3). S tím je spojena samozřejmě militarizace námořnictva, jakožto významné složky, která je pro A. T. Mahana podstatou mořské moci. Na základě výše uvedeného stanovuji druhou hypotézu: ČLR ve snaze zabezpečit dodávky ropy na své území vede svojí bezpečnostní politiku tím, že usiluje o kontrolu moře, a stává se tak mořskou mocí.

Politika, kterou ČLR vykonává v zemích, disponujících ropou, i politika, jíž usiluje o zabezpečení ropných dodávek, ovlivňuje její vztahy s ostatními zeměmi (Lai, 2007: 529). Navíc spolupráci s některými zeměmi komplikuje výrazná námořní a vojenská přítomnost v oblastech tzv. perel a vytváří pro ně hrozbu a nedůvěru. Diplomová práce bude zkoumat, jak vyvíjené politiky ve snaze zisku a ochrany ropy ovlivňují vztahy s těmito zeměmi.

Diplomová práce má za cíl obhájit, vyvrátit a popřípadě objasnit dvě hypotézy a zodpovědět položenou otázku. První hypotéza zní: *ČLR svoji petropolitikou způsobuje závislost těchto exportních zemí na odbytu ropy ČLR.* Druhá hypotéza zní: *ČLR ve snaze zabezpečit dodávky ropy na své území vede svoji bezpečnostní politiku tím, že usiluje o kontrolu moře a stává se tak mořskou mocí.* Zároveň budu hledat odpověď na otázku: *Jak ovlivňuje ropná politika ČLR její vztahy se státy v oblasti Jihočínské moře, které čelí námořní přítomnosti ČLR, a s USA, Indií a Japonskem, které patří spolu s ČLR mezi čtyři největší odběratele ropy a jejich zájmy se dostávají do střetu?*

Hlavní text diplomové práce je mimo úvod a závěr rozdělen do pěti kapitol. Vzhledem k tomu, že předložené hypotézy můžeme vyvrátit nebo potvrdit na základě teoretických východisek, obsahuje druhá kapitola tato východiska. Nejprve je věnována pozornost A. T. Mahanovi a jeho vysvětlení mořské moci, důležitosti moře a mořských tras jako významných dopravních a zejména obchodních tepen, které by měly být kontrolovány. Kapitola současně uvede vývoj teorie závislosti, hlavní myslitele a jejich významné myšlenky, zároveň nastíní obecné a důležité vztahy satelitů/periferií a metropolí/center/jader.

Třetí kapitola poskytuje informace o základní energetické surovině, ropě, a její geopolitice. Kapitola poskytuje informace o zvyšující se poptávce po ropě, geografii ropných zásob, o zemích, které ropu vyvázejí a dovážejí. Jsou popsány trasy, kterými se ropa dopravuje, a úskalí, kterým státy při této snaze dopravit ropu na své území čelí. Kapitola čtvrtá se již zabývá Čínskou lidovou republikou a její politikou směrem k zemím vyvázejícím ropu. Nejprve je nastíněna historie těžby ropy na jejím území, na kterém ale těžba nestačila zvyšující se poptávce, a tím se ČLR stala závislou na jejím dovozu. Jsou uvedeny praktiky čínských státních ropných společností (NOCs), které získávají těžební práva v zemích vyvázejících ropu do ČLR. Následuje přehled zemí, ze kterých ČLR ropu dováží,

jejich vztahy s ČLR a čínské postupy v jednání tak, aby bylo možné v závěru vyvrátit či potvrdit hypotézu.

Kapitola pátá se věnuje zabezpečení ropných dodávek ČLR z exportních trhů na její spotřební trh, kdy se ČLR snaží diverzifikovat trasy, kterými dováží ropu, a postavit nové alternativní cesty, díky kterým by se vyhnula nebezpečným úžinám, respektive Malacké úžině. Kapitola současně uvádí snahy zajistit bezpečnost na mořských trasách a v úžinách, které jsou využívány pro transport ropy, přičemž je kladen důraz na strategii perlového náhrdelníku, tedy výstavbu těsných vazeb podél mořských tras vedoucích z Blízkého východu i Afriky po Jihočínské moře, jež jsou vytvářeny z důvodu ochrany čínských energetických zájmů. Pro každou „perlu“ z tohoto náhrdelníku to znamená geopolitickou či vojenskou přítomnost ČLR. Proto mě bude zároveň zajímat militarizace čínského námořnictva jakožto ochránce námořních tras. Poslední šestá kapitola se věnuje vztahům ČLR se státy v Jihočínském moři, USA, Indií a Japonskem. To, že se stále zvyšují dodávky ropy, které proudí do ČLR, má za následek změnu vztahů s ostatními zeměmi, které ji také dováží. Zároveň snaha zajistit bezpečnost dodávek znamená zvýšenou militarizaci čínského námořnictva a vojáků v těchto oblastech Jihočínského i Východočínského moře a Indického oceánu. Kapitola se zabývá tím, jak tuto čínskou činnost vnímají státy v oblastech, které jsou v bezprostředním zájmu ČLR, a státy, jež spolu s ČLR patří mezi čtyři největší ropné importéry, USA, Japonsko a Indii.

V samotném závěru se dopracuji ke shrnutí stěžejních bodů práce, což následně pomůže při vyhodnocení situace a uvedení závěrů, ke kterým jsem se postupným zkoumáním dostala. Tyto závěry následně vedou k zhodnocení hypotéz, jejich potvrzení či vyvrácení a k odpovědi na položenou otázku.

Diplomová práce je zpracována jako kvantitativní výzkum, který je založen na deduktivním přístupu. Z teorie jsou vyvozeny hypotézy, které jsou prostřednictvím sebraných dat testovány. Technikou sběru dat je přitom obsahová analýza. Část, která vede k potvrzení či vyvrácení první hypotézy je zpracována jako případová studie, ve které je užit rozbor procesu jako technika identifikace příčinného procesu, přičemž předmětem studia je vztah mezi zvyšující se poptávkou ČLR po ropě včetně její petropolitiky a zvyšující se závislosti exportních zemí na ČLR. Jako nezávislá proměnná figurují země, které mají na svém území ropu, a jako zprostředkující proměnná vystupuje dovoz

přinejmenším 30 miliónů barelů ropy ročně⁴. Závislou proměnnou bude předpokládaná závislost dané země na ČLR. Pro zpracování teoretické části jsou stěžejní knihy A. T. Mahana *The Influence of Sea Power upon History 1660 – 1783*, J. Larraina *Theories of Development: Capitalism, Colonialism and Dependency*, a články A. G. Franka *The Development of Underdevelopment* a V. Ferrara *Dependency Theory: An Introduction*. Ve druhé kapitole je mimo nejrůznějších článků dáván prostor statistikám Mezinárodní agentury pro energii (IEA), jejíž publikace jsou v práci také využívány. Například pro pochopení působení čínských národních ropných společností na půdě exportérů ropy je využit článek J. Jiang a J. Sintona *Overseas Investment by China's National Oil Companies: Assessing the drivers and impacts*. Pro porozumění tomu, jak ČLR působí v těchto zemích, je významná publikace J. Eisenmana, E. Heginbothama a D. Mitchella *China and the Developing World: Beijing's Strategy for the Twenty-First Century*. Pro další část práce je stěžejní text A. Ericsona a G. Collinse *China's Oil Security Pipe dream: The Reality, and Strategic Consequences, of Seaborne Imports* a článek Ch. J. Pehrsona *String of Pearls: Meeting the Challenge of China's Rising Power Across the Asian Littoral*, který je i s jinými využíván v páté kapitole diplomové práce.

V diplomové práci jsou využívány názvy institucí, organizací či společností, které jsou, pokud mají český ekvivalent, uváděny v českém jazyce se zkratkou uvedenou v závorce. Celkový seznam zkratek s celým názvem v jazyce, ze kterého je zkratka odvozena, i jejich českým výkladem, je uveden na začátku práce. V diplomové práci se objevuje množství názvů společností, které většinou nejsou v práci nazývány v originálním jazyce. Souhrný seznam názvů společností s jejich českým výkladem je uveden v příloze I na konci práce, kde se nalézají další přílohy ve formě tabulek, grafů i obrázků. Na přílohy je v textu vždy odkazováno v poznámce pod čarou.

---

⁴ Číslo bylo učeno z toho důvodu, že ČLR dodává ropu 29 zemí a není možné v rámci této práce analyzovat čínskou energetickou politiku v každé z nich.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mahanova teorie o mořské moci

Alfred Thayer Mahan, jenž žil na přelomu 19. a 20. století, patří mezi významné geostratégy v oblasti námořnictva. Ještě předtím, než termín geopolitika spatřil světlo světa, patřil A. T. Mahan mezi přední intelektuály, zabývající se tím, jaký má geografie vliv na strategii, kterou vedou jednotlivé státy, a mezi ty, jejichž spisy měly důležitou roli v úspěšných taženích velmocí (Peele, 1997: 2). A. T. Mahan se narodil 27. 9. 1840 ve státě New York, vystudoval Námořní akademii v Annapolis, kterou s úspěchem dokončil již v roce 1856. Během občanské války strávil většinu času na palubě válečných lodí v Mexickém zálivu, ale zároveň v době jejího trvání navštívil řadu míst světa. V průběhu námořní služby získal hodnost kapitána. Během doby, kdy Mahan působil na univerzitě jako profesor a vedl řadu přednášek, rozhodl se vytvořit jejich kolekci a publikovat ji jako knihu. Z tohoto nápadu úspěšně vzešla kniha, jež mu dala slávu a která měla ještě pokračování, *The Influence of Sea Power Upon History, 1660 – 1783*. Kniha získala na významu díky jeho tvrzení, že velikost loďstva a námořní taktiky jsou dominantním prvkem, kterým může dojít k zvětšování území a k eliminaci protivníka a zároveň jimi toto území může být kontrolováno (Moll, 1963: 131 – 134; Sempa, 2003: 1). Poté, co Mahan v aktivní službě v námořnictvu skončil, své zkušenosti zúročil v psaní publikací. Celkem napsal Mahan na 20 knih a více jak sto článků (Ó Tuathail, 1996: 30).

Ve většině publikací klade A. T. Mahan důraz na dualismus, rozdělení moci na moc mořskou a pozemskou, přičemž zdůrazňuje význam moci mořské, neboť je to právě ona, která umožňuje využití námořní dopravy a ovládnutí moře. Definoval hranici, na které se odděluje mořská moc od pozemské: „*pozemská moc se snižuje s blízkostí moře; a současně, jakmile se oceán dotkne země, jedná se o moc mořskou*“ (Mahan, 1900: 39, 40). V zájmu každé pozemské moci je přitom dosáhnout moře a využít ho pro své vlastní cíle, zatímco mořská moc by měla získat podporu do vnitrozemí (Mahan, 1900: 62). Teorie Alfreda Mahana o mořské moci je založena na předpokladu, že pouze ten národ, který disponuje mořskou mocí, tedy ten, jež má kontrolu nad mořem tak, aby zneškodnil veškeré hrozby, je silným. V úvodu své nejúspěšnější knihy *The Influence of Sea Power Upon History, 1660 – 1783* Alfred Mahan napsal: „*Historie mořské moci je do značné míry, ale ne výhradně, příběhem zápasu mezi národy, vzájemnými rivaly a příběhem neustálého násilí ve válce*“ (Mahan, 1890: 1). Tím má na mysli, že

všechny národy se střetávaly od pradávna a tyto střety byly poháněny touhou po bohatství a prosperitě. Přitom, aby zajistily své zájmy v oblasti mořského obchodu, bylo důležité jiné zájemce vyloučit. Nicméně v tomto důsledku střet zájmů vedl k válce. A aby národy měly šanci při takovémto střetu uspět a disponovat tak mořskou mocí, je podle Mahana důležité nahlédnout do historie a učit se z ní, zejména pak z historie vojenské, protože „*Historie mořské moci, ..., je převážně vojenskou historií*“ (Mahan, 1890: 2). Ačkoli se v průběhu historie podmínky vedení války liší, stejně jako se liší také ve válkách používané zbraně, jsou zde všeobecné principy námořních válek, které zůstávají konstantní. Vzhledem k tomu, že Mahan tvořil v době, kdy námořnictvo bylo tvořeno parními stroji, uvádí, že tyto parní stroje nemají žádnou minulost ani žádné zkušenosti, na které by se mohlo nahlédnout, aby stát ve snaze vybudovat ze sebe mořskou moc uspěl. Z toho důvodu je nutné vycházet ze zkušeností námořního válečnictví v období, kdy se po moři proháněly plachetnice, protože právě toto období je velmi dobře známé a prozkoumané. Tudíž jsou teorie o budoucnosti námořního válečnictví vždy pouhými domněnkami, které budou ověřeny až v průběhu doby, a každý národ, který usiluje o mořskou moc, nebo je mořskou mocí, vždy čerpá ze zkušeností, z úspěchů i neúspěchů v minulosti (Mahan, 1890: 2).

Dle Mahana tedy lze rozdělit státy na dvě skupiny podle moci, kterou disponují. Jeden typ komunikuje po zemi a druhý po moři. Mořské trasy jsou významné pro obchod, jsou početnější a jednodušší pro jejich překonání ve srovnání s trasami pozemními (Mahan, 1900: 125). Navíc všechny národy v průběhu dlouhé historie usilovaly o ovládnutí jiných národů a právě moře je pro Mahana důležitým prostředkem, kterým toho mohou tyto národy dosáhnout a uspět. Moře chápe jako „*velkou dálnici, kterou mohou lidé překonávat všemi směry, ale na kterých některé opotřebované cesty ukazují, že z důvodů kontroly si lidé raději vybírají některé trasy raději než jiné. Tyto cestovní trasy jsou nazývány obchodními cestami, a důvody, které je k tomu vedou, jsou hledány ve světové historii*“ (Mahan, 1890: 26). Mořské obchodní trasy čelí neustálému ohrožení ze strany nejrůznějších zlodějů, nicméně i přes tyto nepříjemnosti je doprava po moři mnohem bezpečnější a zejména rychlejší a levnější nežli doprava po souši. Vzhledem k již zmíněným nepříjemnostem na cestách se v minulosti ukázalo být výhodné kontrolovat důležité zastávky na cestách, jako jsou Mys dobré naděje, Svatá Helena či Mauricius, ale také přístavy jako například Gibraltar, který je strategicky umístěn (Mahan, 1890: 27, 28). Právě přístavy, do kterých je zboží dováženo a jiné zboží vyváženo, jsou podle Mahana

bodem, který je pro úspěch a bohatství každého národa důležitý. Přístavy představují zabezpečení tohoto zboží a státy od dávných dob usilují, aby tyto přístavy patřily jim a byly kontrolovány a zabezpečovány právě jimi (Mahan, 1890: 26 – 28). Komunikační cesty mohou být rovněž využívány jako případná útočiště, a to nejen na moři, ale i na zemi. Mahan věří, že ačkoli se tato útočiště nachází mimo domov, jsou místy, která poskytují bezpečí pro armádu i loďstvo a stejně tak jsou poskytovatelem určitých zásob. Toto tvrzení ukazuje na příkladu Napoleonových úspěchů u Marenga a Ulmu, kde Napoleon úspěšně založil své základny na rakouských komunikacích, kam se mohly jednotky bez problémů vracet a kde měly své zásoby. Komunikační linie jsou důležitým bodem válek i obchodu, přičemž Mahan neustále zmiňuje, že kontrola mořských komunikací je přednější a důležitější, a tudíž i možnost disponovat mořskou mocí je mnohem výhodnější, než být mocí pozemskou (Mahan, 1918: 76, 77). *„Komunikace jsou hlavní složkou války; jsou nejdůležitějším prvkem ve strategii... V jejich kontrole leží možnost stát se mořskou mocí... Moře je prostředkem komunikací a obchodu. Velmi dobrý obchod probíhá na moři, protože je to námořní obchod, který ve všech obdobích přinesl největší bohatství, které je vyjádřením životní energie národa, jak materiální, tak duševní. A proto schopnost zabezpečit tyto komunikace pro sebe sama a znemožnit k nim přístup protivníkům, má vliv na sílu národa stejně jako vojenské operace ovlivňují existenci armády a stejně jako přísun deště a slunce má vliv na život rostlin. A to je výsada mořských mocí.“* (Mahan, 1900: 125, 126). Mahan zdůrazňuje důležitost námořnictva jako prvku nezbytného pro bezpečnost zemí a pro zajišťování těchto komunikací. Námořní loďstvo se vždy snažilo zajistit bezpečnost obchodních cest a tedy i bezpečnost celého národa kontrolou přístavů a ziskem nových území, případně kolonií (Mahan, 1890: 28).

Alfred Mahan zobrazil mořskou moc jako něco, co se opírá o tři věci, a to o produkci a s ní související obchodní vztahy a výměnu zboží, o námořní dopravu, pomocí níž je výměna zprostředkována, a konečně o kolonie, respektive zámořské základny, usnadňující výměnu a zvyšující prostor, do kterého může daný národ zasahovat. Aby mohla země dosáhnout mořské moci a těchto tří věcí, musí dle Mahana splňovat šest základních podmínek, a to geografickou polohu státu, fyzickou povahu pobřeží, délku pobřeží, četnost populace, charakter národa a charakter vlády (Mahan, 1918: 29)

Alfred Thayer Mahan byl významným geostratégem, který se zabýval silou národa a tím, jak se může stát silným a úspěšným. Mořská moc je podle něj

schopností státu využívat moře pro své politické, vojenské i ekonomické zájmy a je používána jak v době trvání míru, tak v průběhu války. Cílem každého státu s pobřežím je kontrolovat, případně ovládnout moře, a disponovat tak mořskou mocí. Hlavními komponenty mořské moci jsou přitom námořnictvo a zaoceánský obchod. Aby si stát mohl udržet výsadní postavení, je důležité, aby kontroloval námořní trasy a významné přístavy, kolem kterých tyto trasy vedou. V nejlepším případě by stát měl mít přítomné vojenské a námořní jednotky v těchto oblastech, neboť to mu zaručuje výsadní pozici a současně schopnost využívat je pro své vlastní zásoby a účely.

2.2 Teorie závislosti

V celém světě spolu koexistují země, které nejsou na stejné úrovni. Jeden typ států se řadí do početnější skupiny rozvojových zemí a druhý typ do již rozvinutých. Tuto situaci, kdy je ekonomické postavení zemí nerovnoměrně rozloženo, má snahu vysvětlit teorie závislosti, která je založena na názoru, že se v mezinárodním systému vyskytuje skupina bohatších států, čili těch rozvinutých z centra/metropole/jádra, a skupina chudých rozvojových zemí, satelity/periferie. Teorie závislosti výrazně zastává názor, že tím, že si rozvinuté země chtějí udržet svůj ekonomický růst a bohatství, jsou zdroje z periferie využívány ve prospěch jádra a periferní ekonomická, politická i kulturní závislost nabývají na síle. Teorie závislosti vychází z toho, že úspěch a rozvoj jádrových států je příčinou nerozvinutosti a zaostalosti periferie (Sen, 2008: 1). Toto tvrzení bylo následně rozvíjeno, a jak je ukázáno dále, tak řada autorů vyjadřuje existenci jiných druhů závislostí, které nejsou příčinou nerozvinutosti a zaostalosti.

O teorii závislosti se začalo hovořit ve 40. a 50. letech v Latinské Americe a dále byla upravována a vyvíjena africkými autory, až převzala hlavní roli v oživení neomarxistického myšlení po celém světě v 60. letech. Raul Prebisch, Andre Gunder Frank, Theotonio Dos Santos či Fernando Cardoso se řadí mezi její významné autory (Falkner, 2005: 36 – 37). Byl to Raul Prebisch, ředitel hospodářské komise pro Latinskou Ameriku, pod jehož vedením se tato teorie vyvíjela. On se spolu se svými kolegy zabýval tím, že k ekonomickému růstu chudších zemí nelze dojít současným ekonomickým růstem ve vyspělých industrializovaných zemích. To se jim podařilo potvrdit studiemi, ve kterých dokázali, že ekonomická aktivita bohatších nevede k vyspělosti chudých, ale naopak k jejich větším ekonomickým problémům (Ferraro, 1996: 1).

Pro vývoj teorie závislosti se staly klíčové zkušenosti samotné Latinské Ameriky, ve které většina zemí získala úspěšně nezávislost na koloniální nadvládě Španělska a Portugalska již v první polovině 19. století. Nicméně i přes toto brzké získání nezávislosti se země Latinské Ameriky ocitly v závislosti i zaostalosti ekonomického směru, což bylo podle teoretiků závislosti důsledkem nerovnoměrného rozložení výměny zboží v mezinárodním systému (Falkner, 2005: 37). Raul Prebisch se to zpočátku snažil vysvětlit tak, že chudé země vyvážejí primární komodity do center, kde se zpracují produkty z těchto komodit. Tyto zpracované komodity pak zpětně putují do chudších zemí, přičemž právě tyto produkty jsou po zpracování logicky dražší, což pro periferii znamená, že nebude nikdy vydělávat ze svých příjmů, neboť musí platit za dovážené dražší produkty. Situace se podle Raula Prebische měla řešit zahájením programů substituce dovozu tím způsobem, že by periferie nemusely kupovat hotové výrobky z center. To se ale zdálo ve skutečném životě velmi obtížné, protože chudé země neměly dostatečně velké vnitřní trhy, a navíc se objevila otázka toho, do jaké míry mají vůbec chudé země kontrolu nad svými primárními produkty, pokud jde o prodej těchto komodit v zahraničí (Ferraro, 1996: 1).

Aby bylo možné uvědomit si to, že ekonomiky periferních států jsou závislé i poté, co nejsou omezeny jen na výrobu a vývoz primárních komodit, je významný samotný pojem závislosti. Samotný pojem závislosti má různé významy, ale nejčastěji je v případě Latinské Ameriky využíváno vysvětlení brazilského ekonoma Theotonia Dos Santose, který uvádí, že: *„závislostí máme na mysli situaci, ve které je ekonomika některých zemí podmíněna rozvojem a expanzí jiných ekonomik, kterými jsou zároveň ty slabší podrobeny. Vztah vzájemné závislosti mezi dvěma nebo více ekonomikami a mezi nimi a světovým obchodem převezme formu závislosti, když některé země (dominantní) mohou expandovat a mohou být soběstačné, zatímco ostatní země (závislé) jsou pouhou reflexí expanze, která může mít buď pozitivní, nebo negativní vliv na jejich bezprostřední vývoj“* (Dos Santos, 1970: 231). Dos Santos navíc odlišuje tři typy závislosti, a to 1) koloniální závislost, ve které profitují evropské země na úkor jejich kolonií, zejména ve smyslu obchodu s otroky, 2) finančně – průmyslovou závislost, která je charakteristická tím, že centra vlastní vysoký kapitál, jež je investován v periferiích na místní produkci a následnou konzumaci v centrech, 3) technologicko – průmyslovou závislost, jež znamená, že do rozvojových zemí proudí investice z mnohonárodních korporací (Dos Santos, 1970: 232).

Existuje řada definic, které usilují o vysvětlení pojmu závislost, ale jsou tři

základní společné rysy, které teoretici závislosti sdílí. Prvně je to shoda na tom, že závislost popisuje mezinárodní systém jako systém, který je tvořen dvěma typy států. Do jednoho typu se řadí dominantní centra a do dalšího pak závislé periferie či satelity. Periferní státy jsou státy Latinské Ameriky, Afriky a Asie, které mají nízký hrubý domácí produkt na obyvatele, a které se zároveň spoléhají na vývoz jedné či dvou primárních komodit. Za dominantní centra jsou považovány naopak ta, která mají vyspělý průmysl. Za druhé je to společný předpoklad, že jádra ovlivňují ekonomické i hospodářské aktivity uvnitř závislých států. Za třetí se definice závislosti shodují na tom, že vztahy mezi centrem a periferií jsou dynamické, protože interakce mezi státy posilují jak spolupráci, tak zároveň zvětšují nerovnosti mezi nimi (Ferraro, 1996: 1, 2).

Podle výše uvedeného je jasné, že teorie závislosti má mnoho typů, které se vážou na různé autory. Jorge Larrain se pokouší obecně rozdělit a klasifikovat přístupy k teorii závislosti, a to podle pojmu kapitalismus. Na jedné straně stojí skupina teoretiků, kteří vidí kapitalismus jako světový systém ve formě centra/metropole/jádra a satelitu/periferie, jejichž možnosti jsou odlišné a způsobené nerovnou výměnou mezinárodního trhu. Tyto možnosti pak vedou k tomu, že centrum/metropole se vyvíjí a periferie ne. Do této skupiny můžeme podle Larraina řadit jak Franka, tak Wallersteina. Na druhé straně jsou teoretici, kteří také chápou kapitalismus jako způsob produkce, ale nekladou důraz na vztahy mezinárodního obchodu a transfer zboží jako způsob, kterým mohou být satelity/periferie vykořisťovány, ale soustřeďují se na vnitřní vztahy a na třídní boj. V této skupině se pohybují strukturalisti, kteří zdůrazňují překážky národního rozvoje a zároveň se drží humanitárních a morálních koncepcí, dále Hinkelammertova teorie která odmítá vysvětlování situace mezi periferií a satelitem prostřednictvím nedostatečného růstu. Pak zde také můžeme nalézt marxismem inspirovaného Cardosu a Faletta, kteří se zajímají o závislost z historického hlediska a podle nichž se závislost a rozvoj vzájemně nevylučují a může probíhat souvislý závislý rozvoj (Larrain, 1989: 114).

André Gunder Frank je přesvědčen, že expanze kapitalistického systému úspěšně pronikla i do izolovaných oblastí periferií a ekonomické, politické, kulturní i sociální vztahy jsou výsledkem vývoje kapitalistického systému. Zkrátka tvrdí, že kapitalismus byl zodpovědný za rozvoj zaostalosti (Frank 1996: 28 – 29), a představuje si ho jako světový systém, ve kterém spolu koexistují metropolitní centra starající se o hospodářské přebytky satelitních zemí prostřednictvím mechanismů mezinárodního obchodu. To ale znamená, že

satelitní země jsou závislé na metropolích v rámci systému a jeho obchodu, což rozvíjí zaostalost a zároveň závislost (Larrain, 1989: 14 – 15). Tyto vztahy metropole a satelitu podle Franka mají tyto následky: „1) *ekonomické, sociální a politické struktury satelitů jsou úzce spojeny se strukturami metropolí.* 2) *V regionální metropoli, která je současně mezinárodním satelitem, nemůže probíhat autonomní rozvoj.* 3) *Čím slabší vazby mezi metropolemi a satelity, tím více možností má autonomní rozvoj.* 4) *Čím silnější vazby, tím bude satelit více zaostalý*“ (Larrain, 1989: 116). Dle André Gundera Franka: „*může nastat vývoj pouze tehdy, pokud se v zemi zhroutí systém pomocí socialistické revoluce*“ (Larrain, 1989: 15).

Wallerstein je významný teoretik zabývající se světovým systémem a jeho ekonomickým členěním, kdy za primární jednotku analýzy považuje kapitalistickou světovou ekonomiku (Petras, 1981: 148). Nicméně vzhledem k tomu, že se v jeho pracích vedle protipólů jádra a periferie objevuje ještě semiperiferie, ve které se a míchají rysy obou zón tak, že ji nelze označit za jednu z nich (Wallerstein – Hopkins, et al., 1996: 4), není pro tuto práci podstatný vzhledem k tomu, že počítáme pouze s jádrem (Čína) a periferií (země vyvážející ropu do ČLR).

Fernando Cardoso a Enzo Faletto ve své knize *Závislost a rozvoj v Latinské Americe* uvádějí, že jsou v současném systému dvě základní situace závislosti, jež jsou založené na dynamice multinárodních korporací, a to závislost, ve které je systém produkce kontrolován národně a závislost, kde je systém produkce kontrolován zvnějšku. Zde je vkládán zahraniční kapitál do místního procesu produkce a jeho hodnota vzrůstá díky využívání místní pracovní síly a následným uvedením surovin jako například ropa, banány na externí trh, kde jsou prodávány. V druhém případě dodávají kapitál místní podnikatelé, kteří současně využívají místní pracovní sílu. Vše se tedy odehrává uvnitř státu, v místním výrobním procesu. Nicméně vzhledem k tomu, že místní trh není schopen využít množství potravinových výrobků a spotřebitelského zboží (ropa), je tedy nezbytné, aby zasahoval mezinárodní trh. V současném mezinárodním systému se nejčastěji objevuje typ, kdy zahraniční kapitál proudí do lokálních produkcí, což je dáno zejména tím, že mnohonárodní korporace kontrolují závislé industrializující ekonomiky (Cardoso – Faletto, 1979: xviii – xix). Autoři zároveň uvádějí, že vztahy závislosti mohou vést k rozvoji nebo závislému rozvoji (Cardoso – Faletto, 1979: xxii)

3 GEOPOLITIKA ROPY

Ropa patří v současném globalizovaném světě mezi nejdůležitější suroviny a celý svět po ní prahne. Je součástí rozvoje techniky, obchodních strategií a zejména vztahů mezi státy. Ne nadarmo se jí říká černé zlato, o které velmoci usilují. Vzhledem k tomu, že v současné době se ropa využívá zejména v dopravě a petrochemickém průmyslu, znamená to, že jsou na ní závislé více či méně veškeré ekonomiky. Ropa ale není významnou surovinou jen v současném globalizovaném světě, byla využívána již v dávných dobách. Objevují se informace, že v období starověké Mezopotámie byla ropa využívána při stavbě silnic, impregnaci lodí i při výrobě různých součástí pro léky (Maugeri, 1964: 3). Ačkoli byla v dávných dobách ropa velmi využívána, na nějaký čas upadla do zapomnění, a to až do 50. let 19. století. Do povědomí obyvatel planety se dostala díky kanadskému geologovi Abrahamovi Gesnerovi, jež destiloval lampový olej nově právě z ní, a to pod názvem petrolej. Toto levnější palivo vystřídalo dříve běžně v lampách užívaný velrybí tuk (Maugeri, 1964: 3, 4).

Rok 1859 je považovaný za počátek ropného průmyslu, kdy Američan Edwin Drake v Pensylvánii narazil při 21 metřů hlubokém vrtu na ropu. Ačkoli úplně první ropný vrt byl proveden o 12 let dříve v Ázerbájdžánu, je považován právě tento v USA jako ten, který stál na počátku honu za ropou. Drake navíc přišel s dodnes využívanými barely pro shromáždění a přepravu 159 litrů ropy. O dva roky později již došlo na transport ropy po moři do Evropy, konkrétně z Philadelphie do Londýna, a v roce 1865 byl sestrojen první ropovod s délkou 5 mil a kapacitou 800 barelů denně (bbl/d). Produkce ropy a zároveň poptávka po ní začala stoupat (Maugeri, 1964: 4 – 7). V souvislosti s tím se začaly i další státy poohlížet po tom, zda na jejich území není ropa a nastalo období, ve kterém přibýly státy těžící a následně vyvážející ropu. V roce 1878 tak začala těžba ropy ve Venezuele, na počátku 20. století na Blízkém východě, v polovině 20. století i v Africe a následně v Severním moři i jiných místech⁵. Zatímco ve 20. letech 20. století docházelo celkově k produkci pouze 100 miliónů tun ropy, v 50. letech to

---

⁵ THE VIRTUAL GEOLOGY DEPARTMENT. *History of the World Petroleum Industry* (2012); (<http://www.geohelp.net/world.html>, 2012-02-13).

bylo již 600 miliónů tun⁶ a na konci roku 2010 ve srovnání s minulostí neuvěřitelných 3913,7 miliónů tun ropy ročně⁷.

V současné době dochází k větší či menší produkci ve všech světadílech a současně se zvyšuje její využití. Zatímco v minulosti se ropa využívala zejména jako levný zdroj světla a jako útočná zbraň, dnes se její využití objevuje především ve třech směrech, a to v dopravě, ve výrobě elektrické energie a k topení, zároveň se objevuje jako výchozí bod pro petrochemický průmysl⁸. Nicméně s rozšířením produkce a jejího využití jako primární energetické suroviny se objevuje otázka toho, jak dlouho bude možné zvyšovat spotřebu ropy, aniž by v nejbližší době nedošlo k zastavení těžby v důsledku jejího vyčerpání.

3.1 Zásoby ropy a jejich distribuce

Pokud se hovoří o zásobách ropy, nelze s naprostou přesností hovořit v konkrétních číslech, jedná se o odhady. Společnost British Petrol (BP) rozděluje zásoby na obnovitelné zásoby ropy, ověřené zásoby ropy, dále předpokládané zásoby a pravděpodobné zásoby ropy. Jestliže se někde setkáme se snahou odhadnout zásoby ropy, pak se jedná o ověřené zásoby, což je: „*odhadované množství ropy, jejíž geologické a technické údaje ukazují s přiměřenou jistotou, že je možné je ze známých rezerv v několika dalších letech čerpat, a to za současných ekonomických a provozních podmínek*“⁹. Ke konci roku 2010 BP odhadovalo, že takových světových zásob ropy je na 188 800 miliard tun/1 383 200 miliard barelů¹⁰. V průběhu několika desetiletí se distribuce odhadovaných zásob ropy zvětšují¹¹. To je dáno samozřejmě novějšími a efektivnějšími technologiemi a přístroji pro měření ropných zásob. Z historického hlediska se největší ropné zásoby vyskytovaly dlouhá desetiletí na Blízkém východě¹². Nicméně po roce 2005 byly převýšeny zásobami Jižní a

⁶⁶ BP. *The Oil Industry in 1951* (1952: 7); (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/Statistical_Review_1951.pdf, 2012-02-21).

⁷ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 10); (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2011.pdf, 2012-02-21).

⁸ YOUNG PROFESSIONALS IN ENERGY. *Introduction to the Oil Industry* (2004: 19, 20); (<http://ypenergy.net/attachments/files/ubs.pdf>, 2012-02-21).

⁹ BP. *Oil reserve definitions* (2012); (<http://www.bp.com/sectiongenericarticle800.do?categoryId=9037318&contentId=7068756>, 2012-02-21).

¹⁰ Příloha II: Zásoby ropy ve světě.

¹¹ Příloha III: Distribuce odhadovaných zásob.

¹² Příloha IV: Odhadované zásoby ropy.

Střední Ameriky, respektive nově objevenými, zatím nedistribovanými zásobami ropy ve Venezuele, v oblasti řeky Orinoko, která se nyní může prezentovat jako oblast, ve které jsou přítomny největší zásoby ropy, což samozřejmě přitahuje pozornost zemí, které tuto surovinu nemají a potřebují. Nyní se odhaduje, že Venezuela má na svém území zásoby ropy ve výši 296,5 miliard barelů, zatímco bývalý lídr, Saúdská Arábie, má 264,5 miliard barelů zásob ropy¹³. Podobně jako ve Venezuele se objevily nové zásoby ropy v Iráku, který disponuje 146 miliardami barelů ropy a stejně tak v Íránu, který má v zásobách 150 miliardami barelů ropy (Lawler, 2011).

Ropa se využívala od dávných dob a tím, jak se rychle rozšiřovalo její využití, zvyšovala se po této surovině poptávka. Zároveň požadavky na ropu rostly ruku v ruce s tím, jak se stát a jeho ekonomika začaly rozvíjet. V současné době můžeme říci, že poptávka po ropě v nejvíce rozvinutých zemích víceméně stagnuje a můžeme předpokládat, že v blízké budoucnosti i poklesne, nicméně v zemích rozvojových neustále spotřeba ropy roste¹⁴. K tomu jsou jako typický příklad uváděny nejrychleji rostoucí ekonomiky světa, mezi které patří Indie, Čína a Blízký východ. Tyto ekonomiky od roku 2004 zvýšily nárůst spotřeby ropy o 2/3, navíc pouze malý počet obyvatel těchto zemí ropu využívá jako takovou¹⁵. Vzhledem k tomu, že se tyto ekonomiky stále rozvíjejí, je pravděpodobné, že se jejich požadavky a zároveň i příjem ropy na obyvatele bude zvyšovat¹⁶. V průměru se těmto zemím spotřeba z roku 2009 zvýšila o 10 %, přičemž v celosvětovém průměru se zvýšila spotřeba jen o 3 %¹⁷. I přesto ale zůstávají tradičně největším konzumentem ropy USA, následované již Čínou, Japonskem, Indií a Ruskem. V souvislosti s růstem požadavků na zisk ropy roste i její produkce. Nejvýznamnějším producentem a zároveň jako největší zásobárna ropy byla až do nedávna Saúdská Arábie. Z tohoto postu ji vyřadila Venezuela a z postu největšího producenta pak Ruská federace, po Saúdské Arábii pak jako třetí největší producent ropy figurují USA¹⁸. Saúdská Arábie, Rusko, Írán, Spojené Arabské Emiráty a Norsko jsou chápány podle informací amerického Úřadu pro energetické informace (EIA) z roku 2009 jako země na předních

¹³ Příloha II: Zásoby ropy ve světě.

¹⁴ Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazeno v bbl/d.

¹⁵ Příloha VI: Počet obyvatel využívajících ropu k vlastní spotřebě.

¹⁶ U.S. COMMODITY FUTURES TRADING COMMISSION. *Interim Report on Crude Oil. Interagency Task Force on Commodity Markets* (2008: 7 – 9); (<http://www.cftc.gov/ucm/groups/public/@newsroom/documents/file/itfinterimreportoncrudeoil0708.pdf>, 2012-02-21).

¹⁷ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 9).

¹⁸ Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazeno v bbl/d.

příčkách, které vyvázejí ropu do zahraničí¹⁹. Nejvýznamnějšími importéry v roce 2010 byly USA, EU, Čína, Japonsko a Indie, ale do ekonomicky vyspělých států, USA a Japonsku, se od roku 2000 dovoz ropy snížil, zatímco u Číny a Indie tomu bylo naopak a navíc se předpokládá, že s jejich rozvojem import ještě v budoucnu stoupne²⁰.

Na světovém ropném trhu, v produkci ropy a v jejích dodávkách hrají velkou roli nejen státy samotné, jež na svém území ropu mají, ale zejména ropné společnosti. Rozlišují se ropné společnosti vlastněné investory a společnosti kontrolované vládou. Konkrétně můžeme dle EIA rozlišit tři druhy společností, přičemž každá operuje jinak, má odlišné strategie a cíle. Prvním typem jsou ropné společnosti vlastněné investory, které jsou označovány jako mezinárodní ropné společnosti, jako BP či Royal Dutch Shell. Tyto společnosti jsou velmi aktivní a rychlé v rozvíjení a nabízení ropných produktů na konkurenčních trzích. Druhým typem jsou státní ropné společnosti (NOCs), které fungují jako korporace a ačkoli mohou podporovat cíle své země, jsou především komerčně založené. Jako taková společnost může být uvedena brazilská Petrobras. Třetím a posledním typem společností, jsou NOCs, které působí jako prodloužená ruka vlády. Tyto společnosti nemají jako obchodní společnosti zájem na přílišný vývoj rezerv, ale spíše usilují o lepší postavení na trhu, dodávání levnějších energií či možnost získat prostor pro zaměstnávání svých občanů. Mezi tyto společnosti jsou řazeny Saudi Aramco ze Saúdské Arábie a státní ropná společnost PDVSA z Venezuely. A jsou to právě národní ropné společnosti, které kontrolují většinu ropných zásob. V roce 2007 kontrolovaly 88 % ověřených zásob, byly zodpovědné za více než 50 % produkce ropy²¹ a v roce 2011 NOCs kontrolovaly 75 % světové produkce ropy a 90 % jejích zásob, stejně jako ropné infrastruktury. Navíc podle předpokladů 60 % dosud neobjevených zásob ropy se nachází na území, na kterém mají právě tyto společnosti smlouvy o výsadním přístupu k těžbě (Arfaa – Tordo – Tracy, 2011: xi).

3.2 Bezpečnost dodávek ropy

Bezpečné dodávky ropy ke spotřebitelům jsou stále častěji ohrožovány a jejich dodání je nejisté. Klíčovými problémy se zdají být doprava ropy a to, že

---

¹⁹ EIA. *Top World Oil Net Exporters* (2009); (<http://205.254.135.7/countries/index.cfm?topL=exp,2012-02-21>).

²⁰ Příloha VII: Import ropy do roku 2035.

²¹ EIA. *Who are the major players supplying the world oil market?* (2009); (http://205.254.135.7/energy_in_brief/world_oil_market.cfm,2012-02-21).

světové trhy ropy jako takové nejsou stabilní kvůli strachu z možného narušení dodávek. To je dáno tím, že většina zemí, které na svém území disponují nemalými zásobami ropy, nejsou zcela politicky stabilní a navíc je v některých případech obtížné pro zahraniční investory na místní trh vstoupit. Vzhledem k tomu, že velké zásoby ropy má omezené množství zemí, jsou obavy z narušení dodávek či přímo jejich přerušení na místě. Tato situace se stává častou například v Nigérii, Iráku i Venezuele. Nejčastěji bývají ropné dodávky narušeny z důvodů, jako jsou občanské války, pracovní stávky, výbuchy a s nimi spojené potrubní úniky, popřípadě živelné katastrofy. Díky těmto narušením se ztrácí statisíce bbl/d²². Tento typ oslabení dodávek ropy se objevuje v oblasti její produkce, nicméně v poslední době se stává také stále více ohroženou ropa v oběhu.

Aby bylo možné uspokojit požadavky zemí na zvyšující se spotřebu ropy, je nezbytností dodávky bezpečně přesunout ze zemí těžby nejprve do rafinérií a poté do zemí spotřeby čili ke spotřebitelům. Tato doprava je zajišťovaná jak po moři, tak po zemi. Po zemi prostřednictvím ropovodů a po moři pomocí nákladních lodí a tankerů. Zajištění dostatečných a stálých dodávek ropy se stalo jedním z hlavních cílů bezpečnostních strategií zemí, k nimž tyto dodávky plynou (Rodrigue, 2004: 2). Prostřednictvím výše uvedených prostředků se ročně přepraví milióny barelů ropy, které se mohou stát cílem globálního terorismu a pirátů, přitom na 40 % světového koloběhu ropy proudí ropovody. Právě ropovody se stávají útokem teroristů, neboť jsou dlouhé až několik tisíc mil a některé tak vedou přes území, které nevytváří stabilní prostředí pro bezpečný průtok a které je zároveň vzhledem k jejich délce téměř nemožné plně ochránit²³. Například v polovině února 2012 byl atakován ropovod v syrském městě Homs²⁴ a v témže měsíci byl také napaden ropovod v Nigérii, přičemž italská společnost ENI, která v oblasti operuje, uvedla, že ztratila 4 000 bbl/d. Tento útok byl spíše světlou výjimkou mezi ostatními, který nepůsobil negativně na zvýšení cen ropy²⁵. Stejně tak jako jsou ovlivňovány ceny ropy případnými útoky na ropovody, jsou také ovlivňovány snahou zajistit bezpečnou dopravu ropy pomocí

---

²² U.S. COMMODITY FUTURES TRADING COMMISSION. *Interim Report on Crude Oil. Interagency Task Force on Commodity Markets* (2008: 13).

²³ THE INSTITUTE FOR THE ANALYSIS OF GLOBAL SECURITY. *Threats to Oil Transport* (2004); (<http://www.iags.org/oiltransport.html>, 2012-02-21).

²⁴ ARABNEWS.COM. *Activists: Oil pipeline attacked, on fire in Syria* (2012); (<http://arabnews.com/middleeast/article576145.ece>, 2012-02-21).

²⁵ THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR. *With oil pipeline attack, Niger Delta rebels announce return* (2012); (<http://www.csmonitor.com/World/Africa/2012/0206/With-oil-pipeline-attack-Niger-Delta-rebels-announce-return>, 2012-02-21).

tankerů po moři²⁶. Tankery převážejí každý den více než 100 miliónů tun ropy, přičemž více jak polovina proudí z Blízkého východu do Evropy, Japonska a USA. Tankery se vydávají na dlouhou cestu, kdy například dopravit ropu z Blízkého východu do Číny trvá tři týdny a cesta ze západní Afriky do USA zabere okolo 20 dnů (Rodrigue, 2004: 8 – 9). Vzhledem k tomu, že tankery jsou svou velikostí a tíhou omezeny, tak v případě náhlého hrozícího nebezpečí jen s těžkostí mění směr. Po světových oceánech pluje přibližně 4 000 tankerů a každý z nich je v ohrožení jak na širokém moři, tak zejména v tzv. kritických místech²⁷.

Kritická místa jsou EIA definována jako: „úzké průlivy podél velmi využívaných mořských cest, z nichž některé jsou tak úzké, že jsou vydána omezení na velikost lodí, které mohou proplout. Vzhledem ke značným ropným cestám vedeným skrz tyto úžiny jsou klíčovou součástí globální energetické bezpečnosti²⁸.“ Za kritická místa jsou dle EIA považovány Hormuzský průliv, Malacká úžina, Panamský průplav, Suezský průplav, průliv mezi Rudým mořem a Adenským zálivem Bab-al-Mandab, úžiny Bospor a Dardanely a Dánské úžiny²⁹. Mezi nejstrategičtější a zároveň nejohroženější jsou považovány Hormuzský průliv, kterým se odvádí ropa z Blízkého východu a Malacká úžina³⁰, přes kterou proudí na 90 % japonského importu z Blízkého východu, stejně jako přes ni proudí ropa do Jižní Koreje, Číny, Filipín i Singapuru (Richardson, 2007: i). Hormuzský průliv propojuje Perský záliv s Ománským a následně s Indickým oceánem, nachází se mezi Ománem a Íránem³¹ a v roce 2011 jím proudilo 20 % celosvětové ropy, přičemž denně to bylo na 17 miliónů barelů ropy³². Výraznou obavou v této oblasti je možné uzavření průlivu Íránem. Od začátku roku 2012 se stále často o této hrozbě hovoří jako o pravděpodobné³³ a nabízí se několik možných řešení, jak v případě jeho uzavření tento průliv obejít. To by ale znamenalo zvýšení cen ropy na trhu. Mezi tyto alternativní cesty patří například

²⁶ THE INSTITUTE FOR THE ANALYSIS OF GLOBAL SECURITY. *Threats to Oil Transport*.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ EIA. *World Oil Transit Chokepoints* (2011-12-30); (<http://205.254.135.7/countries/regions-topics.cfm?fips=WOTC>, 2012-02-21).

²⁹ Příloha VIII: Toky ropy a hlavní kritická místa cest.

³⁰ EIA. *World Oil Transit Chokepoints*.

³¹ Příloha IX: Hormuzský průliv.

³² EIA. *World Oil Transit Chokepoints*.

³³ Írán a jeho jaderný program je trnem v oku USA a celého mezinárodního společenství. Již několikrát Írán avizoval možnost uzavření tohoto průlivu v souvislosti uloženými sankcemi na íránskou ropu. Zároveň uvedl, že pokud se bude cítit ohrožený, považuje za samozřejmý preemptivní útok na nepřátele. (Marcus, 2012); BBC. *Iran says pre-emptive strike on 'enemies' possible* (2012-02-21); (<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-17116588>, 2012-02-21).

ropovod Petroline s kapacitou 5 miliard bbl/d a vedoucí 745 km ze Saúdské Arábie do Rudého moře³⁴.

Malacká úžina je cestou, kterou plují ropné tankery z Perského zálivu na asijský trh a nachází se mezi Indonésií, Malajsií a Singapurem a pirátství, stejně jako možná politická nestabilita, představuje konstantní hrozbu, které plující tankery čelí. To je umocněno právě počtem lodí, které denně proplouvají, každý den jich propluje na 600. Vzhledem k tomu, že touto cestou proudí na 80 % japonského, tchaj-wanského i jihokorejského dovozu ropy (Rodrigue, 2004: 13), formují se i zde, stejně jako v případě Hormuzského průlivu, alternativní cesty pro případ uzavření úžiny. Lodě by musely obeplout souostroví Indonésie a proplout přes Sundskou úžinu mezi Jávou a Sumatrou nebo Lombokou úžinou mezi ostrovy Bali a Lombok³⁵. Tyto cesty by, stejně jako stavba ropovodu přes severní Malajsií, mohly odlehčit Malacké úžině³⁶. Čína ve snaze vyhnout se Malacké úžině začala navíc v roce 2009 stavět ropovod z Barmy do Číny, který by měl pojmout 240 000 bbl/d³⁷. Možnostem zabezpečení dodávek ropy ze zemí vyvážejících ropu, vedoucích kolem či přes Perský záliv a přes Malackou úžinu, se bude věnovat v rámci čínské námořní bezpečnostní politiky kapitola pátá.

---

³⁴ EIA. *World Oil Transit Chokepoints*.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Příloha X: Alternativní trasy vyhýbající se Malacké úžině.

³⁷ EIA. *World Oil Transit Chokepoints*.

4 ČÍNSKÝ ZÁJEM O ROPU A JEJÍ DOVOZ

Čína prochází v posledních letech ekonomickým růstem, který jde ruku v ruce s navyšováním jejích energetických požadavků, v tomto případě požadavků na dodávky ropy, kterou ačkoli ČLR sama na svém území disponuje, nemá jí takové množství, aby své nároky uspokojila. Produkce ropy ČLR rostla o poznání méně než její spotřeba³⁸, od 80. let začala více spoléhat na dovoz ropy a v současné době je druhým největším spotřebitelem ropných produktů na světě, kdy dle statistik z roku 2010 spotřebovala Čína denně 9,2 miliónů barelů ropy. Sama si je schopna z vlastní těžby zajistit sotva polovinu a 4,8 milionů bbl/d je importováno³⁹, přičemž se předpokládá, že by do roku 2025 měla poptávka stoupnout na 14, 2 miliónů bbl/d. Z toho by mělo být téměř 11 miliónů dovezeno, z toho vyplývá, že závislost Číny na importu bude tudíž činit 90 %. To vede čínskou vládu ke snaze zajistit přísun strategického energetického bohatství, zejména pak dodávky ropy, jako jedné z hlavních surovin pro své hospodářství (Fürst, 2006: 17 – 19).

4.1 Přejchod ze soběstačnosti v závislost na ropě

ČLR se řadí mezi země, které na svém území disponují ropnými zásobami, podle statistik BP z roku 2011 měla Čína na svém území k roku 2010 14,8 miliard barelů ropných zásob⁴⁰, přitom její největší a současně nejstarší ropná pole se vyskytují na severovýchodě ČLR. Více jak 85 % produkce ropy se objevuje na území kontinentální Číny a zbylých 15 % produkce pak získává z mořských zásob⁴¹. Využití ropy má v Číně dlouhou tradici. Výzkum a těžba na ropných polích existovala v Číně již delší dobu, ale až se vznikem Čínské lidové republiky mohl propuknout výzkum a těžba ropy naplno. To bylo dáno politickou nestabilitou a nedostatkem znalostí o potřebných technologiích (Kambara, 1974: 699, 700). Ještě před jejím vznikem se ale jak Kuomintang, tak Čínská komunistická strana snažily vytěžit a zprostředkovat všechny zdroje, které byly nalezeny. Proto byly následně usilovně objevovány další pro těžbu vhodná ropná pole, a to například na severovýchodě provincie Kansu pole Yumen (Kambara – Howe, 2007: 7 – 9), o kterém se hovoří jako o největším ropném poli, které v roce 1948 vyprodukovalo na 511 000 bbl surové ropy. Ačkoli v první polovině

³⁸ Příloha XI: Produkce a spotřeba surové ropy v ČLR.

³⁹ EIA. *Country Analysis Briefs: China* (2010); (<http://www.eia.doe.gov/cabs/China/pdf.pdf>, 2012-02-22).

⁴⁰ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6).

⁴¹ EIA. *Country Analysis Briefs: China*.

20. století byla objevena i další ropná pole, jejich produkce byla velmi malá. V té době byla Čína z 90 % závislá na dovozu ropy. Situace se obrátila po ustanovení ČLR, jejíž komunistická vláda usilovala o co možná nejvyšší možné snížení importované ropy a chtěla vystupovat jako soběstačná ekonomika. Začaly se enormně stavět nové rafinérie a produkce ropy tak stoupala (Kambara, 1974: 700). Úspěšná těžba a rozvoj dalších ropných polí, jako Karamai, Dushanzi či Daqing, byla zapříčiněna významnou podporou vedenou Sovětským svazem, jehož specialisté byli součástí rozvoje ropné infrastruktury pro vrty, ale také pro dopravu prostřednictvím ropovodů, nákladních automobilů i vlaků (Kambara – Howe, 2007: 11). SSSR hrál po celá 50. léta významnou roli nejen v čínském energetickém průmyslu ale zároveň jako zdroj, kdy více než 50 % ropných produktů získávala ČLR právě ze SSSR. Ochlazení vztahů mezi oběma státy mělo proto obrovský význam pro následující směřování energetické politiky ČLR, neboť čínští představitelé v čele s Mao Ce-tungem si velmi rychle uvědomili, jak nebezpečné je být tolik závislý na zdroji z jedné oblasti, a vyzvali k tomu, aby se ČLR stala soběstačnou, co se týká produkce a spotřeby ropy. Produkce se tak rapidně zvýšila a v roce 1970 ČLR dokonce malé množství ropy vyvážela na úkor domácí poptávky. Nicméně po Maově smrti započal Teng Siao-pching ekonomické reformy, které vedly k ekonomickému růstu, a v souvislosti s tím poptávka po ropě prudce vzrostla (Downs, 2000: 11, 12).

V důsledku ekonomického vzestupu tedy od poloviny 70. let začala stoupat jak spotřeba, tak produkce. Během let 1985 – 1995 stoupl HDP v ČLR o 9,8 % ročně a podle Světové banky můžeme očekávat, že do roku 2020 bude průměrně vzrůstat o 6,6 %⁴². Z toho vyplývá následný růst energetické poptávky. V důsledku toho se z původně soběstačné Číny začal stávat spotřebitel, který se musí poohlížet po potřebných dodávkách⁴³. V roce 1983 začala ČLR dovážet ropu z Ománu, ale poptávka uspokojena nebyla, stále rostla, až se v roce 1993 ČLR stala čistým dovozcem ropných produktů a v roce 1996 čistým dovozcem surové ropy (Daojiong, 2005: 40). Když se stala ČLR čistým dovozcem ropy její závislost na dovozu činila 7,5 %, do roku 2008 tato závislost narostla na 50 % (Leung, 2010: 933). ČLR během roku 2010 spotřebovala na 9,1 miliónu bbl/d, což bylo o 10,4 % více než v předcházejícím roce⁴⁴ a stala se po USA druhým

---

⁴² THE WORLD BANK, *China 2020: Development Challenges in the New Century* (1997, 21); (http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1997/09/01/000009265_3980625172933/Rendered/PDF/multi0page.pdf, 2012-02-28).

⁴³ Příloha XI: Produkce a spotřeba surové ropy v ČLR.

⁴⁴ Příloha XII: Spotřeba ropy ve světě, zobrazena v bbl/d.

největším čistým dovozcem ropy na světě⁴⁵. Nicméně tato čísla budou ještě narůstat. Podle BP bude ČLR do roku 2030 spotřebovávat 17,5 miliónu bbl/d a současně se stane největším světovým spotřebitelem ropy⁴⁶.

4.2 Politika pro zajištění dostatečných dodávek ropy

ČLR je závislá z více jak 50 % své spotřeby na dovozu ropy, přitom se řadí mezi největší konzumenty a jak bylo uvedeno, spotřeba ropy se bude ještě s rozvojem ekonomiky zvyšovat. To, že ČLR tak moc závisí na dodávkách, je hnacím motorem snahy najít způsoby, kterými si potřebné dodávky zajistit dlouhodobě (Leung – Li, 2011: 5160). Vedle snahy maximalizovat produkci ropy na domácích ropných polích a zlepšit výkonnost domácích rafinérií má Čína s ohledem na dovoz ropy snahu o diverzifikaci zdrojů, investování do zahraničního výzkumu a produkce z ropných polí tak, aby bylo možné využívat vlastní čínské NOCs. Zároveň má ČLR zájem na rozvíjení politických vztahů s ropnými exportéry tak, aby jí bylo umožněno skupovat a užívat zahraniční rafinérie a budovat místní infrastrukturu pro kvalitní přesun ropy v těchto zemích (Dannreuther, 2003: 201).

Když se ČLR stala čistým dovozcem ropy, 70 % jí bylo dováženo z Indonésie, Ománu, Jemenu a Angoly (Lee, 2005: 270). V současné době nejvíce ropy importované do ČLR pochází z Blízkého východu, odkud čerpá 47 % a následně 29 % ropy pochází z Afriky⁴⁷. Ovšem největší množství ropy se do Číny dováží z Angoly. Mezi pět hlavních ropných importérů, co se čínských dodávek týká, patří ještě Saúdská Arábie, Rusko, Súdán a Írán. V komparaci příloh XIV a XV je zřetelná snaha zvýšit dodávky ropy, což je se vzrůstající poptávkou logické⁴⁸. Při pohledu na seznam zemí, ze kterých ČLR ropu vyváží je viditelné, že je tvořen některými zeměmi, které nejsou zcela politicky stabilní, probíhají tam nepokoje, politické násilí, občanské války, jsou zkorumpované (Súdán, Venezuela, Angola, Rusko, Irák, Írán a další). Pro Čínu je to výhodou, protože tato nestabilita vytváří lepší prostor pro vstup čínských NOCs (Hulbert, 2010). Čína těmto státům naprosto vyhovuje zejména politikou nevměšování se

⁴⁵ EIA. *Country Analysis Briefs: China*.

⁴⁶ BP. *BP Energy Outlook 2030* (2011: 33); (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/2030_energy_outlook_booklet.pdf, 2012-02-28).

⁴⁷ Příloha XIII: Import ropy do ČLR v roce 2010.

⁴⁸ CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January; The statistics of China's import crude oil in sep'07* (2007); (<http://www.chinaoilweb.com/UploadFile/docs/Attachment/f98151de-275b-417a-b39f-c29d10df3321.pdf>, 2012-02-28).

do vnitřních záležitostí, nezajímá se tedy o dodržování lidských práv, nedemokratické režimy, či špatné pracovní podmínky zaměstnanců. Díky tomu tak získává ČLR přednost před západními státy, kteří svoji finanční pomoc váží na určité změny uvnitř státu. Příkladem může být Angola, která se po občanské válce nejprve s žádostí o finanční půjčku obrátila na Mezinárodní měnový fond (MMF), který ale žádal určité změny ve vládě směrem k demokracii. V tu samou dobu s Angolou jednala ČLR o přístupu k její ropě a okamžitě využila situace a nabídla Angole půjčku ve výši 2 miliard dolarů na rekonstrukční projekty. A protože ČLR, na rozdíl od MMF, neměla žádné požadavky ohledně vnitřních změn, byly rozhovory s MMF ukončeny a zároveň se zvýšily dodávky ropy z Angoly do ČLR (Holslag et al., 2007: 39). Současně Čína těmto zemím poskytuje finance, investice do hospodářství a infrastruktury, dodávky levného spotřebního zboží i technologickou spolupráci (Fürst, 2006: 19). Zmíněné půjčky jsou ručené ropou, jsou to tzv. úvěry vázané na ropu, které poskytuje Čínská rozvojová banka (ČRB) a zajišťují prodej ropy přímo do Čínských NOCs. V letech 2009 a 2010 ČRB poskytla energetickým společnostem a vládním entitám ve Venezuele, Turkmenistánu, Rusku, Brazílii a Ekvádoru úvěry v celkové výši 65 miliard dolarů (Downs, 2011: 1). Na stejném principu pracuje i státem financovaná Čínská banka pro dovoz a vývoz (Exim Bank) a Čínská stavební banka (Holslag et al., 2007: 11). Navíc ČLR vzhledem ke své pozici a moci, jakožto stálého člena Rady bezpečnosti OSN, může na oplátku daného importu ropy těmto zemím poskytnout podporu na mezinárodní úrovni. Může například vetovat sankce namířené proti některým zemím. Zároveň, vzhledem k nejistotě dodávek po mořských trasách, je významná snaha diverzifikace (Fürst, 2006: 19), a to budováním pozemních ropovodů. Tato politika se praktikuje ve vztahu k sousedním státům ve Střední Asii a k Rusku (Papež, 2010: 25).

Čína se od ostatních importérů odlišuje snahou získávat co nejvíce ropy na základě bilaterálních smluv s ropnými státy. Buď tak po uzavření smlouvy sama na území daného státu provádí těžbu, nebo nakupuje ropu přímo od konkrétních dodavatelů. To je z důvodu obavy z nestability trhu, jeho náchylnosti k výkyvům a chybám. Získáváním ropy bez zásahů trhu tak vytváří pro Čínu pocit stability, jistoty a kontroly (Papež, 2010: 25). Velký význam hrají v čínské energetické politice několikrát zmíněné státní ropné společnosti, které se snaží přímo zapojit v zemích vyvážejících ropu, investují ve výzkumu a vytváření projektů na těžbu ropy v zahraničí. Jejich aktivita začala být velmi zřetelná, od roku 1993, kdy se ČLR stala čistým importérem (Downs, 2000: 13). Mezi takzvanou velkou trojku NOCs patří *The China National Offshore Oil*

Corporation (CNOOC), *China Petroleum & Chemical Corporation* (Sinopec) a *The China National Petroleum Corporation* (CNPC), které vznikly během 80. let, kdy se čínská vláda během ekonomických reforem rozhodla přetvořit z bývalého ministerstva ropného průmyslu a jiných ministerstev státem vlastněné podniky, které měly být ekonomicky výkonnější. Ale nejsou to jen tyto tři velké společnosti, které investují v ropných projektech v zámoří. Významným aktérem je také společnost *Sinochem Group* (Sinochem), nicméně ta je v komparaci se zahraničními investicemi předchozích tří společností nesrovnatelná (Jiang – Sinton, 2011: 9, 23).

První investice v ropné oblasti za hranicemi ČLR byla uskutečněna v roce 1992 společností CNPC. Tato investice směřovala do těžby ropy z ropných písků v Kanadě, ale hlavně usilovala o získání informací o těžbě ropy nekonvenčního typu, která by mohla být využita následně v Číně. Ale jak se zvyšovala závislost na dovozu ropy a čínské zásoby se ukázaly jako omezené, snažily se společnosti najít způsob jak lépe získávat ropu ze zahraničí, pro což musely zlepšit jejich know – how, aby mohly být srovnatelné s mezinárodními ropnými společnostmi. Po krátké době CNPC opět investovala v ropných polích, a to v Thajsku a Peru, v roce 1995 v Súdánu, o dva roky později v Kazachstánu a od roku 1998 společnost CNPC působí na ropných polích ve Venezuele⁴⁹. Společnost CNOOC se také angažovala v zahraničí již od roku 1993, konkrétně v Indonésii a následně v Jihočínském moři (Downs, 2007: 21, 22). Aktivita čínských NOCs se začaly rychle zvyšovat s růstem poptávky po ropě a od začátku roku 2009 do konce roku 2010 společnosti utratily necelých 50 miliard dolarů, aby si zajistily přístup k ropě a zemnímu plynu po celém světě a uzavřely dohody o investování miliard dolarů do výzkumu a vývoje ropných polí na Blízkém východě i jinde (Jiang – Sinton, 2011: 10). V roce 2010 působily čínské NOCs v 31 zemích a ve 20 z nich přímo vlastnily majetek na produkci ropy, ale jejich podíl se soustředí zejména ve čtyřech, a to v Kazachstánu, Angole, Venezuele a Súdánu⁵⁰. Konkrétní činnost čínských NOCs v zemích vyvážejících ropu bude podrobněji popsána v podkapitolách, jež se věnují těmto zemím. Ale ještě předtím je nutné uvést, že ČLR má na země, se kterými jakkoli spolupracuje, požadavek v podobě udržování politiky jedné Číny⁵¹.

⁴⁹ CRISIS GROUP ASIA REPORT. *China's Thirst for Oil* (2008: 10); (<http://www.cmi.no/sudan/doc/?id=990>, 2012-03-04).

⁵⁰ Příloha XVI: Podíl čínských NOCs na produkci ropy v zahraničí.

⁵¹ Politika jedné Číny znamená uznání existence jedné Číny, kdy pevninská Čína, Macau, Xinjiang, Macau, Tibet, Hong Kong a Taiwan jsou částmi Číny. Tento princip musí nutně uznávat veškeré země,

4.3 ČLR v Africe

Čína byla vždy geopoliticky motivovaná ve směru podpory Afriky jako cesty, jak se stát opozicí supervelmocím a hegemonie západu jako celku. Vztah s Africkým kontinentem byl dán zejména pozicí a podobnou identitou, kdy Čína, navzdory svému rozvoji, sama sebe pokládá za zemi třetího světa. Během 20. století byly vztahy charakterizovány spíše politikou obchodních smluv a dohod o čínské podpoře, které se od 90. let využívaly k možnosti uzavření nových obchodních smluv a díky tomu se rozrostla ekonomická i politická spolupráce s africkými zeměmi. Čína se stala třetím největším partnerem afrických zemí a její vliv se rozšířil přes celý kontinent (Brown – Chun, 2009: 3). Afričané pohlížejí na stále rostoucí přítomnost Číny na svém území pozitivně, jsou spokojeni zejména s čínskou politikou nezasahování do vnitřních záležitostí států. (Cooke, 2009: 27). Čína zformovala svůj politický vliv na území afrického kontinentu prostřednictvím Fóra čínsko-africké spolupráce FOCAS, vytvořeném v roce 2000. Fórum umožňuje Číně utvářet diplomatické nabídky, půjčky, dotace a infrastrukturní projekty na území afrických států (Eisenman, 2007: 35, 38). Jak již bylo řečeno, vzhledem k ekonomickému růstu Číny a jejím značným požadavkům, začaly být na prvním místě ekonomické vztahy, tedy uzavírání bilaterálních obchodních smluv zejména týkajících se požadovaných surovin (Van de Looy, 2006: 15). Největšími čínskými partnery v Africe jsou ropní producenti Angola, Súdán, Libye, Republika Kongo – Brazzaville⁵². Ekonomické dohody jsou provázány smlouvami o čínské podpoře, jednoduše řečeno na oplátku umožněné těžby nabízí Čína řadu výhod jako půjčky, granty, prodej zbraní a jiné (Van de Looy, 2006: 19, 25). Dalším důvodem, proč směřuje Čína do Afriky je snaha prodat zboží z Číny. Dvoustranný obchod mezi těmito oblastmi stále roste a řada bilaterálních smluv zahrnuje čínský export. ČLR se přitom snaží stále lépe zajistit a usnadnit přístup na africký trh. (Eisenman, 2007: 41).

4.3.1 Angola

Angola patří mezi největší producenty ropy v Africe a ropa hraje v její ekonomice významnou roli, neboť představuje 95 % veškerého vývozu. Její

---

které chtějí udržovat diplomatické vztahy s Čínskou lidovou republikou. CHINA DETAIL. *Interpretations of the One-China policy* (2005); (<http://www.chinadetail.com/ChinaWorld/TaiwanDemographicsOneChinapolicy.php>, 2012-03-04).

⁵² CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

produkce se v polovině roku 2010 pohybovala okolo 1,85 miliónů bbl/d a očekává se, že jak budou přibývat nové investice do infrastrukturních projektů, bude se produkce ropy zvyšovat⁵³. Na svém území Angola disponuje 13,5 miliardami bbl zásob ropy⁵⁴. Ačkoli se tato africká země navenek tváří jako demokracie, vzhledem k tomu, že prezident Jose dos Santos v Angole vládne více než 30 let a nezdá se, že by se svého postu jen tak vzdal, de facto demokracií není. Země navíc patří mezi nejvíce zkorumpované země a málo financí směřuje do vzdělání a sociálního zabezpečení, což má za následek negramotnost a extrémní chudobu⁵⁵. Angola je velmi málo rozvinutá a navíc kvůli třem desetiletí trvající občanské válce, která skončila v roce 2002, nemá dodnes řádně obnovenou infrastrukturu⁵⁶. Vzhledem k tomu, že je Angola největším producentem ropy v Africe a současně dodává nejvíce ropy do ČLR ze všech jejích importérů, stává se tak typickým příkladem země, na kterou se ČLR začala obracet ve snaze zajistit si dodávky ropy⁵⁷.

Po skončení občanské války v Angole se zde začala ČLR aktivně angažovat. Veškeré aktivity ropného průmyslu řídí angolská státní ropná společnost Sonangol, která spolupracuje se zahraničními firmami prostřednictvím dohod o sdílené produkci a vytvářením společných podniků. Proto nebyl pro ČLR problém se na jejím území uchytit⁵⁸. Spolupráce mezi těmito dvěma státy je provázána výhradně zvýhodněnými úvěry, které Angole poskytují čínské banky jako Exim Bank a ČRB. Tyto úvěry směřují na výstavbu infrastruktury a ČLR si jimi zajišťuje přístup k přírodním zdrojům. V roce 2004 ČLR poskytla prostřednictvím Exim Bank Angole úvěr 2 miliardy dolarů, který je vázán na ropu, v roce 2005 k tomu přibyla další půl miliarda a o rok později další dvě miliardy. V roce 2009 pak Peking souhlasil, aby Exim Bank poskytla dalších 6 miliard na výstavbu nové infrastruktury v Angole (Alves, 2010: 10 – 13). Od roku 2002 poskytly čínské státní banky na 16 miliard prostřednictvím takovýchto úvěrů (Horta 2011). Díky nim dala společnost Sonangol podíl akcií čínské společnosti Sinopec. Kromě získávání podílů v angolských naftařských společnostech investuje Čína také do rozvoje infrastruktury na zpracování ropy

⁵³ EIA. *Country Analysis Briefs: Angola* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=AO>, 2012-03-04).

⁵⁴ Agentura EIA na svém webu hovoří o zásobách ropy v hodnotě 9,5 miliard barelů ropy, viz: EIA. *Country Analysis Briefs: Angola*, BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6).

⁵⁵ BUSINESS INFO. *Angola: Vnitropolitická charakteristika* (2010); (<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/angola-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000768/>, 2012-03-04).

⁵⁶ EIA. *Country Analysis Briefs: Angola* .

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Tamtéž.

(Hare, 2007). Vzhledem k tomu, že úvěry na výstavbu infrastruktury a těžbu není Angola schopna finančně splácet, splácí ropou, která do Číny proudí, a poskytováním příležitostí pro čínské podniky, které se účastní výstavby různých projektů, jako nemocnic, škol, ale také umožňují, aby spolu s podniky v oblasti pracovali čínští pracovníci⁵⁹ (Dralle, 2010: 11 – 12). Angola během roku 2010 průměrně vyvážela 1,8 miliónů bbl/d ropy přičemž 45 % z tohoto vývozu putovalo do ČLR⁶⁰, která se stala významným partnerem⁶¹. V minulosti se do ČLR dováželo ropy mnohem méně, v roce 1999 to bylo 43 000 bbl/d, o rok později číslo narostlo na 174 000 bbl/d⁶² a v roce 2010 Angola do ČLR dovážela 790 000 bbl/d⁶³. Výrazné zvýšení tohoto čísla může být vysvětleno narůstající provázaností ekonomik, respektive častým poskytováním úvěrů vázaných na ropu. Čína si navíc svojí politikou úvěrů zajišťuje trh pro odbyt svého spotřebního zboží. V poslední době se tak silně zvyšují bilaterální obchodní smlouvy týkající se mezi těmito zeměmi (Campos – Vines, 2008: 12 – 13).

4.3.2 Súdán

Na území celého Súdánu je pravděpodobně 6,7 miliard bbl⁶⁴ zásob ropy, přičemž během roku 2010 produkoval 486 000 bbl/d⁶⁵, vyvezl 386 000 bbl/d a do ČLR z toho putovalo na 67 %⁶⁶. Súdán byl podobně jako Angola dlouhou dobu zmítán občanskou válkou, což mělo stejný vliv na nerozvinutou infrastrukturu, významnou zaostalost, negramotnost a chudobu. Od roku 1996 byly na Súdán uvaleny sankce, které se o pět let později zrušily, nicméně pozice Súdánu, respektive jeho prezidenta, na mezinárodním poli stále více oslabovala, a to z důvodu obvinění ze zločinů genocidy⁶⁷. I zde byla tedy přítomnost Číny a spolupráce se súdánskou vládou ulehčena principy nevměšování se do politiky ostatních. Súdán jako celek je relativně mladým producentem, který začal výrazně vyvážet ropu až v roce 1999 (Dralle, 2010: 5). Za průzkum a produkci

⁵⁹ Odhaduje se, že v současné době v Angole pracuje na 100 000 Číňanů, neboť čínské firmy zaměstnávají jen minimální počet angolských pracovníků, protože podle nich nejsou dostatečně kvalifikovaní (Horta, 2011).

⁶⁰ Příloha XVII: Angola a její vývoz ropy.

⁶¹ EIA. *Country Analysis Briefs: Angola*.

⁶² EXECUTIVE RESEARCH ASSOCIATES. *China in Africa. A Strategic Overview* (2009: 37); (http://www.ide.go.jp/English/Data/Africa_file/Manualreport/pdf/china_all.pdf, 2012-03-06).

⁶³ EIA. *Country Analysis Briefs: Angola*.

⁶⁴ Agentura EIA uvádí, že na území Súdánu je 5 miliard barelů zásob ropy, viz.: EIA. *Country Analysis Briefs: Sudan* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=SU>, 2012-03-06).

⁶⁵ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

⁶⁶ EIA. *Country Analysis Briefs: Sudan*.

⁶⁷ BUSINESS INFO. Súdán: *Vnitropolitická charakteristika* (2011); (<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/sudan/1001484/>, 2012-03-06).

ropy zodpovídá na území Súdánu její státní ropná společnost Sudapet. Ta má ale finanční i technické nedostatky, které poskytují možnost příchodu zahraničním firmám a vytvořit společné podniky⁶⁸. Čína začala investovat do Súdánu od roku 1996, konkrétně v těžbě, produkci ropy i výstavbě infrastruktury pro přepravu ropy. Navíc od téhož roku CNPC vlastní největší podíl v súdánské společnosti GNPOC (Davies – Naidu, 2006: 74), a to ve výši 40 %. CNPC také vlastní většinu polí v jižním Dárfúru a dalších oblastech. Čína mimo jiné také poskytuje úvěry na stavbu infrastruktury a její rozvoj. V tomto případě stejně jako v Angole a jinde je platba těchto úvěrů ze strany Súdánu prováděna prostřednictvím ropy⁶⁹. Sinopec tak během roku 2006 stavěl ropovod do Port Sudan dlouhý 1 500 km a v roce 2001 Čínská Exim Bank poskytla úvěr ručený ropou ve velikosti 110 miliónů dolarů na výstavbu elektrárny (Davies – Naidu, 2006: 76).

Na nových infrastrukturních projektech, na výzkumu a těžbě pod dohledem čínských společností pracují občané ČLR. Ze vztahu těchto dvou zemí profituje jak Čína, která tak diverzifikovala své zdroje a získala nový trh pro své společnosti a obyvatele, tak Súdán, který našel spolehlivého ekonomického partnera, který neřeší jeho politickou situaci (Van de Looy 2006: 19 – 20). Nicméně je důležité poznamenat, že přístup k ropným a přírodním zdrojům si Čína zajišťuje nejen podporou infrastrukturních a rozvojových projektů, ale zároveň prodejem zbraní africkým vůdcům (Van de Looy, 2006: 26).

4.3.3 Libye

Libye má na svém území podle údajů z roku 2010 46,4 miliard bbl zásob ropy, přičemž během roku 2010, tedy ještě před libyjskou krizí, produkovala 1, 66 miliónu bbl/d⁷⁰ a vyvezla 1,5 miliónu bbl/d⁷¹, z čehož do ČLR vyvážela 146 520 bbl/d⁷², tedy 10 %. Největší množství ropy vyvezla Libye do EU, přibližně 72 %⁷³. Produkce ropy byla ale výrazně omezena v souvislosti

⁶⁸ V současném rozděleném Súdánu společnost Sudapet působí v severní části a v Jižním Súdánu operuje společnost Nilepet, která ale nemá zatím plně stanovenou roli a není jasné, jaké budou vytvořeny nové smluvní podmínky o těžbě a produkci ropy pro zahraniční firmy. Viz: EIA. *Country Analysis Briefs: Sudan*.

⁶⁹ U.S.-CHINA ECONOMIC AND SECURITY REVIEW COMMISSION. *China's overseas investments in oil and gas production* (2006: 21-22); (http://www.uscc.gov/researchpapers/2006/oil_gas.pdf, 2012-03-06).

⁷⁰ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

⁷¹ EIA. *Country Analysis Briefs: Libya* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=LY>, 2012-03-11).

⁷² CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

⁷³ EIA. *Country Analysis Briefs: Libya*.

s nepokoji v Libyi v průběhu první poloviny roku 2011, kdy denní produkce ropy klesla až k 300 000 bbl⁷⁴, ale očekává se, že v průběhu roku 2012 by produkce měla narůst k 1,3 miliónu bbl/d (Aizhu, 2012). Libyjská státní ropná společnost NOC je tím, kdo je zodpovědným za realizaci dohod se zahraničními ropnými společnostmi v oblasti výzkumu a těžby ropy⁷⁵. Čínská státní společnost CNPC získala v roce 2005 možnost zapojit se do výzkumných projektů na těžbu ropy na 5 let s 25 roční účast na produkci. Současně začala CNPC poskytovat technickou asistenci⁷⁶. V období libyjské krize se zpočátku zdálo, že z toho bude ČLR výrazně těžit. Muammar Kaddáfí dokonce nabídl ČLR spolu s Indií a Ruskem, aby výhodně produkovaly libyjskou ropu, neboť evropské společnosti z důvodu nepokojů odešly⁷⁷. Nicméně vzhledem k tomu, že nepokoje byly velmi silné a nejen projekty, ale i jejich zaměstnanci byli ohroženi, CNPC ukončila produkci na konci února 2011⁷⁸. Během tohoto období klesl vývoz ropy z Libye do ČLR až na 52 000 bbl/d. Smrt Kaddáfího situaci uklidnila a navrací produkci a vývoz postupně do čísel před krizí. Během začátku roku 2012 vývoz ropy do ČLR činil 54 000 bbl/d, ale bude se zvyšovat, neboť se dvě čínské státní firmy, Sinopec a CNPC, dohodly na zvýšení vývozu ropy na 140 000 bbl/d během tohoto roku (Aizhu, 2012).

4.3.4 Republika Kongo – Brazzaville

Republika Kongo na svém území dle BP disponuje 1,9 miliardou bbl zásob ropy⁷⁹ a je v pořadí sedmým největším producentem ropy v Africe (za Nigérií, Angolou, Alžírskem, Libyí, Egyptem a Súdánem) s 292 000 bbl/d⁸⁰, přičemž ČLR v roce 2009 importovala na své území 31 % z celkového vývozu ropy z Konga⁸¹. K lednu 2011 to pak činilo přibližně 91 368 bbl/d dovezené ropy⁸². Od roku 1979 je dlouhodobě u moci prezident Sassou Nguesso⁸³, jehož

⁷⁴ AHARAM ONLINE. *Gaddafi offers Libyan oil production to India, Russia, China* (2012-03-11); (<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/3/12/7661/Business/Economy/Gaddafi-offers-Libyan-oil-production-to-India,-Rus.aspx>, 2012-03-11).

⁷⁵ EIA. *Country Analysis Briefs: Libya*.

⁷⁶ CNPC. *CNPC in Libya* (2011); (<http://www.cnpc.com.cn/en/cnpcworldwide/libya/Libya.htm#>, 2012-03-11).

⁷⁷ AHARAM ONLINE. *Gaddafi offers Libyan oil production to India, Russia, China*.

⁷⁸ CHANNEL NEWSASIA. *China oil producer CNPC halts Libya production* (2011-02-28); (http://www.channelnewsasia.com/stories/afp_asiapacific_business/view/1113466/1/html, 2012-03-11).

⁷⁹ Agentura EIA uvádí, že na území Republiky Kongo se nachází 1,6 miliard barelů zásob ropy. Viz: EIA. *Country Analysis Briefs: Congo (Brazzaville)* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CF>, 2012-03-06).

⁸⁰ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

⁸¹ EIA. *Country Analysis Briefs: Congo (Brazzaville)*.

⁸² CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

země patří mezi ty, které čelí kritice ohledně transparentnosti financování, neboť zisky z ropy mizí ve vládě (Hurst, 2006: 12). Zahraniční ropné firmy se na území Republiky Kongo mohou účastnit výzkumu a produkce prostřednictvím dohod o sdílení produkce s konžskou státní ropnou firmou SNPC⁸⁴. ČLR se v zemi angažuje od roku 2001, kdy poskytla 280 miliónu dolarů na výstavbu vodní přehrady Imbolou, která samozřejmě garantovala dodávky ropy (Aarsæther, 2011: 22). V roce 2002 pak obě strany podepsaly smlouvu o dodávkách 20 000 bbl ropy ročně a konečně v roce 2005 pak byla podepsána smlouva, která dala čínské národní společnosti Sinopec právo těžby ropy ve dvou pobřežních blocích (Hurst, 2006: 13).

4.4 ČLR v Latinské Americe

Silný růst čínské ekonomiky znamenal mimo zesílení vztahů s africkým kontinentem zároveň nárůst obchodu a investic mezi Čínou a Latinskou Amerikou. Ačkoli jsou tyto země od sebe značně vzdálené, mají podobný stupeň rozvoje a čelí běžným problémům ohledně dosažení dostatečného vývoje. Po vzniku ČLR vedly tyto země pouze, zjednodušeně řečeno, spolupráci, týkající se výměny obyvatel. Do konce 80. let Čína vybuďovala diplomatické vazby se zeměmi v těchto oblastech, jejichž spolupráce narostla v 90. letech⁸⁵. Během posledních let roste významnost čínsko-latinského obchodu, přičemž hlavními partnery jsou Brazílie, Mexiko, Chile a Argentina, ale také Venezuela a Kolumbie (Teng, 2007: 87 – 94). Čína a Latinská Amerika mají doplňující se ekonomickou strukturu, kdy podstatné zdroje ze států Latinské Ameriky neustále podporují rozvíjející se čínskou ekonomiku. Čína zase, jako v případě již zmíněné Afriky, dodává investice a umožňuje výstavbu nové infrastruktury v těchto státech. Tyto investice usnadnily těžbu zdrojů, produkci a jejich transport. Těmito investicemi Čína opět usiluje o garanci přístupu ke zdrojům. Na území Latinské Ameriky dramaticky vzrostly ropné investice, zejména prostřednictvím Čínské společnosti CNPC, která operuje na třech naftových polích ve Venezuele, Peru, Kolumbii a dalších (Teng, 2007: 100 – 105), a samozřejmě prostřednictvím Čínských státních bank, které podobně jako zemím v Africe poskytují úvěry vázané na ropu.

---

⁸³ BBC. *The Republic of Congo Profile* (2011); (<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-14121193>, 2012-06-03).

⁸⁴ EIA. *Country Analysis Briefs: Congo (Brazzaville)*.

⁸⁵ CHINESE GOVERNMENT'S OFFICIAL WEB PORTAL. *China's Policy Paper on Latin America and the Caribbean* (5.11.2008); (http://www.defesnet.com.br/docs1/cn_la_e.pdf, 2012-03-06).

4.4.1 Brazílie

Brazílie má na svém území 14,2 miliard barelů zásob ropy. Přitom během roku 2010 vyprodukovala 2,1 miliónů bbl/d⁸⁶. Z toho 7 % bylo importováno do ČLR, tedy 160 583 bbl/d⁸⁷. Brazílie je největším partnerem Číny v Latinské Americe, jejich blízké vztahy se odrážejí od spolupráce v oblasti obchodu, zdrojů, technologie a mezinárodního fóra, a v posledních letech spolupráce rapidně vzrostla. Vzkvétající ekonomika a vzrůstající potřeba surovin Číny tuto spolupráci s Brazílií potvrdila (Bliss, 2009: 51). V ropném sektoru v Brazílii je dominantní státní firma Petrobras, která má významnou pozici ve veškerých aktivitách, ale Brazílie umožňuje na svém území zahraničním firmám, aby se aktivně angažovaly ve výzkumu i těžbě ropy⁸⁸. Vzhledem k významným dodávkám ropy z Brazílie do ČLR, které se během loňského roku rozrostly o 82 %, je patrné, že ČLR stále více investuje v oblasti ropné infrastruktury Brazílie, aby si zajistila ropné dodávky podobně jako na africkém kontinentě. To bylo umožněno zároveň ekonomickou krizí, kdy Brazílie neměla tolik financí na vlastní těžbu a požádala čínského prezidenta Chu Ťin-tchaa o úvěr v hodnotě několika miliard. Souhlasem s financováním těžby získala garanci na dodávky ropy čínským společnostem (Lyons, 2009: 6). Souhlasem potvrdila, že ČRB poskytne úvěr 10 miliard dolarů pro Petrobras (Ho, 2009: 1) s tím, že během prvního roku bude pod dohledem společnosti Sinopec do ČLR zaručen import ropy o objemu 150 000 bbl/d a dalších devět let pak budou dodávky zvýšeny na 200 000 bbl/d (Downs, 2011: 46). V roce 2010 investovala ČLR další miliardy, a to konkrétně prostřednictvím čínské státní společnosti Sinochem, která za 3 miliardy dolarů získala 40 % podílu těžby na ropné poli Peregrino, kde dosud těžbu vedla výhradně norská společnost Statoil⁸⁹. V témže roce prodala španělská společnost Repsol 40 % podílu své brazilské pobočky Sinopecu za 7,1 miliardy dolarů, podobně tak učinila portugalská společnost Petrogal s brazilskou odnoží, která již za 4,8 miliard z 30 % patří taktéž Sinopecu⁹⁰.

⁸⁶ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

⁸⁷ CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

⁸⁸ EIA. *Country Analysis Briefs: Brazil* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=BR>, 2012-03-06).

⁸⁹ LATIN BUSINESS CHRONICLE. *Brazil Oil: China's Growing Role* (2012-01-17); (<http://www.latinbusinesschronicle.com/app/article.aspx?id=5401>, 2012-03-06).

⁹⁰ TOWNHALL MAGAZINE. *China's Sinopec takes \$4.8BN stake in Brazil oil* (2011-11-11); ([http://townhall.com/news/business/2011/11/11/chinas_sinopec_takes_\\$48bn_stake_in_brazil_oil](http://townhall.com/news/business/2011/11/11/chinas_sinopec_takes_$48bn_stake_in_brazil_oil), 2012-03-06).

4.4.2 Venezuela

Podle údajů z roku 2010 společnosti BP disponovala Venezuela na svém území 211 miliardami barelů zásob ropy⁹¹. Nicméně podle nových údajů o nalezení dostupných rezerv se tyto zásoby zvětšily o 95 miliard a Venezuela se tak stala zemí s největšími zásobami ropy (Lawler, 2011). Z toho v roce 2010 produkovala 2,4 miliónu bbl/d a 6 % produkce pravděpodobně vyvezla do ČLR⁹². Venezuela je druhým největším partnerem ČLR v oblasti petropolitiky v Latinské Americe⁹³. Investice, které putují do Venezuely, směřují do ropných polí, ve kterých se angažuje a za které zároveň zodpovídá čínský Sinopec. V roce 2004 ČLR oznámila, že investuje 350 miliónů do 15 ropných polí ve Venezuele (Erikson, 2006: 86 – 87). Během roku 2005 podepsaly země mezi sebou několik smluv o zvýšení dodávek ropy z 12 000 bbl/d na 130 000 bbl/d (Teng, 2007: 93) a zároveň získala čínská společnost CNPC licenci k prozkoumání ropného pásu Orinoko, kde jsou velké, zatím nevyužité zásoby ropy (Schiller, 2006: 1). Problémem ale je, že ropa z této oblasti je mnohem těžší a Čína nemá na rozdíl od USA k dispozici vhodnou rafinérii pro její zpracování. Z toho důvodu začala investovat do této oblasti a společnost CNPC poskytla několik úvěrů určených k přestavbě sověty postavené rafinérii na Kubě (Hearn, 2012). Současně v roce 2007 ČRB poskytla Venezuelské rozvojové bance 4 miliardy dolarů a následně další, které financovaly výstavbu silniční infrastruktury a znamenaly záruku prodeje ropy venezuelskou státní ropnou společností PDVSA dceřině společnosti CNPC, Chinaoil. První uzavřený čtyřmiliónový kontrakt požadoval, aby PDVSA čínské společnosti Chinaoil zajišťovala dodávky 100 000 bbl/d a ten druhý čtyřmiliónový se pak pohyboval od 100 000 bbl/d po 153 000 bbl/d v závislosti na ceně ropy (Downs, 2011: 49, 50). Díky těmto investicím se dodávky ropy z Venezuely do ČLR nadále zvyšují. Zatímco v roce 2006 dodávala Venezuela na 200 000 bbl/d, v roce 2010 to bylo již 460 000 bbl/d (Pearson, 2010: 1). Navíc venezuelský prezident Hugo Chávez uvedl, že vzhledem k poskytnutým úvěrům

⁹¹ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6).

⁹² Odlišují se informace z webu CHINA OIL WEB, který hovoří o dodávkách 85 568 bbl/d zveřejněných ČLR k lednu 2010 a informace podávané EIA i Venezuelou. Ty hovoří o jednou tak velkých dodávkách, stále se zvyšujících. Vzhledem k tomu, že ČLR zatím nezveřejnila aktuální čísla ohledně dovozu ropy a agentura Reuters uvádí, že Venezuelský ministr Rafael Ramirez potvrdil, že k dubnu 2010 Venezuela do ČLR posílala 460 000 bbl/d. Tyto údaje jsou pravděpodobnější a navíc se shodují s uzavřenými dohodami mezi ČRB a Venezuelou. REUTERS. *Venezuela increases oil exports to China by 21 pct* (2010-04-12); (<http://in.reuters.com/article/2010/04/13/venezuela-oil-china-idINN1219684120100413>, 2012-03-07); EIA. *Country Analysis Briefs: Venezuela* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=VE>, 2012-03-07).

⁹³ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

v hodnotě 30 miliard dolarů a dalším plánovaným miliardovým investicím plánuje do budoucna do ČLR dodávat 1 milión bbl/d, a to do roku 2016 (Hearn, 2012).

4.5 Čína na Blízkém východě

Čínský zájem o Blízký východ se rozšířil stejně jako v případě Latinské Ameriky zejména poté, co se zvýšila čínská poptávka po energiích a Čína se tak stala významným ropným partnerem. V současné době 40 % ropných dodávek směřuje právě z Blízkého východu (Alterman, 2009: 63). Čína nyní kvůli tomuto značnému množství importu na regionu Blízkého východu závisí, a region se stává dominantním trhem pro čínské zboží a služby. To vede k dalšímu růstu obchodních vztahů mezi oblastmi (Yufeng, 2007: 116).

Čína si uvědomuje svoji závislost na importu ropy z Blízkého východu, s čímž jsou spojeny snahy diverzifikovat energetické dodávky zejména dovozem ze Střední Asie, Ruska, Afriky a Latinské Ameriky, nicméně vzhledem k masivním zásobám v této oblasti a relativně nízké ceně dovozu se zdá, že i nadále bude ropa z Blízkého východu dovážena do Číny nejvíce. Čínské společnosti CNPC, Sinopec a CNOOC získaly kontrakty na výzkumné, těžební a infrastrukturní projekty. Vedle toho, že je Blízký východ významným čínským dodavatelem energetických surovin, je také trhem pro čínské produkty a služby. V posledním desetiletí se čínský export do oblasti Blízkého východu zvýšil o neuvěřitelných 500 %. Nejvíce zboží z Číny putuje do Perského zálivu. V roce 2005 obchod mezi Čínou a Saúdskou Arábií, Kuvajtem, Bahrajnem, Katarom, Ománem, Íránem a SAE dosahoval 70 % z celkového obchodu, který vedl z Číny do regionů Blízkého východu a arabského světa (Yufeng, 2007: 117 – 118).

4.5.1 Írán

Podle nových dostupných údajů má Írán na svém území 150 miliard bbl zásob ropy (Lawler, 2011) a v roce 2010 produkoval 4,2 miliónů bbl/d⁹⁴. Do ČLR přitom bylo v lednu 2012 dovezeno na 490 000 bbl/d (Aizhu – Hua, 2012), což znamená, že ČLR z Íránu odebírá 20 % z jeho celkové produkce. Spolupráce mezi ČLR a Íránem byla navázána v roce 1971 a o tři roky později byla poprvé ropa dovezena do ČLR (Dubowitz – Grossman, 2010: 7). Kooperace mezi dvěma

⁹⁴ Agentura EIA uvádí, Írán vyprodukoval 3,7 miliónů bbl/d. Viz: EIA. *Country Analysis Briefs: Iran* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=IR>, 2012-03-06); BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 8).

státy byla během 80. let vedena zejména v oblasti prodeje čínských zbraní do Íránu, později vztah nabral spíše směr energetický (Ghafouri, 2006). Na území Íránu je za veškeré ropné projekty i výstavbu infrastruktury zodpovědná íránská ropná společnost NIOC. Navíc ústava státu zakazuje zahraniční vlastnictví přírodních zdrojů⁹⁵, ale i přesto je Írán pro ČLR vhodným partnerem, neboť se zahraničními společnostmi upřednostňuje spolupráci ve formě tzv. zpětné koupi, což je podobné působení čínských společností v zahraničí, kdy financují výzkum a rozvoj nových nebo stávajících ropných polí, následně tuto ropu produkují a mají současně záruku návratnosti investic většinou ve formě ropy (Bader – Leverett, 2005: 191). Spolupráce mezi těmito dvěma zeměmi se prohlubuje s tím, jak se od Íránu odkloňují USA a uvalují na Írán sankce. V roce 1996 například uvalila Clintonova administrativa na Írán sankce, kdy měly být penalizovány ty americké zahraniční společnosti, které by investovaly více jak 20 miliónů dolarů na vývoj ropy, což bylo na jedné straně překážkou pro Írán a jeho modernizaci ropného průmyslu, ale na druhou stranu to bylo také výhodou pro ČLR, která tak nabídla Íránu pomoc při přestavbě válkou zdevastované infrastruktury a současně se díky tomu zapojila do výzkumu a vývoje ropných polí, kde začala operovat společnost Sinopec. Od té doby začala ČLR podepisovat řadu kontraktů na rozvoj ropných polí, která znamenala větší produkci a zároveň vyšší dodávky ropy do ČLR. Sinopec spolu se NIOC získal díky společnému vývoji ropného pole Yadavaran záruku trvající 25 let na prodej 150 000 bbl/d do Číny. Následně další čínská společnost CNPC začala v západním Íránu pracovat na dalším ropném poli. Asociace státních čínských společností současně spolupracuje s Íránem na rozvoji ropovodů, kterými proudí ropa z Kaspického moře, z íránského přístavu Neka do vnitrozemí Íránu a do okolí Teheránu. K této iniciativě Čínu vedla potřeba dostat nějakými cestami ropu do jižních přístavů Íránu, odkud může být ropa přečerpána na tanker a odvezena do ČLR. Tato činnost nemá pochopení v USA, neboť se tak zvyšuje strategický i ekonomický vliv Íránu, ale ČLR s ním i přesto prohlubuje vztahy (Ghoble – Zahirinejad, 2010: 5 – 7). Podobně jako tomu bylo při uvalení sankcí v roce 1996, tak i v roce 2010 i 2012 uvalení sankcí na Írán, kdy USA, EU i Japonsko přestaly dovážet ropu z Íránu nebo vývoz alespoň snížily, znamenalo nárůst zapojení ČLR. Na začátku března 2012 čínské společnosti oznámily, že jsou připravené investovat do dalších desítek projektů v Íránu⁹⁶. Ale stejně tak jako v ostatních státech, ze kterých ČLR dováží ropu, se i

---

⁹⁵ EIA. *Country Analysis Briefs: Iran*.

⁹⁶ TEHRAN TIMES. *China ready to invest in 20 Iranian petrochemical plans* (2012-03-06); (<http://tehrantimes.com/economy-and-business/96128-china-ready-to-invest-in-20-iranian-petrochemical-plans>, 2012-03-10).

zde neprohlubuje spolupráce nejen v oblasti energetiky a s ní spojenou výstavbou infrastruktury, ale i jinde. Čínská státní společnost Norinco vyvíjí současně automobilový průmysl, otevírá továrny na výrobu televizorů, podporuje výstavbu metra a dalších projektů (Groot, 2010: 87).

Co se týká současná situace v Íránu, kdy USA i EU tlačí na ČLR, aby z něj také přestala vyvážet ropu, není jasné, jak se zatím vyvine. Nicméně s největší pravděpodobností dá ČLR opět přednost zajištění své energetické bezpečnosti, neboť by ztratila až 20 % svého importu, ale také by naprosto přišla o téměř 100 miliard dolarů, které investovala do projektů a zároveň by přišla o íránský závazek vývozu ropy do ČLR⁹⁷.

4.5.2 Irák

Irák na svém území disponuje 146 miliardami bbl zásob ropy (Lawler, 2011), přičemž v roce 2010 vyprodukoval 2,4 miliónu bbl/d⁹⁸, což činí 4 % veškerého dovozu ropy do ČLR. Spolupráce mezi těmito dvěma státy byla intenzivní podobně jako s Íránem během íránsko-irácké války, kdy dodávala ČLR zbraně jak Íránu, tak Iráku. Tento obchod s válkou neskončil, ale byl výrazně omezen politickou situací v Iráku (Ghafouri, 2006), kdy byla spolupráce mezi zeměmi během 90. let 20. století a na počátku 21. století výrazně omezena v souvislosti s hospodářským embargem z roku 1990, které se týkalo současně zákazu prodeje ropy⁹⁹. Ještě během trvání sankcí začala domluva na spolupráci, která se rozvinula až po rozvolnění situace. ČLR již v roce 1997 podepsala s režimem Saddáma Husajna dohodu o vývoji druhého největšího ropného pole, která měla trvat 22 let (Bader – Leverett: 2005: 190) a v roce 2008 již CNPC podepsala kontrakt s iráckým ministerstvem ropy o konkrétní těžbě na ropné poli Al-Ahdab. V roce 2009 pak spolu s BP získala výzkumná a operační práva na ropném poli Rumulia a následně také na poli Halfaya, kde spolupracuje s nadnárodní ropnou společností Total S.A. a s malajskou ropnou společností Petronas¹⁰⁰. CNPC není jedinou čínskou společností operující na území Iráku, v roce 2010 začala spolupráce CNOOC s tureckou společností TPAO na vývoji

---

⁹⁷ EIN NEWS. *China Investment in Iran Likely Too Heavy to Support Sanctions* (2010-02-15); (http://www.einnews.com/pr_news/56694277/china-investment-in-iran-likely-too-heavy-to-support-sanctions, 2012-03-10).

⁹⁸ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 8).

⁹⁹ Více informací o sankcích viz.: UN. *Office of the Iraq Programme Oil-for-Food* (2003); (<http://www.un.org/depts/oip/background/index.html>, 2012-03-10).

¹⁰⁰ CNPC. *CNPC in Iraq* (2011); (<http://www.cnpc.com.cn/en/cnpcworldwide/iraq/>, 2012-03-10).

ropného pole Missan¹⁰¹. V roce 2011 došlo k objevu prvního nového ropného pole na Blízkém východě za 20 let, a to společností CNPC, která investuje náklady ve výši 3 miliard dolarů, přičemž ale vlastnická práva zůstávají zcela pod kontrolou irácké vlády. Aby z toho však i společnost výhody měla, je platná dohoda o výkupu barelu ropy za 6 dolarů a za 3 dolary¹⁰² poté, kdy těžba ropy dosáhne maxima, tedy 115 000 bbl/d (Levy, 2011). Do budoucna má čínská společnost PetroChina v plánu vybudovat ropovody vedoucí do ČLR¹⁰³.

4.5.3 Saúdská Arábie

Saúdská Arábie (SA) jako druhý největší producent ropy měla na svém území v roce 2010 264,5 miliard bbl zásob ropy a během tohoto roku v průměru produkovala 10 miliónů bbl/d¹⁰⁴. SA z toho poskytovala k vývozu 7,5 miliónů bbl/d¹⁰⁵, z čehož bylo do ČLR dovezeno 9 %¹⁰⁶. Kooperace mezi SA a ČLR v energetické oblasti začala na konci 90. let, a to poté, co bývalý prezident ČLR Ťiang Ce-min navštívil SA a oznámil vznik strategického ropného partnerství. Vzhledem k tomu, že saúdská ropa z nových ropných polí byla těžší a ČLR v tu dobu neměla žádné rafinérie schopné zpracování velkého množství této těžké ropy (Lee – Shalmon, 2007: 16), bylo vytvořeno prostřednictvím strategického partnerství investiční prostředí, ve kterém Čína začala investovat se svými zkušenostmi z ostatních zemí ve výzkumu, těžbě a produkci ropy na území SA a naopak SA, vzhledem k těžké ropě, nabídla investice v oblasti výstavby ropných rafinérií v ČLR. V roce 2001 tak Saudi Aramco a Sinopec podepsaly smlouvu o rozšíření rafinérie v čínské provincii Fuijan s tím, že 25 % vlastnictví připadne Saudi Aramco. Díky tomu získala ČLR záruku na 30 let trvající dodávky 30 000 bbl/d saúdské ropy. Současně Saudi Aramco usiluje o vybudování druhé rafinérie v provincii Čching-tao, která by měla být největší v Číně a ve finále by měla mít kapacitu 400 000 bbl/d. Nicméně rafinérie bude plně provozována pod Saudi

¹⁰¹ CNOOC. *Key Operatin Areas* (2011); <http://www.cnoocld.com/encnoocld/AboutUs/zygzq/Overseas/1632.shtml>, 2012-03-10).

¹⁰² Průměrné náklady na produkci 1 bbl ropy jsou v Iráku odhadovány na 4-6 dolarů, přičemž produkce z některých polí může být dražší. Nabízený výkup ropy pro ČLR je tedy velmi výhodný. Viz: REUTERS. *Factbox-Oil production cost estimates by country* (2009-06-28); (<http://www.reuters.com/article/2009/07/28/oil-cost-factbox-idUSLS12407420090728>, 2012-03-10)

¹⁰³ THE STREET. *China Outbids Oil Majors in Iraq* (2011-04-10); (<http://www.thestreet.com/story/11267956/china-outbids-oil-majors-in-iraq.html>, 2012-03-10).

¹⁰⁴ Agentura EIA uvádí, že Saúdská Arábie na svém území disponuje 260 miliardami bbl zásob ropy a ke konci roku 2010 produkovala 12 miliónů bbl/d. Viz.: EIA. *Country Analysis Briefs: Saudi Arabia* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=SA>, 2012-03-11); BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

¹⁰⁵ EIA. *Country Analysis Briefs: Saudi Arabia*.

¹⁰⁶ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

Aramco (Ghafouri, 2006). Na začátku roku 2012 se Sinopec a Saudi Aramco dohodly na vybudování nové ropné rafinérie na pobřeží Rudého moře do roku 2014. Jedná se o první společný projekt společností mimo území ČLR, přičemž by měla společnost Sinopec vlastnit téměř 40 % rafinérie, která bude zpracovávat 400 000 bbl/d¹⁰⁷. Vztahy mezi dvěma státy jsou energeticky velmi provázané a výhodné pro obě strany. Na jedné straně ČLR získává dlouhodobý přístup k surové ropě a nový trh pro své spotřební zboží a SA na straně druhé získává vhodný trh pro svojí těžkou ropu a také přístup k čínským rafinériím, které zdokonaluje (Ghafouri, 2006).

4.5.4 Omán

Omán na svém území disponuje 5,5 miliardami bbl zásob ropy. V roce 2010 přitom v průměru vyprodukoval 865 000 bbl/d¹⁰⁸, z toho do ČLR vyvezl 161 307 bbl/d¹⁰⁹. Omán je již dlouho významným dodavatelem ropy do ČLR, ve kterém působí čínské firmy CNPC i Sinopec, nicméně ani jedna nemá žádný vlastnický podíl na produkci, a proto poskytují pouhou technickou asistenci (Lee – Shalmon, 2007: 22). V roce 2004 získal Sinopec právo na průzkum a těžbu ropy na jihu země, díky čemuž může provádět geologický výzkum i hodnocení¹¹⁰. V současné době je Čína největším odběratelem ropy z Ománu, odkud dováží 35 % z jeho celkové produkce¹¹¹. Dovoz ropy se přitom zvýšil ze 77,6 miliónů barelů za rok 2009 na 111,4 miliónů za rok 2010. ČLR se v Ománu mimo účasti na výzkumu a těžbě ropy podílí na výstavbě ropné infrastruktury a současně financuje i jiné infrastrukturní projekty, jako například projekt ománské elektrárny¹¹².

¹⁰⁷ CHINA.ORG.CN. *Sinopec signs Saudi refinery deal* (2012-01-15); (http://www.china.org.cn/business/2012-01/15/content_24411552.htm, 2012-03-11).

¹⁰⁸ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

¹⁰⁹ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

¹¹⁰ GULF NEWS. *Sinopec plans to invest \$22m in Oman exploration programme* (2004-08-26); (<http://gulfnews.com/news/gulf/uae/general/sinopec-plans-to-invest-22m-in-oman-exploration-programme-1.330808>, 2012-03-11).

¹¹¹ DELOITTE. *Geared to Exploit opportunities: Emerging trends in Oman's oil industry* (2010: 2); (<http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Lebanon/Local%20Assets/Documents/ME%20PoV/ME%20PoV%20issue%203/Geared%20to%20exploit%20opportunities.pdf>, 2012-03-11).

¹¹² CHINA DAILY. *China, Oman to sign MOUs to boost cooperation* (2010-06-11), (http://www.chinadaily.com.cn/china/2010-11/06/content_11510675.htm, 2012-03-06).

4.5.5 Jemen

Jemen má na svém území 2,7 miliard bbl zásob ropy a jeho denní produkce v roce 2010 činila 264 000 bbl¹¹³, ale toto číslo se během roku 2011 snížilo na produkci 170 000 bbl/d. Z toho více jak polovinu spotřebuje Jemen sám¹¹⁴ a téměř 91 700 bbl/d je vyvezeno do ČLR. Co se týká produkce ropy, tak je Jemen velmi podobný Ománu. I zde jsou významná omezení postavení čínských národních společností na jeho území. Společnost CNPC vytváří pouhou technickou asistenci, kdy vytváří analýzu dat a geologický výzkum¹¹⁵. Jedinou čínskou společností, která má právo importovat jemenskou ropu je Sinopec, která sice získala 37 % podíl na jednom jemenském ropném poli, díky čemuž může produkovat ropu, ale i přesto 90 % ropy dovážené do ČLR je stále prodáváno jemenskou vládou nebo jejich dceřinou společností (Lee – Shalmon, 2007: 22). Vzhledem k tomu, že se Jemen v posledních několika letech potýkal s malými zahraničními investicemi, začala ČLR spolu se snahou zaujmout lepší postavení v oblasti Jemenské ropy investovat i do jiných oblastí v Jemenu. Například tak poskytla investice do modernizace cementárny, výstavby elektrického sektoru i telekomunikací. Díky tomu dává prostor pro další čínské firmy, které zde mohou zaujmout výrazné prvenství (Zambelis, 2006).

4.5.6 Kuvajt

Kuvajt, který na svém území disponuje 101, 5 miliardami bbl zásob ropy a během roku 2010 produkoval 2, 5 miliónu bbl/d¹¹⁶, do ČLR v lednu 2010 dovážel 169 182 bbl/d¹¹⁷. Vzhledem k tomu, že kuvajtská vláda zodpovídá za veškerý vývoj ropného odvětví v Kuvajtu¹¹⁸, je téměř nemožné pro čínské státní společnosti získat vlastnictví na těžbu ropy. Spolupráce byla navíc omezena z toho důvodu, že ČLR nebyla ochotna podpořit rezoluci OSN, která by odsoudila invazi Iráku do Kuvajtu, a až v roce 2003 se země zavázaly k navýšení obchodních smluv (Lee – Shalmon, 2007: 22, 23). V souvislosti s tím, že podobně

¹¹³ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

¹¹⁴ EIA. *Country Analysis Briefs: Yemen* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=YM>, 2012-03-11)

¹¹⁵ CNPC. *Overseas Service Operations* (2003); (http://www.cnpc.com.cn/Resource/eng/img/03AnnualReport/Overseas_Service_Operations.pdf, 2012-03-11).

¹¹⁶ BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6, 8).

¹¹⁷ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

¹¹⁸ EIA. *Country Analysis Briefs: Kuwait* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=KU>, 2012-03-11).

jako v Saúdské Arábii je kuvajtská ropa těžká, vyvinula se spolupráce mezi Kuvajtskou ropnou společností KPC a společností Sinopec o vývoji petrochemického průmyslu v čínské provincii Kuang-tung (Ghafouri, 2009).

4.5.7 Spojené arabské emiráty

Podle údajů z roku 2010 mají Spojené arabské emiráty (SAE) na svém území 97,8 miliard bbl zásob ropy, z čehož vyprodukují 2, 8 miliónů bbl/d a do ČLR prodávají 127 500 bbl/d. Čína spolupracuje se SAE již od konce 80. let. V roce 2008 získala CNPC kontrakt na vytvoření ropovodu dlouhého 400 km vedoucího do přístavu Fujairah s kapacitou mezi 1,5 a 1,8 miliónu bbl/d (Zhihong, 2008). Nicméně prvně se čínská národní ropná společnost mohla účastnit se na těžbě ropy v SAE až v roce 2009, kdy dceřiná společnost CNPC, ropná společnost BOMCO, získala kontrakt na dodávky ropných plošin pro vrty na pobřeží (Carlisle, 2009). V lednu 2012 pak vznikla dohoda mezi společností Sinopec a státní společností Abu Dhabi ADNOC o spolupráci v oblasti výzkumu, vývoje a produkce ropy¹¹⁹ a ve stejnou dobu také mezi ADNOC a CNPC o produkci a uskladňování ropy, stejně jako o výzkumu nových ropných polí¹²⁰. SAE a ČLR mají nejsilněji vyvinuty obchodní vztahy, které se netýkají ropy, a to nejvíce ze všech zemí Perského zálivu. Čínské firmy jsou zde aktivní zejména v oblasti stavebnictví, ale také elektroniky (Bardsley, 2010).

4.6 ČLR ve Střední Asii

S rozpadem Sovětského svazu v roce 1991 vzniklo v oblasti Střední Asie pět nezávislých republik – Uzbekistán, Tádžikistán, Turkmenistán, Kazachstán a Kyrgyzstán. Tato oblast se stala novým trhem, kde bylo možné získat nové příležitosti. Ačkoli se vztahy mezi těmito státy a ČLR rozvíjely již v průběhu 90. let 20. století, čínské státní společnosti se o energetický trh v oblasti začaly více zajímat až s novým tisíciletím. Bylo to dáno tím, že až do invaze USA do Iráku byly dodávky z Blízkého východu stabilní a vyhovovaly rostoucí spotřebě ČLR. Ale v souvislosti se zmíněnou invazí vzrostla role Střední Asie jako oblasti, jež může snížit závislost na mořských trasách i stále rostoucí závislost na ropě z Blízkého východu. Čína těmto státům poskytuje finance na výstavbu infrastruktury a efektivní realizaci energetických projektů, neboť například

¹¹⁹ FRANCE24. *China and UAE sign energy cooperation agreement* (2012-01-17); (<http://www.france24.com/en/20120117-china-uae-sign-energy-cooperation-agreement>, 2012-03-11).

¹²⁰ OIL, GAS AND ENERGY NEWS. *UAE, China seal key energy deals* (2012-01-18); (<http://www.pipelinecommunity.com/Oil-News/uae-china-seal-key-energy-deals.html>, 2012-02-11).

evropské sáty vedou obtížně rozhovory s autoritářskými režimy, což Čínu nechává chladnou (Horák, 2009: 41).

4.6.1 Kazachstán

Kazachstán na svém území disponuje téměř 40 miliardami bbl ropných zásob a denně vyprodukuje 1,8 miliónu bbl¹²¹, což je dvakrát tolik, než před deseti lety. Z této denní produkce pak jde k vývozu na 1,3 miliónu bbl/d¹²² a do Číny během ledna 2010 směřovalo 160 548 bbl/d¹²³. Rostoucí produkce ropy byla výsledkem zahraničních investic, díky kterým zahraniční společnosti získávaly práva výzkumu i těžby. Ale v roce 2002 byla vytvořena kazašská společnost pro ropu a zemní plyn KazMunaiGaz a vláda usiluje, aby měla výrazný podíl ve všech nových projektech¹²⁴. I přesto pro ČLR nebyl problém ovládnout téměř třetinu ropných zásob v Kazachstánu (Horák, 2009: 42). V roce 1997 získala podíl 60,3 % ve společnosti AktobeMunaiGas a obdržela tak právo na výzkum a těžbu na ropných polích Žanažol a Kenkijak. V současné době vlastní již 85,42 % této společnosti¹²⁵. V roce 2005 CNPC získala PetroKazakhstan, jednoho z největších kazašských producentů ropy, a současně se CNPC účastní těžby na šelfu Kaspického moře Kašagan, což je největší naleziště ropy v Kazachstánu. Aby bylo možné bezpečně přepravit ropu z Kazachstánu do ČLR, byl postaven ropovod Atasu – Alašankchou, který má kapacitu až 400 000 bbl/d a z toho důvodu se na něj napojili i exportéři s Ruska (Horák, 2009: 42). Na začátku roku 2009 poskytla ČLR Kazachstánu vázaný úvěr, kdy čínská Exim Bank spolu s CNPC poskytly 10 miliard dolarů na financování ropných projektů, přičemž si CNPC úvěr podmínila 50 % podílem v kazašské největší soukromé ropné a plynařské společnosti MangistauMunaiGas, a CNPC tak získá polovinu ropy, která bude společností produkována (Jiang, 2009). Čína v souvislosti s rozvinutou energetickou spoluprací poskytuje finance na budování infrastruktury, zejména pak dopravní. Na tuto práci ale přicházejí, podobně jako v jiných státech, ve kterých ČLR poskytuje finance na výstavbu infrastruktury, čínští dělníci, kteří jsou nejen

---

¹²¹ Agentura EIA informuje, že Kazachstán disponuje na pevnině 30 miliardami bbl zásob ropy a v oblasti Kaspického moře by pak mohl vytěžit ještě přinejmenším dalších 14 miliard bbl. Viz.: EIA. *Country Analysis Briefs: Kazakhstan* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=KZ>, 2012-03-11); BP. *Statistical Review of World Energy*. (2011: 6, 8).

¹²² EIA. *Country Analysis Briefs: Kazakhstan*.

¹²³ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

¹²⁴ EIA. *Country Analysis Briefs: Kazakhstan*.

¹²⁵ CNPC. *CNPC in Kazakhstan* (2011); (<http://www.cnpc.com.cn/en/cnpcworldwide/kazakhstan/#>, 2012-03-11).

spolehlivější, ale zejména levnější pracovní silou než místní pracovníci (Horák, 2009: 43).

4.7 ČLR v Rusku

Na rozlehlém území Ruské federace leží dle údajů z roku 2010 77,4 miliard bbl zásob ropy, z toho země denně vyprodukuje 10,2 miliónů bbl¹²⁶ a vyveze na 7 miliónů bbl/d¹²⁷. 4,3 % z celkového vývozu přitom směřují do ČLR¹²⁸. V produkci ruské ropy výrazně dominují domácí společnosti. Přestože mohou zahraniční firmy v Rusku investovat, nemohou se stát vlastníky a vždy jsou dohody vytvářeny spolu s ruskými firmami, zejména pak společností Rosněft'¹²⁹. Čínský zájem o ruskou ropu byl zintenzivněn nejen vzrůstající spotřebou, ale Rusko je podobně jako Kazachstán exportérem, který sníží závislost na dodávkách ropy z Perského zálivu a současně vzhledem k tomu, že ropa odtud proudí ropovody po zemi, sníží i závislost na snadno zranitelném transportu ropy na tankerech kolem Perského zálivu a zejména přes Malackou úžinu. Není tedy divu, že se začalo jednat mezi těmito státy o dodávkách ropy i výstavbě ropovodů a současně se dovoz ropy do ČLR výrazně zvýšil ve srovnání s rokem 1995, kdy do ČLR proudilo méně než 1 000 bbl/d (Downs, 2010), a současností, kdy Rusko do ČLR vyváží na 300 000 bbl/d.

Čínská společnost CNPC se na ruské půdě začala aktivně angažovat od roku 2003, kdy spolu s ruskými firmami Rosněft', Lukoil a Sakhalin Energy podepsala dohody o výzkumu a těžbě ropných polí, o obchodu s ropou i o poskytování technické asistence¹³⁰. Podobně jako v Kazachstánu, Brazílii či Angole poskytují i Rusku čínské banky a společnosti výhodné úvěry, které jsou vázány ropou. V roce 2004 tak CNPC půjčila jako zálohu na dodávky ropy do roku 2010 společnosti Rosněft' 6 miliard dolarů (Downs, 2010). O dva roky později tyto dvě společnosti založily Vostok Energy Ltd, která získala právo na těžbu ropy v ruské provincii Severní Irkutsk a ve které má čínská firma 49 % vlastnictví¹³¹. Až do roku 2010 byla ropa do ČLR přepravována po kolejích, ale vzhledem k horším podnebním podmínkám na Sibiři, byly dodávky často

¹²⁶ Dle údajů agentury EIA se na území Ruska nachází 60 miliard barelů zásob ropy a denně se vyprodukuje 9,9 bbl. Viz: EIA. *Country Analysis Briefs: Russia* (2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=RS>, 2012-03-12); BP. *Statistical Review of World Energy*. (2011: 6, 8).

¹²⁷ EIA. *Country Analysis Briefs: Russia*.

¹²⁸ CHINA OIL WEB. *China's Crude Oil Imports Data for January*.

¹²⁹ EIA. *Country Analysis Briefs: Russia*.

¹³⁰ CNPC. *CNPC in Russia* (2011); (<http://www.cnpc.com.cn/en/cnpcworldwide/russia/#>, 2012-03-13).

přerušovány a navíc omezeny počtem ruských vagónů pro transport ropy. Čína proto usilovala o výstavbu ropovodu, který by navíc snížil operační náklady převozu (Jakobson et al., 2010: 27). V únoru 2009 došlo k dohodě o výstavbě ropovodu, který bude propojovat tyto země. V souvislosti s tím, ČRB poskytla 10 miliard ruské společnosti Transněft' na financování stavby ropovodu a 15 miliard společnosti Rosněft' jako zálohu na 20 let trvající dodávky ropy na 300 miliónů tun ropy, tedy 300 000 bbl/d. Výhodný úvěr byl vyjednán na úrokovou sazbu 6 % (Barnes, 2010: 2, 3). Výstavba ropovodu začala na jaře 2009 v obou zemích a o rok a půl později již byl plně funkční a začal tak symbolizovat energetickou spolupráci mezi dvěma zeměmi¹³².

---

¹³¹ CNPC. *CNPC in Russia*.

¹³² CNPC. *CNPC in Russia*.

5 BEZPEČNOST ROPNÝCH DODÁVEK DO ČLR

Když se ČLR se v roce 1993 stala čistým dovozcem ropy, 70 % jejího dovozu pocházelo z Indonésie, Jemenu, Ománu a Angoly. S rostoucími požadavky usilovala Čína o navázání kontaktu se zeměmi vyvážejícími ropu, zejména v oblasti Blízkého východu, ale také hledala zdroje u tradičních partnerů z Jihovýchodní Asie a Afriky. V prvních třech letech 21. století bylo do ČLR dováženo nejvíce ropy ze Saúdské Arábie, Ománu, Jemenu, Íránu, Angoly a Súdánu (Lee, 2005: 270). V současné době 47 % ropy přijímá ČLR z Blízkého východu a 29 % z Afriky¹³³. Z toho vyplývá, že z dovážené ropy do ČLR musí více jak 76 % překonat cestu po moři, která není zcela bezpečná, jak bylo uvedeno v podkapitole 3.2, a to z důvodů možného pirátství zejména v oblasti škrťících bodů, jimiž jsou v případě ČLR Hormuzský průliv a Malacká úžina. ČLR si uvědomila svoji závislost na klidném proplutí těmito oblastmi a začala jednat o možnostech, jak se těmito oblastem vyhnout. To bylo hlavním, ale ne jediným důvodem, proč začala hledat alternativní cesty pro dopravu ropy. Politická nestabilita v oblasti Blízkého východu po invazi do Iráku také přispěla k přehodnocení čínské ropné bezpečnosti, neboť následně i čínská vybavení poskytnutá Saúdské Arábii pro těžbu i produkci ropy se staly možným terčem teroristických útoků Al-Káidy, což zvýšilo obavy o stabilitu režimu a dodávky ropy (Lee, 2005: 270). Podobně nedávná nestabilita v Libyi znamenala pokles dodávek ropy do ČLR. Aby ČLR snížila svoji závislost na stabilitě těchto zemí i na poklidném proplutí Malackou úžinou, začala posilovat svoji přítomnost v Rusku a Kazachstánu a vybuďovala z těchto zemí ropovody vedoucí přímo do ČLR (Erickson – Collins, 2010: 90). Současně Čína usiluje o výstavbu alternativních ropovodů z Myanmaru, Pákistánu i vybudování průplavu v Thajsku (Lai, 2007: 528, 529).

5.1 Budování alternativních ropných cest do ČLR

Nejvýznamnějším projektem, který se bude vyhýbat Malacké úžině, je projekt ropovodu vedoucího z Myanmaru do ČLR, jenž je v současné době ve výstavbě¹³⁴. Návrh o jeho konstrukci byla prvně vyslovena již v roce 2004 (Erickson – Collins, 2010: 98), ale až v roce 2009 podepsaly obě země dohodu o stavbě ropovodu, který bude schopný přepravit africkou ropu i ropu z Blízkého

¹³³ Příloha XIII: Import ropy do ČLR v roce 2010.

¹³⁴ Příloha XVIII: Ropovod Myanmar – ČLR .

východu, aniž by se muselo proplout Malackou úžinou, tedy z Myanmarského pobřeží Arakan do čínské provincie Yunnan (Ramachandran, 2009). Předpokládá se, že ropovod, který bude dlouhý 2 380 kilometrů a bude vést z myanmarských přístavů Kyaukphyu a Sittwe do čínského města Kunming, by měl převážet 440 000 bbl/d z Afriky a Blízkého východu¹³⁵. Konstrukce ropovodu by podle prvních plánů z roku 2009 měla stát 1,5 miliardy amerických dolarů s tím, že bude dokončena do roku 2013 (Ramachandran, 2009), přitom v únoru 2012 bylo postaveno zatím jen 300 km budoucího ropovodu¹³⁶. Do projektu je přímo zapojena čínská společnost CNPC, která v něm má podíl 50,9 % (Ramachandran, 2009). Čínská provincie Yunnan v posledních letech prochází ekonomickým rozvojem, a tak se zvyšuje i spotřeba ropy. Tato spolupráce mezi zeměmi je pro Čínu velmi prospěšná, neboť v minulosti bylo v provincii velmi málo rafinérií pro zpracování ropy, ale nyní se objevil nový impuls pro jejich budování (Erickson – Collins, 2010: 100). Ačkoli v Myanmaru vládne vojenská chunta, nebylo pro ČLR obtížné dohodu vyjednat, a to opět díky politice nevměšování se do cizích záležitostí a zejména svému postu stálého člena Rady bezpečnosti OSN, který může negovat případné sankce vůči režimu (Ramachandran, 2009). Zároveň díky budování ropovodu uvedla CNPC na podzim loňského roku, že Myanmaru poskytne 1,3 miliónu amerických dolarů na výstavbu šesti škol, jako část přislíbené šestimiliónové pomoci (Buckley, 2011). Z bezpečnostního hlediska projekt ropovodu není bezproblémový. Ropovod totiž bude vést přes oblasti, ve kterých se bouří etničtí separatisté proti vládě myanmarské chunty, což vede ČLR k tomu, aby financovala vládu myanmarské chunty a její potlačování nepokojů v těchto místech (Ramachandran, 2009).

Druhým návrhem, jak se vyhnout Malacké úžině a snížit tak transakční náklady, je výstavba ropovodu v ceně 7 miliard dolarů přes severní Malajsii¹³⁷. Ropovod by měl být dlouhý 300 kilometrů, přičemž by na každém pobřeží stála rafinérie o objemu 450 000 bbl/d, která by čerpala rafinovaný benzín do tankerů směřujících do ČLR, Jižní Korey a Japonska. Konstrukce tohoto ropovodu by měla být dokončena do roku 2014¹³⁸. Třetím projektem pro zabezpečení čínských dodávek ropy je výstavba průplavu, takzvaného Kra Canal, který by byl veden

¹³⁵ CHINA DAILY. *Construction of Sino-Myanmar pipeline starts* (2010-09-10); (http://www.chinadaily.com.cn/china/2010-09/10/content_11288046.htm, 2012-03-10).

¹³⁶ CHINA CENTRAL TELEVISION. *China-Myanmar pipeline to run in 2013* (2012-02-13); (<http://english.cntv.cn/program/asiatoday/20120213/111969.shtml>, 2012-03-20).

¹³⁷ Příloha XIX: Alternativní cesty v Thajsku a Malajsii.

¹³⁸ THE NEW YORK TIMES. *Malaysian oil pipeline would bypass sea path* (2007-05-28); (http://www.nytimes.com/2007/05/28/business/worldbusiness/28iht-pipeline.1.5894403.html?_r=1, 2012-03-20).

skrz Kra Isthmus v jižním Thajsku¹³⁹. Tímto průlivem by pak mohly čínské tankery bezpečně proplout (Lee, 2005: 286). Zmínka o této možnosti sahá do konce 17. století a byla několikrát obnovována, ale vždy selhala kvůli nedostatku financí, techniky i z bezpečnostních důvodů. V novém tisíciletí si zastánci tohoto průplavu představovali vznik dvouproutového průplavu, který usnadní lodím proplutí do cíle a zkrátí tak jejich plavbu o 3 až 4 dny. Problém byl v tom, že jeho cena byla odhadována na 20 – 25 miliard amerických dolarů, proto thajský předseda vlády Thaksin Shinawatra v roce 2003 tuto záležitost odmítl financovat a začal prosazovat jiný plán, výstavbu podzemního ropovodu, který by měl náklady menší, a to v rozsahu 600 – 800 miliónů amerických dolarů. Nicméně prostředí, kterým by ropovod vedl, je známé svým politickým násilím, což by ho mohlo ohrožovat. Možná výstavba průplavu či ropovodu jižním Thajskem zatím konkrétní plány nemá a je proto jen pouhou myšlenkou, jak ulehčit Malacké úžině (Storey, 2006).

Čtvrtým významným projektem, který ale zatím rekonstruován nebyl, podobně jako návrh v Thajsku, je výstavba ropovodu z pákistánského přístavu Gwadar do čínského města Kashgar¹⁴⁰. Překážkou tomuto projektu představuje nestabilní a nebezpečné prostředí, kterým by ropovod do Číny měl vést. Území není politicky stabilní, stoupají útoky proti cizincům, kdy někteří čínští dělníci byli dokonce na západě a severozápadě Pákistánu uneseni a zabití, tedy v oblasti, kterou by ropovod měl vést (Erickson – Collins, 2010: 101).

V současné době snižují závislost na Malacké úžině pouze ropovody vedoucí z Kazachstánu a Ruska, které ale současně nesnižují závislost na ropě z Blízkého východu. Pouze dva ropovody, které by snižovaly obě závislosti, jsou v konstrukci a výstavby plánovaných dvou jsou zatím v nedohlednu. I kdyby se ale v průběhu let tyto ropovody daly do provozu, pravděpodobně by to nesnížilo závislost na dovozu ropy přes Malackou úžinu. Tyto ropovody by měly určený maximální průtok barelů denně, který by se už nemohl zvyšovat spolu s rostoucí spotřebou ropy v Číně. Navíc ačkoli se díky těmto ropovodům podaří vyhnout Malacké úžině, stále se ropa bude muset dopravit pomocí tankerů do přístavu Gwadar, Kyakryu i jiných, odkud bude moci proudit ropovody do ČLR. Doprava ropovody je nadto ještě dražší než dodávky ropy prostřednictvím tankerů¹⁴¹. Transakční náklady ropy dopravené po moři do ČLR z Perského zálivu tak

---

¹³⁹ Příloha X: Alternativní cesty v Thajsku a Malajsii.

¹⁴⁰ Příloha XX: Ropovod Pákistán – ČLR.

¹⁴¹ Příloha XXI: Převážné ceny ropy do ČLR.

mohou být přibližně 1 americký dolar za barel a náklady za dopravu ropy ropovodem z Myanmaru do ČLR mohou být kolem 2 až 3 dolarů za barel. Vzhledem k tomu, že ropovody jsou postavené pevně a nejde jimi po zahájení provozu nijak manipulovat a měnit směr, jsou mnohem náchylnější pro jejich poškození a omezení proudění ropy, než tankery, které ačkoli jsou velké a těžké, mohou směr pozměnit (Erickson – Collins, 2010: 91, 92, 103, 104). Navíc se v poslední době objevují krádeže ropy přímo z ropovodů. Čínská společnost CNPC informovala, že během let 2002 a 2006 bylo zaznamenáno na více jak 18 000 takových krádeží ropy, což znamenalo pro společnost ztrátu 72 milionů amerických dolarů¹⁴². Proto plány na vytvoření ropovodů, které by se vyhýbaly Malacké úžině a zvýšily tak bezpečnost dodávek, nejsou zcela výhodné, neboť i kdyby byla Malacká úžina zcela uzavřena nějakou nehodou nebo konfliktem, tankery by mohly bez problémů využít další úžiny jako Lombockou či Sundskou. Lze tedy říci, že náklady na dopravu ropy prostřednictvím ropovodů i na zajištění její bezpečnosti jsou mnohem vyšší než v případě nákladů dopravované ropy tankery po moři, a proto je mnohem důležitější zaměřit se na bezpečnost mořských cest (Erickson – Collins, 2010: 92).

5.2 Zajištění bezpečných dodávek po moři

Přestože ČLR usilovně pracuje na stavbě ropovodů, většina zahraniční ropy do ČLR míří po mořských cestách. Proto je jejím cílem udržet bezpečnost mořských komunikací v oblasti pobřežních vod jižní Asie pod kontrolou, a to pomocí prohlubování vztahů s pobřežními státy, se kterými udržuje hospodářské a bezpečnostní vztahy. V některých státech pak buduje významné přístavy, staví infrastrukturu a současně s sebou do těchto oblastí přivádí své námořnictvo, které by mělo v případě ohrožení čínské bezpečnosti zasáhnout (Prabhakar, 2009: 11, 12). O této strategii se hovoří jako o strategii perlového náhrdelníku. V perlách, které jsou centrem čínského zájmu, jsou budovány nové infrastruktury s cílem zajistit si přístup k přístavům a letištím. V případě, že daná oblast nemá letiště či přístav snadno dostupný, buduje ČLR nové tak, aby vyhovovaly jejím potřebám. Současně s těmito oblastmi buduje diplomatické vztahy a modernizuje svoji vojenskou sílu tak, aby mohla efektivně zajistit tyto perly před případným nebezpečím (Li, 2011: 10). Perly¹⁴³ vedou přes pobřežní ostrovy Jihočínského

¹⁴² NEWS XINHUANET. *China faces new risk: attacks on pipelines* (2010-01-06); (http://news.xinhuanet.com/english/2010-01/06/content_12762777.htm, 2012-03-20).

¹⁴³ Příloha XXII: Perlový náhrdelník.

moře, Malackou úžinu, Indický oceán až směrem k Perskému zálivu. Za první perlu v náhrdelníku je považován ostrov Hainan, který je suverénním územím Číny a který se nachází v Jihočínském moři. Čína na něm vytvořila vojenskou, námořní a hlavně ponorkovou základnu, do které může vplout až 20 jaderných útočných ponorek a jejíž stavba zamezuje západním špionážním družicím, aby sledovaly pohyb těchto ponorek (Eshel, 2011). Další perlou je Woody Island, který je součástí Paracelských ostrovů, asi 556 kilometrů východně od Vietnamu (Peahrson, 2006: 3), a jež se stal čínskou nepotopitelnou letadlovou lodí, neboť byla výrazně rozšířena vzletová a přistávací dráha. V případě nějaké akce nebude činit ČLR žádný problém vyslat odtud vojenské letouny ke Spratlyho ostrovům a státům, jež si o ně kladou nároky¹⁴⁴. V oblasti Jihočínského moře jsou Čínou za důležité dále pokládány její ropné plošiny s výzkumnými loděmi (Li, 2011: 11). Za čtvrtou významnou perlu je považován ostrov Gran Coco v Bengálském zálivu, který je součástí Myanmaru, asi 18 kilometrů od indického ostrova Nicobar (Kuppuswamy, 2003). Ostrov leží v blízkosti Malacké úžiny, a proto se stal důležitým pro vybudování základny a nainstalování výzvědného zařízení, které může sledovat pohyb indického námořnictva, ale i jiných námořnictev ve východní části Indického oceánu¹⁴⁵. V oblasti Bengálského zálivu se nachází také myanmarské město Sittwe, ze které se postupně stává další část perlového náhrdelníku. ČLR zde buduje hlubokomořský přístav, kam budou od roku 2013 připlouvat tankery s ropou, jež bude proudit ropovodem do čínské provincie Yunnan (Ramachandran, 2009). Podobně se další perlou stává přístav Chittagong v Bangladéši, v blízkosti hranice s Indií. Přístav bude dalším bodem pro čínské námořnictvo, neboť se zde bude moci ukotvit během hlídkování v Indickém oceánu. Zároveň Číně vyhovuje jako náhradní základna pro vyplutí ponorek (Kim, 2011: 34). Šestou perlou ve strategii perlového náhrdelníku je bývalý malý rybářský přístav Hambantota na jižním pobřeží Srí Lanky, situovaný na mořské spojnici Evropy a Asie (Tea, 2011: 2), který v případě, že pákistánský přístav Gwadar bude oslaben z důvodů nepokojů, slouží jako jakási záloha pro čínské námořnictvo. Přístav Gwadar v pákistánské provincii Balúčistán byl vybudován za čínské finance a zprovozněn v roce 2008 a je jednou z nejvýznamnějších perel.

¹⁴⁴ Spratlyho ostrovy jsou sporným územím, které zahrnují stovky ostrovů, útesů i atolů. Za oblast svého zájmu je považuje jak Čína, tak Brunej, Taiwan, Malajsie, Filipíny i Vietnam. Důvodem sporů jsou naleziště ropy a zemního plynu v oblasti, kterou současně vedou důležité námořní trasy. Více o problematice Spratlyho ostrovů viz: SALEEM, 2000: 528, 529); THE FILIPINO GLOBAL COMMUNITY. *China has air superiority* (2011-06-15); (<http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=696267&publicationSubCategoryId=63%22>, 2012-03-22).

¹⁴⁵ FEDERATION OF AMERICAN SCIENTISTS. *Coco Islands* (1997-11-26); (<http://www.fas.org/irp/world/china/facilities/coco.htm>, 2012-03-22).

Jako přístav nacházející se v blízkosti Hormuzského průlivu je tranzitním místem pro čínské dodávky ropy. Přítomnost Číny v této oblasti, která Gwadar využívá jako námořní základnu, ji umožňuje sledovat pohyby amerického i indického námořnictva. Navíc se v ČLR a Pákistánu hovoří o tom, že by mohl být v budoucnu postaven ropovod vedoucí právě z Gwadaru do čínské provincie Sin-ťiang, čímž by se obešla Malacká úžina (Kim, 2011: 33, 34). Jako další perla je označován přístav Port Sudan, který Čína zrekonstruovala a který umožňuje nenáročný přístup k Suezskému průplavu a Africkému rohu. V současné době je za novou perlu považován řecký přístav Piraeus a ČLR zároveň doufá, že do budoucna získá novou perlu. Má v plánu postavit stálou námořní základnu v Adenském zálivu (Li, 2011: 11), kde na konci roku 2008 rozmístila několik lodí a námořníků, aby podpořila boj proti terorismu (Erickson – Goldstein, 2009: 43). Základna by měla být pravděpodobně v jemenském přístavu Aden (Li, 2011: 11). Aby Čína zajistila bezpečné dodávky surovin z Afriky i z Latinské Ameriky, rozšiřuje své námořní zájmy do oblastí, kterými tyto cesty směřují. Čína uzavřela dohodu s Maledivami o námořní spolupráci a využívání přístavu na ostrově Marao a je odhodlaná připojit Mauricius, Madagaskar a Seychely do sféry svého vlivu. Nicméně s těmito státy má velmi dobré vztahy, co se týká námořní spolupráce, i Indie a až do nedávna nebyla šance na hlubší spolupráci Číny s těmito zeměmi (Kumar: 2009). Na konci roku 2012 Čína začala vyjednávat možnost vybudovat námořní základnu na Seychelách, která by jí umožnila lépe kontrolovat mořské komunikace a mohla by lépe bojovat proti pirátství (Singh, 2011). ČLR má v plánu zvýšit svoji přítomnost ještě ve třech oblastech, za další perly jsou tedy označovány Kra Canal v Thajsku, který bude spojnici Indického oceánu a Jihočínského moře, navržený dopravní koridor Irrawaddy, který bude propojovat Myanmarské pobřeží u Bengálského zálivu s čínskou provincií Yunnan, a současně by jako další perla mohl figurovat rozšířený ropovod z Islámábádu do čínské provincie Sin-ťiang (Li, 2011: 11).

Spolupráce ČLR a těchto perel se vyznačuje podobnými znaky jako spolupráce ČLR se zeměmi vyvážejícími ropu. Nejprve jsou zavedeny diplomatické vztahy a zahájeny rozhovory s možným poskytnutím grantů a půjček, nejčastěji například na výstavu infrastruktury s tím, že pomohou i svými technickými znalostmi a čínským materiálem a připraví si tak prostor pro další spolupráci. Čínské peníze tak znamenají zlepšení dopravní infrastruktury,

přístavů a často vedou k budoucím ziskům ropy¹⁴⁶ či výstavbě námořních základem či vojenských letišť Číně přístupných (Kim, 2011: 23, 24).

Strategie perlového náhrdelníku, kterou ČLR vytváří, nemá za cíl pouze ochránit energetické dodávky, kdy si ČLR uvědomuje rostoucí nebezpečí pirátství a terorismu, ale současně usiluje o rozvoj svých námořních schopností, které by vyvíjela na svých předsunutých základnách, pomocí nichž by mohla odstrašit stát, který by zamezil čínské námořní dopravě v pohybu. Pomocí strategie by ČLR chtěla zaujmout postavení dominantního konkurenta v oblasti Indického oceánu a asijského pobřeží a právě rozmíst'ování schopných jednotek podél asijského pobřeží umožní Číně vyrovnat se se silnými protivníky a dosáhnout vojenských cílů v případných konfliktech s nepřáteli. Posledním cílem strategie je také posílení námořního jaderného odstrašení proti Indii a dalším mocnostem v regionu. Tato strategie, která je vedená ČLR ji směřuje k tomu, aby ochranu mořských komunikací chápala jako svůj životní zájem, který může být naplněn výstavbou efektivního námořnictva (Prabhakar, 2009: 11, 12).

5.3 Námořnictvo jako výrazný bezpečnostní prvek

Čínské námořnictvo, které se dělí na tři flotily – Severomořskou, Jihomořskou a Východomořskou (Puska, 2011: 175), nebylo vždy výraznou součástí obranné strategie země. Od ustanovení ČLR až do 80. let byla strategií, kterou námořnictvo zastávalo, ochrana blízkého pobřeží¹⁴⁷. Ta znamenala střežení moře vzdáleného pouze 22 kilometrů. Tato oslabená námořní obrana byla dána také čínsko-sovětskou roztržkou na konci 60. let, kdy samotné námořnictvo podporovalo ochranu pozemních hranic se SSSR v případě, že by se vztahy přiblížily možnému konfliktu (Chase, 2010: 2). Hladinové lodě byly malé, měly omezenou činnost a byly špatně udržitelné, naproti tomu ponorky byly schopné pracovat ve vzdálenějších oblastech, nicméně byly hlučné a snadno zranitelné, a proto se zdržovaly převážně v mělkých pobřežních vodách (Lin, 2011: 114). Námořnictvo začalo být více využíváno v souladu s novými ekonomickými reformami a otevřenou politikou vedenou Teng Siao-pchingem na přelomu 80. a 90. let a námořní strategie se tak změnila z obrany blízkého pobřeží na aktivní

---

¹⁴⁶ To se například děje i ve Východním Timoru, kde Čína zodpovídá za výstavbu většiny nových budov ministerstva, přičemž využívá čínské dělníky i materiál. Touto pomocí si ale Čína vytváří prostor pro budoucí spolupráci v oblasti energetiky, kdy v mořích Východního Timoru jsou dosud nevyužité zásoby ropy i zemního plynu, ke kterým by Čína chtěla získat přístup (Kim, 2011: 24).

¹⁴⁷ Příloha X: Alternativní trasy vyhýbající se Malacké úžině.

obranu v blízkých mořích, která zahrnuje tzv. první řetězec ostrovů (Chase, 2010: 3), to je území od Kurilských ostrovů přes Filipíny k Borneu¹⁴⁸. Námořnictvo se již nezaměřovalo na pozemní podporu armády, ale usilovalo o sjednocení celé Číny, ochranu zásob v moři a mořských komunikací, a současně se snažila dosáhnout strategického jaderného odstrašení (Lin, 2011: 116, 118). Po roce 1996, po krizi v Tchaj-wanské úžině¹⁴⁹, se námořnictvo zaměřilo zejména na možnou invazi na ostrov nebo případný boj proti americké intervenci, která by byla vedena na podporu Tchaj-wanu. Od nového tisíciletí se čínské námořnictvo věnuje strategii zaměřené na operace ve vzdálenějších mořích ve druhém řetězci ostrovů, který vede od severního Japonska přes sever Mariánských ostrovů k ostrovu Guam a v případě potřeby i dál (Chase, 2010: 3, 4). Zvyšování kapacit námořnictva bylo v souladu s ekonomickými reformami a růstem ČLR, který vedl současně ke zvyšující se poptávce po ropě. Zajištění energetických dodávek je tak jedním ze tří hlavních důvodů, proč je budování čínského námořnictva tak viditelné. Druhým důvodem je snaha zabránit Tchaj-wanu, aby vyhlásil nezávislost s námořní podporou USA. Třetím důvodem je jaderný potenciál v západním Pacifiku a snaha o jeho odstrašení (Buszynski, 2012: 145).

To, že se ČLR v posledních několika letech výrazně zaměřila na zvýšení kapacit jejího námořnictva, je celkem rozumné z hlediska případného konfliktu a z něj vyplývajícího zvýšení nákladů na dovoz ropy. Soukromé společnosti, kterým většina tankerů patří, si sjednávají havarijní pojištění, a tak tanker v hodnotě 130 miliónů amerických dolarů má denní náklady v pojištění 8 900 – 13 000 amerických dolarů. Pojišťovny ale v případě vypuknutí války mezi ČLR, USA, Francií, Velkou Británií či Ruskem ruší veškerá pojištění lodí, což znamená, že se všechna doprava soukromých lodí během nepřátelských akcí zastaví. Jistěže se mohou dovozci se soukromými společnostmi, jimž tankery patří, domluvit. Nicméně v takto nestabilních vodách pak dovozci platí poplatky za to, že lodě vstupují do určitých rizik. Poplatky pak dosahují zhruba 7,5 – 10 % z celkové hodnoty lodě za jednu cestu, tedy 8,9 – 13,3 miliónů amerických dolarů za cestu. Pokud by do ČLR dovážely ropu státní tankery, pak by takové poplatky platit nemusela (Collins – Murray, 2008: 85, 86). Proto začala v roce 2006

¹⁴⁸ Příloha XXIII: Čínské sféry vlivu na moři.

¹⁴⁹ ČLR provedla v srpnu 1995 raketové testy a cvičení v Tchaj-wanské úžině, na které navázaly vojenské manévry. V březnu 1996 pak provedla ČLR cvičné výstřely balistických raket směrem ke dvěma hlavním tchaj-wanským přístavům. Tyto vojenské akce měly zastrašit obyvatele Taiwanu v předvečer prezidentských voleb. Více o krizi v Tchaj-wanské úžině viz: GLOBAL SECURITY. *Taiwan Strati. 21 July 1995 to 23 March 1996* (2011); (http://www.globalsecurity.org/military/ops/taiwan_strait.htm, 2012-03-26).

budovat národní flotilu tankerů, která má za cíl v příštích 15 letech obstarávat tři čtvrtiny ropných dodávek¹⁵⁰ s tím, že do roku 2010 by měla přepravovat 40 – 50 % svých dodávek svými ropnými tankery a do roku 2020 pak 60 – 70 % (Collins, 2006). Čínská flotila měla v květnu 2011 48 lodí, přičemž 30 z tohoto počtu bylo postaveno v posledních pěti letech a dle uzavřených zakázek se očekává, že se v příštích 4 letech flotila zvýší o dalších 19 lodí¹⁵¹.

Spolu s flotilou tankerů, která usnadní dovoz ropy, se rozrostly i další části námořnictva a ČLR tak v roce 2010 předběhla Jižní Koreu a stala se největším stavitelem lodí na světě. S téměř 20 let stále se zvyšujícími výdaji na obranu tato schopnost vyvíjet nové lodě změnila čínské námořnictvo z dříve uzavřeného a zaměřeného na obranu pobřeží (Lague, 2012) v námořnictvo, které si klade za cíl rozvinout zaoceánské námořnictvo a současně námořní obranný systém, který bude zajišťovat námořní bezpečnost a ekonomický rozvoj (Buszynski, 2012: 145). Každé zaoceánské námořnictvo získá na důležitosti se ziskem letadlové lodě. Proto čínští představitelé začali diskutovat o přestavbě od Ruska koupené nedostavěné letadlové lodě, dříve nazývané Varyag. Ta byla částečně postavena v roce 1980 a po rozpadu SSSR nedostavěná kotvila na Ukrajině. V takovém stavu ji koupila čínská státní společnost s tím, že z ní postaví plovoucí kasino v Macau. Tak se ale nestalo a postupně byla zprovoznována první čínská letadlová loď, která v srpnu roku 2011 zahájila námořní zkoušky¹⁵². Kromě USA, jejichž letadlové lodě mají nosnost 100 000 tun, a kterým se čínská letadlová loď svou maximální zátěží 58 500 tun nemůže vyrovnat (O'Rourke, 2011: 149), disponuje v Pacifiku letadlovými loděmi pouze Thajsko a současně je možné do této oblasti počítat ještě letadlovou loď Indie¹⁵³. ČLR mimo do letadlové lodě značně investuje také do ponorek, kterých má v oblasti Pacifiku nejvíce. Během posledních desetiletí ČLR získala přes 40 nových ponorek, a to jak konvenčních, jaderných, útočných, tak získala i ponorky nesoucí balistické střely. Během těchto let ČLR získala do své flotily více ponorek než jakákoli jiná země a ve srovnání se Spojenými státy, které disponovaly v roce 2010 71 ponorkami, měla ve stejném roce ČLR 65 ponorek¹⁵⁴. Navíc Čína usilovně pracuje na tom, jak ve

---

¹⁵⁰ V roce 2010 pouze 10 % čínských energetických dodávek bylo obstaráváno domácími loděmi (Collins-Murray, 2008: 84).

¹⁵¹ THE MARITIME EXECUTIVE. *Focus on China: Refineries, Pipelines and Vessel Supply* (2011-05-11); (<http://www.maritime-executive.com/article/focus-on-china-refineries-pipelines-and-vessel-supply>, 2012-03-24).

¹⁵² BBC NEWS. *China's first aircraft carrier starts sea trials* (2011-08-11); (<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-14470882> 2012-03-27).

¹⁵³ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

¹⁵⁴ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

svém námořnictvu balistické střely lépe využít, což v kombinaci s letadlovou lodí může pro USA a její lodě, dopravce, ale i základny v Asii znamenat obavu o bezpečí, neboť proti nim střely mohou být namířeny. Zároveň Japonsko, Jižní Korea i Tchaj-wan mohou začít pochybovat o tom, že by jim USA v takovém případě zaručily ochranu¹⁵⁵. Navíc nyní ČLR disponuje čtyřmi ponorkami nesoucími balistické střely, které jsou schopny mezikontinentálního kontaktu, kdy mohou udeřit do vzdálenosti 8 400 kilometrů a zasáhnout tak USA. Tyto ponorky mají větší nároky, co se pohybu týká, a kolem pobřeží ČLR je jen málo míst, kde mohou tyto ponorky být uskladněny. Jedním takovým místem je jedna z perel perlového náhrdelníku, čínský ostrov Hainan a jeho přístav Sanya, na kterém byla vybudována základna schopná pojmout nejen tyto ponorky nesoucí balistické střely, ale také letadlovou loď a její doprovodné lodě (Buszynski, 2012: 145, 146). Základna byla postavena částečně v podzemí tak, aby její zařízení uvnitř základny nemohly být snadno sledovatelné, navíc se očekává, že nejmodernější jaderná ponorka bude schopna nést 12 mezikontinentálních balistických střel (Thayer, 2012: 5). Námořnictvo ČLR je ve srovnání s námořnictvy okolních zemí početně i technologicky nadprůměrné¹⁵⁶, což může způsobit nejistotu těchto zemí v případě již zmíněných rozporů v oblasti Spratlyho a Paracelských ostrovů.

S rozšiřováním působnosti námořnictva se nutně musí provádět jeho vhodný výcvik. Čínské námořnictvo se tak stále více zapojuje do cvičení, díky kterým získává potřebné zkušenosti pro úspěšné fungování v době války. Námořnictvo hlídkuje v oblasti Jihočínského, Filipínského i Japonského moře. Námořnictvo ČLR spolu s námořnictvy jiných zemí vstupuje do společných cvičení, kdy například v roce 2003 začalo společné pákistánско-indicko-čínské námořní záchranné a pátrací cvičení ve Východočínském moři. Takový typ cvičení zahrnuje komunikační provoz, vyhledávání lodí v nouzi, záchranu i přepravu posádky a jiné. Podobné cvičení bylo zahájeno i na konci roku 2005 ve spolupráci s Thajskem, Pákistánem a Indií. Bylo to poprvé, co čínské námořnictvo podstoupilo námořní záchranné cvičení v oblasti spadající pod jurisdikci těchto zemí¹⁵⁷. V loňském roce na námořním cvičení spolupracovala ČLR s Ruskem v severní části Japonského moře, což byla to jejich první

¹⁵⁵ BBC NEWS. *China's first aircraft carrier starts sea trials* (2011-08-11); (<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-14470882> 2012-03-27).

¹⁵⁶ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie

¹⁵⁷ PEOPLE'S DAILY ONLINE. *Chinese navy's first joint exercise abroad* (2005-11-15); (http://english.peopledaily.com.cn/200511/15/eng20051115_221431.html, 2012-03-28).

bilaterální spolupráce v této oblasti¹⁵⁸, a na konci dubna 2012 proběhlo zatím poslední společné námořní vojenské cvičení ve Žlutém moři, do kterého se zapojilo na 4 000 vojáků se dvěma ponorkami, pěti torpédoborci a dalšími 11 loděmi¹⁵⁹. Ačkoliv se spolupráce s jinými zeměmi na společném výcviku námořních sil stává stále častější, více převažují početně velká cvičení, ve kterých není zapojena jiná země. Na začátku roku 2010 se účastnilo 16 válečných lodí ze všech tří čínských námořních flotil střeleckých cvičení severně od Filipín, v polovině téhož roku proběhlo největší cvičení, kdy se účastnilo z každé flotily 12 nejmodernějších válečných lodí a během něhož došlo na zkoušku odpalování řízených střel. Na podzim roku 2010 se uskutečnilo cvičení v Jihočínském moři, na kterém se podílelo více jak sto lodí, ponorky i letadla, a o rok později proběhlo námořní cvičení v západním Pacifiku (Thayer, 2012: 4, 5).

Vzhledem k tomu, že nebezpečí pro čínské lodě a současně dodávky ropy není jen v oblasti jejich blízkých vod, ale i v oblasti zmíněných škrťících bodů, jako Hormúzskeho průlivu, nasadila ČLR své námořnictvo do proti-pirátských operací, prvně spuštěných v prosinci 2008 v Adenském zálivu. Tyto operace byly na ochranu lodí plujících kolem nebezpečného Somálska. V březnu roku 2012 byla do oblasti Adenského zálivu vyslána celkem jedenáctá mise, díky které se do oblasti dostane torpédoborec, fregata, zásobovací loď a přibližně 800 námořníků. Čínské námořnictvo s tímto působením získává zkušenosti v oblasti dálkových plaveb a bojových operací, kdy nepřítel je s těžkostí polapitelný¹⁶⁰. S postupným rozvojem námořních kapacit a kvalitními cvičeními začala ČLR vysílat lodě na delší plavby například do Karibiku a v období libyjské krize ČLR vyslala lodě do Středomoří, aby svými loděmi evakuovaly ohrožené Čňany¹⁶¹. Současně zvyšuje nároky na kontrolu Jihočínského moře a důležitých mořských komunikací. V budoucnu tak bude chtít prosadit svůj regionální vliv v této oblasti a snížit výrazný americký vliv. Navíc čínská konstrukce ponorek nesoucích balistické střely, stejně jako letadlové lodi nutně přitahuje pozornost námořnictva Spojených států amerických, které budou v souvislosti s tím přinášet do oblasti

¹⁵⁸ THE CHOSUN ILBO. *China and Russia to Hold Joint Naval Exercises*. (2010-12-21); (http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2010/12/21/2010122101002.html, 2012-03-28).

¹⁵⁹ News Xinhuanet. *Chinese, Russian warships gather for joint drill* (2012-04-22), (http://news.xinhuanet.com/english/china/2012-04/22/c_131542710.htm, 2012-04-22).

¹⁶⁰ CHINA MILITARY POWER MASHUP. *Chinese Navy Sailors get more experience from anti-piracy patrol* (2012-03-12); (<http://www.china-defense-mashup.com/chinese-navy-sailors-get-more-experience-from-anti-piracy-patrol.html>, 2012-03-28).

¹⁶¹ CHINA MILITARY POWER MASHUP. *An Anti-Piracy Training course starts in Chinese Navy* (2012-02-17); (<http://www.china-defense-mashup.com/an-anti-piracy-training-course-starts-in-chinese-navy.html>, 2012-03-28).

sofistikovanější zařízení a zvyšovat tak nestabilní potenciál v oblasti (Thayer: 2012: 5, 6).

Nic z toho všeho by ale nebylo možné bez finančních kapacit, proto se výrazně zvýšil čínský rozpočet na obranu. Počet financí směřujících do obrany se ve srovnání s loňským rokem zvýšil o 11,2 % na 106,4 miliard amerických dolarů a je tak v pořadí druhým největším přispěvovatelem do obraného rozpočtu po USA. Ačkoli jsou tyto výdaje mnohem nižší než výdaje na obranu USA¹⁶², není zcela jasné, jaké jsou výdaje ve skutečnosti, neboť ČLR do oficiálních čísel nezahrnuje výdaje na vývoj jaderných řízených střel a podobných programů. Velké množství financí směřujících na obranu, zvětšování a zkvalitňování námořních sil může mít následky ve formě zhoršení vztahů s některými státy. Ačkoli Peking trvá na tom, že jeho armáda, a tedy i námořnictvo, je pouze obranné, v praxi se ukazuje, že ČLR usiluje, aby vojenské síly jiných států byly od Číny vzdálené, a to jak v oblasti moří, tak vzdušného prostoru, a usiluje o vlastní kontrolu oblasti Jihočínského moře i Východočínského moře. Tyto prostory se mohou stát ohniskem vážného napětí, neboť o oblast usilují i jiné státy v souvislosti se spory o Spratlyho ostrovy, Paracelské ostrovy i ostrovy Senkaku. Navíc je současně v zájmu USA, aby žádný jednotlivec nekontroloval samostatně mořské komunikace a ty tak zůstaly otevřené (Bodeen, 2012).

---

¹⁶² USA v roce 2010 daly na obranu 663,8 miliard amerických dolarů. U.S. DEPARTMENT OF DEFENSE. *DoD Releases Fiscal 2010 Budget Proposal* (2009-05-07); (<http://www.defense.gov/releases/release.aspx?releaseid=12652>, 2012-03-28).

6 VZTAHY ČLR SE ZEMĚMI V OBLASTI JIHOVÝHODNÍ ASIE A NEJVĚTŠÍMI ROPNÝMI DOVOZCI

6.1 Vztah ČLR se zeměmi v Jihočínském moři

Stabilita jihovýchodní Asie, respektive Jihočínského moře, je pro ČLR jako významného dovozce ropy životně důležitá zejména pak z důvodů bezpečnosti tankerů plujících přes Malackou, Sundskou či Lombockou úžinu¹⁶³. Aby ČLR zajistila co největší bezpečnost těmto dodávkám během jejich pohybu nebezpečnými úseky, začala modernizovat a zvětšovat své námořnictvo tak, aby bylo schopné jednat v případě vzniku krize. Státy, které s ČLR výrazněji spolupracují, to nevnímají jako hrozbu pro jejich bezpečnost (Brunej, Thajsko, Kambodža), ale některé státy ano, zejména pak ty, které mají s ČLR spory (Vietnam, Tchaj-wan, Filipíny). Negativní vnímání čínského vlivu v Jihočínském moři těmito zeměmi je navíc umocněno výrokem Chu Ťin-tchaa, který na konci roku 2012 prohlásil směrem k čínskému námořnictvu, aby „*se urychlila jeho transformace a modernizace robustním způsobem, učinily se přípravy pro válku a zajistily se tak větší příspěvky na zajištění národní bezpečnosti*“¹⁶⁴. Ale v Bílé knize o obraně ČLR z roku 2010 se uvádí, že ČLR usiluje o zachování míru a stability, a že mezinárodní spory i regionální problémy se budou řešit mírovými prostředky¹⁶⁵. Mimo spor o suverenitu mezi Tchaj-wanem a ČLR se jako další problém jeví spor o Paracelské a Spratlyho ostrovy, v jejichž vodách se nachází zdroje ropy i zemního plynu. Nároky na různé části těchto ostrovů si kladou jak ČLR, tak Tchaj-wan, Vietnam, Malajsie, Filipíny i Brunej. ČLR, Vietnam i Tchaj-wan si nárokují oboje souostroví, menší nároky pak mají Malajsie a Filipíny, podle nichž mají právo na část Spratlyho ostrovů. Brunej v oblasti Jihočínského moře lobuje za to, aby bylo vše rozděleno podle exkluzivních ekonomických zón (EEZ)¹⁶⁶, díky čemuž by měla právo na zisk jednoho útesu ve

¹⁶³ Příloha X: Alternativní trasy vyhýbající se Malacké úžině.

¹⁶⁴ BBC NEWS. *Hu Jintao tells China navy: Prepare for warfare* (2012-12-07); (<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-16063607>, 2012-04-01).

¹⁶⁵ CHINA.ORG.CN. *China's National Defense in 2010: II. National Defense Policy* (2011-03-31); (http://www.china.org.cn/government/whitepaper/2011-03/31/content_22263420.htm, 2012-04-01).

¹⁶⁶ Pojem exkluzivní ekonomická zóna zavedla Úmluva spojených národů o mořském právu UNCLOS přijatá v roce 1982. Podle ní má každý stát, který sousedí s mořem či oceánem, právo na vytvoření této zóny ve vzdálenosti 200 námořních mil od pobřeží. V případě, že se zóny překrývají, mají být rozděleny rovným dílem. Více viz: UN. *United Nation Convention on Law of the Sea*, Part V. Exclusive Economic Zone (1982-12-10); (http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/part5.htm, 2012-03-28).

Spratlyho ostrovech¹⁶⁷. V souladu s těmito teritoriálními spory došlo k několika střetům mezi zeměmi. V roce 1974 Čína po námořní i pozemní bitvě s Vietnamem ovládla Paracelské ostrovy a v roce 1984 ovládla část Vietnamu náležících Spratlyho ostrovů¹⁶⁸. V roce 1995 čínské námořnictvo zabralo Mischiefský útes patřící Filipínám a vybudovalo tam námořní základnu. Rostoucí poptávka po energetických zdrojích může vést ke zvýšení tlaku na těžbu rezerv v oblasti Jihočínského moře a současně k větší aktivitě námořnictva (Morrison – Vaughn: 2006: 22). Ačkoli v Bílé knize o obraně ČLR z roku 2010 nejsou ostrovy Jihočínského moře a jejich teritoriální problematika zmiňovány, uvádí se, že: *„cílem a úkolem čínské národní obrany...je ochrana národní suverenity, bezpečnosti a zájmů národního rozvoje. Čínská národní obrana má za úkol střežit a bránit se agresí proti bezpečnosti Číny, jejích vnitrozemských vod, teritoriálních vod a vzdušného prostoru, chránit svá námořní práva a zájmy,...*“¹⁶⁹. Jestliže Čína chápe Spratlyho a Paracelské ostrovy za své teritorium, které je pro ni do budoucna možnou zásobárnou energetických zdrojů, bude si toto území náležitě chránit. Vystupování Číny vnímá každý stát trochu jinak v souvislosti se svými zájmy a cíly.

Vztahy mezi ČLR a Vietnamem mají dlouhou historii a lze je dělit do čtyř období. Během let 1949 – 1978, v průběhu válek proti Francii i USA, byl Vietnam ideologicky podporován. Druhé období bylo charakterizováno nepřátelstvím a nedůvěrou, začalo vpádem Vietnamu do Kambodži a následnou pohraniční válkou s ČLR. Po roce 1991 byly obnoveny diplomatické vztahy, nicméně situace se postupně zhoršovala s agresivním chováním ČLR v Jihočínském moři a od roku 2008 pak probíhá čtvrté období, které je charakterizováno stále větší agresivitou ČLR vůči Vietnamu ohledně nároků obou zemí na Spratlyho a Paracelské ostrovy (Nguyen, 2010). V roce 2009 vydala vietnamská vláda Bílou knihu o obraně, ve které se hovoří to tom, že: *„veškeré historické i nově vznikající teritoriální spory na souši řeší mírovými prostředky na základě mezinárodních zákonů. Pokud jde o spory suverenity na moři, tak ačkoli jsou dostatečné historické důkazy a právní podklady dokazující Vietnamu nepopíratelnou svrchovanost nad vodními plochami i ostrovy ve Východním moři, včetně Paracelských i Spratlyho ostrovů, je vždy připraven jednat se všemi zúčastněnými stranami a nalézt mírové řešení v souladu*

¹⁶⁷ Příloha XXV: Rzdělení jihočínského moře dle požadavků zemí.

¹⁶⁸ EIA. *South China Sea* (Březen 2008); (http://www.eia.gov/EMEU/cabs/South_China_Sea/pdf.pdf, 2012-02-28).

¹⁶⁹ CHINA.ORG.CN. *China's National Defense in 2010: II. National Defense Policy*.

s Úmluvou OSN o mořském právu z roku 1982¹⁷⁰. Nicméně v souvislosti se současnou zvyšující se čínskou agresivitou Vietnam reaguje budováním silnějšího námořnictva. Čínské státní lodě totiž začaly například pronásledovat vietnamské rybáře, jimž bylo zabaveno komunikační zařízení a úlovky, a rybáři byli následně zatčeni. Zároveň byla jejich plavidla potopena. V první polovině roku 2011 čínské státní lodě bránily činnosti výzkumných plavidel v oblasti vietnamské EEZ a 1. června roku 2011 čínská posádka hrozila, že použije zbraně tehdy, pokud se vietnamské lodě budou pohybovat v oblasti Spratlyho ostrovů (Thayer, 2012: 7, 9). Ačkoli v současné době Vietnam, v porovnání s ČLR, disponuje pouze dvěma ponorkami¹⁷¹, v roce 2009 oznámil, že do roku 2014 bude mít k dispozici šest ponorek, získaných od Ruska. Tyto ponorky budou vybaveny protilodními střelami s dosahem 300 kilometrů a nebudou dosažitelné radary. V roce 2011 získal Vietnam dvě fregaty s protilodními střelami s dosahem 130 kilometrů a jeho rozpočet na obranu je pro rok 2012 odhadován na 3,3 miliardy amerických dolarů, což je o 35 % více než v roce 2010 (Thayer, 2012: 9, 10).

Filipíny byly po vzniku ČLR ovlivněny svým spojenectvím s USA a jako legitimní vládu nad celým územím Číny uznávaly Republiku na Tchaj-wanu. Tomu bylo až do roku 1975, kdy ČLR získala uznání a Filipíny měly zájem o zlepšení vzájemných vztahů. Zatímco otázku teritoriálních sporů řešil Vietnam s Čínou vojenskými střety, Filipíny se s Čínou dohodly o řešení sporu prostřednictvím dialogu. Poklidné řešení dialogem ale skončilo v roce 1995, kdy ČLR obsadila Mischiefský útes na Filipínách. Vzhledem k tomu, že od roku 1992 na filipínském území nebyla přítomna americká vojska, nemohlo námořnictvo reagovat na čínské aktivity. Na tuto situaci odpověděly Filipíny závazkem na modernizaci vojenských a námořních sil (Baker, 2004: 2 – 4). V roce 1998 byl Filipínskou vládou vydán dokument o obranné politice, který ve třetí části přímo reaguje na události v Jihočínském moři. V dokumentu se uvádí: „*Jihočínské moře je důležitou mořskou obchodní komunikací ve východní Asii, zdrojem obživy pro filipínské rybáře a v budoucnosti možným zdrojem energetických zdrojů (ropa a zemní plyn). Filipíny si nárokují Kalayaanské ostrovy a jsou jedním ze šesti účastníků sporu v Jihočínském moři*“¹⁷² Zábor Mischiefského útesu a neschopnost

¹⁷⁰ ASEAN DEFENSE – MILITARY MEETINGS. *Vietnam National Defence* (2009); (<http://admm.org.vn:6789/TempFiles/7401b63e-4ed4-4dca-9a4b-399cb88058fe.pdf>, 2012-03-31).

¹⁷¹ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

¹⁷² RESDAL, Red de Seguridad y Defensa de America Latina. *1998 Defense Policy Paper* (1998); (<http://www.resdal.org.ar/Archivo/phili-cap3.htm>, 2012-03-31).

Filipín na tuto akci vojensky reagovat, mělo vliv na obnovení americko – filipínské aliance, kdy bude americká vojenská skupina pomáhat s modernizačním programem. Smlouva o této podpoře byla podepsána v roce 1998 a o rok později se v oblasti Jihočínského moře pohybovaly dvě americké letadlové lodě a současně proběhla společná cvičení zemí v blízkosti Spratlyho ostrovů (Baker, 2004: 4). Filipínský prezident Benigno Aquino věří, že podpora USA zajistí svobodnou plavbu v Jihočínském moři a veškerý pohyb pak bude v souladu s mezinárodním právem¹⁷³. Ale podobně jako v případě vztahu ČLR a Vietnamu, se v posledních letech zvyšuje agresivita čínského námořnictva směrem k Filipínám. Ty ČLR obvinila z narušení stability v oblasti, protože posílá své lodě na území Spratlyho ostrovů, aby zastrašovaly nejen filipínské rybáře, ale i lodě provozující ropný výzkum. Současně ČLR rozmístila bóje v oblasti Kalayaanských ostrovů, které Filipíny považují za své¹⁷⁴. V reakci na tuto čínskou agresivitu vláda poskytla 256 miliónů amerických dolarů na zlepšení obrany a od roku 2012 v rámci pětiletého modernizačního programu poskytla na obranu 931 miliónů dolarů (Thayer, 2012: 8). K roku 2010 mělo filipínské námořnictvo jen jednu fregatu a 62 bojových pobřežních a hlídkových lodí¹⁷⁵, proto bylo v souvislosti s rozvojem námořnictva doporučeno, aby Filipíny získaly ponorky, neboť mohou v případě konfliktu fungovat jako zastrašující prostředek. Došlo také k nákupu dalších hlídkových lodí a očekává se, že od Tchaj-wanu získají tři nová víceúčelová útočná plavidla. Zároveň seznámily USA se svým přáním získat od nich nové námořní vybavení, jako pobřežní dálková hlídková letadla, ozbrojené hlídkové čluny, strategická námořní plavidla, pobřežní radary i námořní vrtulníky. S žádostí o technickou pomoc a vojenské i námořní vybavení oslovily Filipíny také Japonsko a Jižní Koreu (Thayer, 2012: 8, 9).

Vztah ČLR a Tchaj-wanu je problematický od samotného vzniku ČLR, kdy poražená vládnoucí strana Kuomitang odešla z pevninské Číny a etablovala se v Čínské provincii Tchaj-wan jako opozice vůči centrální vládě. Mezi Tchaj-wanskou úžinou tak začaly paralelně existovat dva systémy. Právě od tohoto období se datuje začátek vytrvalé snahy čínské vlády na realizaci kompletní sjednocené Číny¹⁷⁶. V roce 2005 byl vládou Čínské lidové republiky přijat anti-

¹⁷³ CHANNEL NEWSASIA. *Philippines wants US help to contain China* (2011-06-14); (http://www.channelnewsasia.com/stories/afp_asiapacific/view/1135093/1/.html, 2012-03-31).

¹⁷⁴ CHANNEL NEWSASIA. *Philippines wants US help to contain China*.

¹⁷⁵ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

¹⁷⁶ THE CENTRAL PEOPLE' S GOVERNMENT OF THE PEOPLE' S REPUBLIC OF CHINA. *The One-China Principle and the Taiwan Issue* (Únor 2000); (http://www.gov.cn/english/official/2005-07/27/content_17613.htm, 2012-04-01).

separační zákon, který schválil užití síly pro zabránění separace Tchaj-wanu. V zákoně je uvedeno tvrzení, že „v případě že se Tchaj-wan bude chtít odtrhnout od Číny, nebo pokud se vyskytnou události, které by toho mohly být důsledkem, ... ČLR použije nemírové prostředky a další nezbytná opatření k ochraně čínské svrchovanosti a územní celistvosti“¹⁷⁷. Tchaj-wan se nicméně považuje za suverénní jednotku a podobně jako okolní země má požadavky ohledně suverenity nad jak Paracelskými, tak Spratlyho ostrovy. Přitom od roku 1956 okupuje ostrov Itu Abak, který je součástí Spratlyho ostrovů. Má na něm vojenskou základnu a zařízení, která ho mají chránit před územními nároky jiných států. Tchaj-wan na ostrově zároveň postavil nouzovou přistávací dráhu dlouhou 1,16 kilometru, a aby posílil efektivitu okupování ostrovu Itu Abak a svůj nárok na něj, přišel bývalý prezident Chen Shui-bian s myšlenkou Tchaj-wanu jako námořního národa (Lin, 2008a). Na konci roku 2011 Tchaj-wan zvýšil přítomnost raketových lodí ve sporných oblastech a má na 130 pobřežních hlídek na ostrově Itu Abak¹⁷⁸. Tchaj-wan mimo to disponuje čtyřmi ponorkami i čtyřmi torpédoborci¹⁷⁹, ale to se pravděpodobně změní, neboť tchaj-wanské námořnictvo u parlamentu zažádalo o koupi dalších osmi nových ponorek, a to v příštích dvou měsících. Navíc chce námořnictvo od příštího roku zahájit program na rozvoj vlastního prototypu ponorky¹⁸⁰. Tchaj-wan zároveň získá v polovině roku 2012 od USA dvě pobřežní lodě v ceně 105 miliard dolarů, které dokážou vyhledat a zničit aktivní námořní miny¹⁸¹. Přesto vše nevidí ČLR Tchaj-wan jako rivala, který ohrožuje její požadavky na Spratlyho a Paracelské ostrovy. Spíše naopak tím, že Tchaj-wan posiluje svojí přítomnost v těchto oblastech, staví přistávací dráhy, posiluje zároveň čínskou přítomnost na ostrovech a to z toho důvodu, že ČLR chápe Tchaj-wan jako své území (Lin, 2008a).

Malajsie vstoupila do diplomatických styků s ČLR v roce 1974 a jejich spolupráce se prohlubovala zejména ve sféře obchodu¹⁸². Malajsie je také

¹⁷⁷ CHINA DETAIL. *One-China policy* (2005-03-14); (<http://www.chinadetail.com/ChinaWorld/TaiwanDemographicsOneChinapolicy.php>, 2012-04-01).

¹⁷⁸ SINGAPORE INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS. *South China Sea: Taiwan may deploy missile boss, vietnam holds live fire drills, US comments* (2011-06-13); (<http://www.siiionline.org/?q=programmes/insights/south-china-sea-taiwan-may-deploy-missile-boats-vietnam-holds-live-fire-drills-u>, 2012-04-01).

¹⁷⁹ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

¹⁸⁰ NAVAL TECHNOLOGY. *Taiwan to request funds for new submarines* (2012-02-22); (<http://www.naval-technology.com/news/newtaiwan-to-request-funds-for-new-submarines/>, 2012-04-01).

¹⁸¹ DEFENCE TALK. *Taiwan navy to get two US-built minehunters* (2012-02-28); (<http://www.defencetalk.com/taiwan-navy-to-get-two-us-built-minehunters-40671/>, 2012-04-01).

¹⁸² PEOPLE' S DAILY ONLINE. *Malaysia-Chia relations at best stage: Malaysian FM* (2004-06-10); (http://english.peopledaily.com.cn/200406/10/eng20040610_145846.html, 2012-03-31).

účastníkem teritoriálních sporů, a to v oblasti Spratlyho ostrovů. V reakci na události v Paracelských a Spratlyho ostrovech, kdy se ČLR dostala do konfliktu nejprve s Vietnamem a následně s Filipíny, posílila Malajsie svoji vojenskou přítomnost na útesech Ardasier, Mariveles a Swallow (Mun, 2010: 29) Malajsie má požadavky na dvanácti Spratlyho ostrovech, ale jen tyto tři jsou okupovány (Cole, 2001: 44, 45). Vzhledem ke své poloze, kdy částí jejího pobřeží vede Malacká úžina, považuje Malajsie námořní oblast jako výrazný bod pro svoji bezpečnost, ale také pro ekonomický rozvoj¹⁸³. Malajské královské námořnictvo zveřejnilo, že v rámci desetiletého plánu se vydáje na námořnictvo budou pohybovat okolo 3,29 miliard amerických dolarů, přičemž část bude směřovat na vytvoření lepších hlídkových lodí, které budou více vybavené a vyzbrojené (Mahadzir, 2011/2012: 17). Malajsie k roku 2010 disponovala dvěma ponorkami, fregatou, 14 bojovými pobřežními a hlídkovými loděmi a čtyřmi loděmi, které používají miny¹⁸⁴. Obě ponorky kotví na námořní základně v oblasti Sabah, odkud jsou nasazeny do Jihočínského moře i Malacké úžiny¹⁸⁵. Ačkoli Malajsie staví své námořnictvo, aby si zajistila své postavení v oblasti Spratlyho ostrovů v souvislosti s čínským obsazením jejich vietnamských i filipínských částí, nevnímá ji ČLR jako hrozbu (Cole, 2001: 45) a země se snaží věnovat bilaterální spolupráci. Právě bilaterální spolupráce podle nich může vyřešit teritoriální spory snadněji než v případě, že by se řešily na multilaterálních fórech, neboť to by problém spíše komplikovalo (Thayer, 2011: 23). Nadto se obě strany na konci roku 2011 zavázaly k posílení pragmatické vojenské spolupráce, která bude hrát důležitou roli v ochraně míru a stability v regionu¹⁸⁶. Ovšem jedním z významných důvodů, proč se ČLR snaží udržovat tuto spolupráci na vysoké úrovni, je ropa, jejíž zásoby se na území Malajsie nachází. V roce 2010 disponovala 5,8 miliardami barelů ropných zásob¹⁸⁷, produkovala 716 000 bbl/d¹⁸⁸ a do ČLR dovážela 46 813 bbl/d, o 58 % více než předchozí rok¹⁸⁹.

¹⁸³ S. RAJARATNAM SCHOOL OF INTERNATIONAL STUDIES, Singapore. *Report of a Conference. Naval Modernisation in Southeast Asia: Nature, Causes, Consequences* (2011-01-26/27); (http://www.rsis.edu.sg/publications/conference_reports/RSIS_Naval_310511.pdf, 2012-03-31).

¹⁸⁴ Příloha XXIV.: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie

¹⁸⁵ GLOBAL SECURITY. *Royal Malaysian Navy* (2011-07-11); (<http://www.globalsecurity.org/military/world/malaysia/navy.htm>, 2012-03-31).

¹⁸⁶ NEWS XINHUANET. *China, Malaysia pledge to strengthen pragmatic military cooperation* (2011-12-19); (http://news.xinhuanet.com/english/china/2011-12/19/c_131315492.htm, 2012-03-31).

¹⁸⁷ Příloha II: Zásoby ropy ve světě, agentura IEA uvádí, že k roku 2011 se zásoby ropy v Malajsií odhadovaly na 4 miliardy bbl, viz: EIA. *Malaysia* (2011-12-14); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=MY>, 2012-04-03).

¹⁸⁸ Příloha IV: Produkce ropy ve světě, zobrazeno v bbl/d, dle EIA v roce 2010 Malajsie produkovala 665 000 bbl/d, viz: EIA. *Malaysia*.

¹⁸⁹ CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

Navíc je Malajsie pro Čínu významná z toho důvodu, že může prostřednictvím plánovaného budování ropovodu obejít nebezpečnou Malackou úžinu¹⁹⁰.

Vztahy Indonésie, podél níž se nachází Malacká úžina, a Číny byly několikrát oslabovány a dokonce přerušeny. Až v roce 1990 byly diplomatické vztahy mezi zeměmi obnoveny. Spolupráce se začala zvyšovat zejména v ekonomické sféře. Čína investovala do projektů indonéských elektráren a mostů, což bylo podmíněno výraznou účastí čínských firem¹⁹¹. V roce 2002 bylo vytvořeno energetické fórum obou zemí, následované zajištěním indonéských ropných polí čínskou státní společností PetroChina (Morrison – Vaughn, 2006: 26). Indonésie je dalším státem jihovýchodní Asie, který disponuje zásobami ropy, jež se vyvážejí do Číny. Indonésie má na svém území 4,2 miliard barelů zásob ropy¹⁹² a v roce 2010 produkovala 986 000 bbl/d¹⁹³. Do ČLR se přitom dováželo 62 489 bbl/d, o více jak 95 % než v předcházejícím roce¹⁹⁴. Co se týká sporných území, tak Indonésie nemá žádné požadavky na ostrovy v Jihočínském moři, ale její mořské zásoby ropy a zemního plynu se nacházejí v oblasti, které je nárokováno Čínou (Cole, 2001: 39). Nicméně vzhledem k provázaným bilaterálním vztahům, které se stále více prohlubují, a zvyšujícím se dodávkám ropy do ČLR je málo pravděpodobné, že by toto malé sporné území mohlo vést k nějakému přehodnocení vztahů. Čína podporuje Indonésii ve stavbě jejího námořnictva a v jejím úsilí zabezpečit Malackou úžinu, která je pro Čínský dovoz nesmírně důležitá¹⁹⁵. Společně vyvinuly nové řízené střely, jež mohou zasáhnout cíl vzdálený až 120 kilometrů a kterými budou vybaveny indonéské rychlé raketové čluny¹⁹⁶.

Singapur je třetím státem (vedle Malajsie a Indonésie), v jehož bezprostřední blízkosti se nalézá Malacká úžina. Jeho námořnictvo hraje při její

---

¹⁹⁰ Viz kapitola 5.1.

¹⁹¹ THE JAKARTA POST. *60 years Indonesia-China Relations* (2010-04-13); (<http://www.thejakartapost.com/news/2010/04/13/60-years-indonesiachina-relations.html>, 2012-04-02).

¹⁹² Příloha II: Zásoby ropy ve světě, dle EIA na území Indonésie bylo k roku 2011 3,9 miliard barelů zásob ropy, viz: EIA. *Indonesia* (Květen 2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=ID>, 2012-04-03).

¹⁹³ Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazeno v bbl/d, EIA podává informace o tom, že Indonésie produkovala 645 000 bbl/d, viz: EIA. *Indonesia*.

¹⁹⁴ CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January*.

¹⁹⁵ BALITA.PH. *China supports Indonesia's Malacca strait security efforts* (2009-07-02); (http://balita.ph/2009/07/02/china-supports-indonesias-malacca-strait-security-efforts/?doing_wp_cron=1333458290, 2012-04-03).

¹⁹⁶ THE JAKARTA POST. *Indonesian Navy to use Chinese missiles* (2011-09-26); (<http://www.thejakartapost.com/news/2011/09/26/indonesian-navy-use-chinese-missiles.html>, 2012-04-03).

ochraně významnou roli a zároveň své schopnosti vykazuje při operacích v Adenském zálivu (Soh, 2011). Zkušenosti singapurské námořnictvo získalo prostřednictvím svého blízkého vztahu s USA a jejími poskytnutými radami. Spojené státy mají také zájem na bezpečnosti Malacké úžiny a ze třech států v oblasti Malacké úžiny je to právě Singapur, se kterým mají vztahy nejhlubší. Na jeho území je námořní základna Changi s přístavem, u kterého mohou kotvit americké klasické námořní lodě, ale i lodě letadlové (Morrison – Vaughn, 2006: 28). Navíc v polovině roku 2011 předložily USA plán rozmístit u pobřeží Singapuru pobřežní bojové lodě (Yee, 2011). Přestože je vliv USA v Singapuru výrazný, nic to nemění na tom, že Čína má rovněž zájem na bezpečnosti Malacké úžiny, a proto je mezi nimi spolupráce taktéž výrazná. Diplomatické vztahy mezi těmito státy byly zahájeny v roce 1990¹⁹⁷ a na podzim 2011 se obě země zavázaly k prohloubení námořní spolupráce včetně kooperace v oblasti námořní bezpečnosti, vývoji námořnictva, vzdělání, výcviku a námořní dopravy¹⁹⁸.

Brunej navázala diplomatické vztahy s ČLR až na podzim 1991 a bilaterální vztahy od té doby mezi oběma zeměmi rostou¹⁹⁹. Brunej je také jedním z účastníků sporů o teritorium v Jihočínském moři, její požadavky jsou ale omezeny na EEZ²⁰⁰, podle níž má nárok na útes Luisa, stejně jako to tvrdí Malajsie i Čína. Brunej jako jediný účastník sporu ale své požadované území neobsadil s tím, že problematika by měla být řešena mírovými dohodami, které by vzhledem k počtu účastníků měly být multilaterální. ČLR nevnímá Brunej jako aktéra, který by mohl omezovat jeho moc, ba naopak. Čínský velvyslanec v Bruneji v roce 2002 uvedl, že sporná území obou zemí by neměly ovlivnit vývoj bilaterálních vztahů. To je dáno zejména zásobami ropy, které Brunej na svém území má a které do ČLR vyváží (Storey, 2005). Brunej na svém území disponuje 1,1 miliardou barelů ropy²⁰¹ a denně vyprodukuje 172 000 bbl²⁰². Bývalý čínský prezident Ťiang Ce-min v roce 2000 navštívil Brunej a nejdůležitějším výsledkem jeho návštěvy byla energetická dohoda mezi brunejskou petrolejářskou společností Shell a čínskou společností UNIPPEC, která

¹⁹⁷ MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE PEOPLE' S REPUBLIC OF CHINA. *China and Singapore* (2011-08-22), (<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjbj/zjzg/yzs/gjlb/2777/t16191.htm>, 2012-04-03).

¹⁹⁸ ASIAONE NEWS. *China and Singapore strengthen maritime relations* (2011-10-25); (<http://news.asiaone.com/News/AsiaOne+News/Singapore/Story/A1Story20111025-307032.html>, 2012-04-03).

¹⁹⁹ THE EMBASSY OF THE PEOPLE' S REPUBLIC OF CHINA IN NEGAREA BRUNEL DARUSSALAM. *A Glimpse of China-Brunei Good-neighborly Relations* (2005-09-16); (<http://bn.chineseembassy.org/eng/sgxx/t212363.htm>, 2012-04-02).

²⁰⁰ EIA. *South China Sea*.

²⁰¹ Příloha II: Zásoby ropy ve světě.

²⁰² Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazeno v bbl/d.

je částí státní ropné společnosti Sinopec. Dohoda zavazovala k nákupu 10 000 bbl/d brunejské ropy. V roce 2004 ČLR z Bruneje dovážela již 20 000 bbl/d (Storey, 2005). Společnost Sinopec na území Bruneje navíc investuje 2,5 miliard dolarů do stavby rafinérie, která bude mít výrobní kapacitu přibližně 135 000 bbl/d a následně přidá 3,5 miliard na její rozšíření (Y-Sing, 2011). Přestože má Brunej nároky na území, které je požadováno současně ČLR, nepovažuje ho za hrozbu už kvůli tomu, že toto území neobsadila a navíc nemá dostatečné námořní kapacity, které by mohly mít nějaký vliv²⁰³. Pro obě strany má hlavní význam vzájemná spolupráce. Ze strany Číny je to pak zejména spolupráce v oblasti energetiky.

Diplomatická spolupráce Thajska a Číny trvá již 37 let²⁰⁴ a obě dvě země na sebe pohlížejí jako na významné partnery. ČLR má kapacity, které může vložit do nové infrastruktury v Thajsku, což potvrzují dohody o posílení bilaterální spolupráce z konce roku 2011. Země se dohodly na rozvoji dopravní sítě, alternativních elektráren využívajících sluneční energii a vítr. Ve všech směrech spolupráce budou navíc přítomni odborníci z Číny²⁰⁵. Thajsko nabývá v očích Číny na významu, podobně jako v případě Malajsie, možností snížit svoji závislost na Malacké úžině vybudováním průlivu Kra Canal napříč Thajskem²⁰⁶. ČLR pomáhá zkvalitnit thajské námořnictvo, kdy dodalo 6 fregat v devadesátých letech. Thajské námořnictvo celkově disponovalo v roce 2010 jednou letadlovou lodí, deseti fregatami, čtyřmi ponorkami a 90 bojovými pobřežními a hlídkovými loděmi²⁰⁷. Čína a Thajsko se také od roku 2005 podílejí na společných námořních cvičeních (Chinwanno, 2009: 94, 103).

Kambodža s ČLR rozvíjí diplomatické vztahy od roku 1958 (Jeldres, 2003). A přestože má Kambodža velmi slabou ekonomiku, tak bilaterální spolupráce obou zemí neustále roste. Čína je největším zdrojem investic pro Kambodžu, kdy během let 2006 a 2010 obdržela investice v hodnotě 6 miliard amerických dolarů a k tomu ještě 2 miliardy grantů a půjček. Pomoc je pak na místě organizována čínskými státními společnostmi (Carmichael, 2010). ČLR se ve vztahu ke Kambodži opírá o politiku nevměšování se do jejich vnitřních

²⁰³ Příloha XXIII: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

²⁰⁴ THE NATION. *Sino-Thai relations have come a long way* (2009-06-30); (http://www.nationmultimedia.com/2009/06/30/opinion/opinion_30106359.php, 2012-04-03).

²⁰⁵ PATTAYA MAIL. *Thailand, China agree to foster bilateral relations in all dimensions* (2011-12-24); (<http://www.pattayamail.com/news/thailand-china-agree-to-foster-bilateral-relations-in-all-dimensions-8942>, 2012-04-03).

²⁰⁶ Viz kapitola 5.1.

²⁰⁷ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

záležitostí a svoji ekonomickou pomoc neváže na zlepšení vlády. To ji dává lepší prostor pro angažovanost, neboť donoři ze západu, různé mezinárodní instituce i Japonsko váží svoji pomoc na politické reformy (Storey, 2006). Čína začala posilovat námořní obranu Kambodži, kdy v roce 2002 poskytla 60 miliónovou půjčku na nákup šesti hlídkových člunů (Storey, 2006), kterých má v současné době Kambodža 11²⁰⁸. Lodě kotví u námořní základny Ream na jihu země, která byla stejně jako blízký přístav Sihanoukville zrekonstruována pomocí čínských financí. Tyto čínské investice byly výhodné zejména v dlouhodobé perspektivě, kdy budou využívány čínskými loděmi. Navíc přístup k nim přináší Číně výhodu v tom, že v případě zhoršení vztahů s Vietnamem, může být v přístavu ukotvena čínská námořní flotila. Současně by se přístav Sihanoukville mohl stát jednou z perel perlového náhrdelníku a podílet se tak na zajištění čínského dovozu (Storey, 2006). Navíc se v Kambodži staví železnice, do které ČLR investuje, neboť může propojit čínskou provincii Yunnan s mořem (Morrison – Vaughn, 2006: 32).

6.2 Vztah ČLR s Japonskem

Japonsko je po USA a Číně třetím největším spotřebitelem ropy, kdy v roce 2010 spotřebovalo 4,45 miliónů bbl/d a jeho spotřeba víceméně stagnuje²⁰⁹. Japonsko má na svém území malé zásoby ropy, které byly v roce 2011 odhadovány na 44 miliónů barelů a které se nacházejí zejména u západního pobřeží. Na volném moři se v okolí Japonska nalézají zásoby ropy a zemního plynu, ale ty vyvíjí Čína, která si na ně klade teritoriální nároky²¹⁰. Obě země se nemohou shodnout na tom, kde končí EEZ jednoho státu a kde druhého²¹¹. Japonsko navrhlo dělicí linii mezi státy od severu k jihu přesně tak, aby to k ní měly oba státy stejně daleko. Ale Čína s tímto dělením nesouhlasí, neboť to s ní Japonsko nekonzultovalo a je přesvědčena, že má právo těžit zdroje na svém kontinentálním šelfu daleko za Japonskem navrženou dělicí linií. Toto sporné území je široké kolem 150 kilometrů (Au, 2008: 224) a nachází se na něm sporné ostrovy Senkaku²¹². Navíc se odhaduje, že je zde až 100 miliard barelů zásob

²⁰⁸ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

²⁰⁹ Příloha I: Zásoby ropy ve světě.

²¹⁰ EIA. *Japan* (Březen 2011); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=JA>, 2012-04-03).

²¹¹ Příloha XXVI: Rozdělení Východočínského moře dle požadavků zemí.

²¹² Ostrovy Senkaku je název, který používají Japonci a používá se i ve světě, zatímco v Číně pro sporné ostrovy používá název Daiyou, což v české transkripci je Tiao-jü-tchaj. Viz: EIA. *East China Sea* (Březen 2008), (<http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=ECS>, 2012-04-03), ČESKÁ TELEVIZE. *Čína a Japonsko chtějí jednat o sporných ostrovech* (2010-10-05);

ropy (Faiola, 2005). V polovině roku 2003 čínské státní společnosti CNOOC a Sinopec ve spolupráci se zahraničními společnostmi Shell a Unocal začaly spolupracovat v těžbě ropy ve Východočínském moři a o rok později již bylo v provozu několik hloubkových vrtů, ale již bez dvou výše zmíněných zahraničních společností. Čínské státní společnosti se tak staly jedinými hráči v oblasti. Ačkoli se všechny vrty nachází minimálně 4 kilometry západně od dělící linie, má Japonsko obavu, že by čínské vrty mohly vyčerpávat ropu na japonské straně (Au, 2008: 224, 225). Navíc Japonsko informovalo, že v roce 2005, kdy byly v provozu dvě čínské ropné plošiny, bylo zpozorováno pět čínských válečných lodí v jejich blízkosti, ve sporném území. Avšak podle Číny tyto lodě vykonávaly pouhé cvičení ve Východočínském moři (Faiola, 2005). Rok předtím byla v pobřežních vodách Japonska viděna čínská jaderná ponorka a v roce 2008 se v Cugarském průlivu, oddělující japonské ostrovy Hokkaidó a Honšú, pohybovaly čtyři čínské válečné lodě včetně torpédoborce (Shoji, 2011: 152).

V roce 2008 vydaly země společné prohlášení o dohodě na vzájemně prospěšném vztahu, který bude probíhat na základě stejných strategických zájmů. Země se dohodly na posilování důvěry tak, aby se Východočínské moře stalo sférou spolupráce, míru a přátelství (Shoji, 2011: 154). Ačkoli se země dohodly na společné politice, nebyla od roku 2008 vyvinuta žádná dohoda, po které by došlo k zahájení nějaké spolupráce v oblasti Východočínského moře. Japonsko se často uchyluje k prvním krokům, které by k tomu vést měly, nicméně ČLR ji v tom nepodporuje a stále narušuje Japonskem požadované vody. Někteří docházejí k závěrům, že došlo k výraznému oslabení Japonska ve srovnání se sílicí námořní silou Číny, ale i přesto by se země měly uchýlovat ke společné spolupráci (Ching, 2011). Čínské sebevědomé jednání ve Východočínském moři narůstá. Toho je důkazem například situace z podzimu 2010²¹³, kdy do japonské hlídkové pobřežní lodě v oblasti sporných ostrovů Senkaku narazil čínský rybářský člun, jehož kapitán byl Japonskem zajat s tím, že spáchal zločin v jejich pobřežních vodách. Čína se ale postavila silně proti, využila různých politických i diplomatických jednání, až byl rybář bez jakéhokoli trestu propuštěn. Japonsko nebylo schopné přijmout opatření na ochranu své suverenity nad spornými ostrovy a začalo být zřetelné, že jejich pozice může být ohrožena. Čína totiž tyto ostrovy řadí ke svým klíčovým národním zájmům, do kterých patří například

---

(<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/103311-cina-a-japonsko-chteji-jednat-o-spornych-ostrovech/>, 2012-04-03).

²¹³ Více případů nedorozumění viz: Příloha XXVI: Nedávné čínské aktivity ve vodách v blízkosti Japonska.

Tchaj-wan, Jihočínské moře i Tibet (Shoji, 2011: 153). Japonsko tak postupně začalo upouštět od těžby ropy ve sporných oblastech. Nicméně nejen z tohoto důvodu, ale také proto, že rychlost produkce ropy je velmi nízká ve srovnání s náklady poskytnutými na průzkum ropných oblastí. Japonsko tak v roce 2010 produkovalo pouze 4 940 bbl/d v surové ropě a je z 99 % závislá na dovozu ropy, přičemž kolem 90 % z ní se dováží přes nebezpečnou Malackou úžinu a problematické Jihočínské moře²¹⁴. Pro Japonsko a jeho ekonomiku je životně důležité, aby bylo možné proplout Malackou úžinou bez obtíží, a protože pobřežní státy potřebují rozvíjet technologickou spolupráci, nabízí Japonsko těmto zemím podporu při budování kapacit i technologií. V roce 2004 tak byla podepsána Regionální dohoda o spolupráci v boji proti pirátství a ozbrojeným loupežím lodí a Japonsko začalo spolupracovat se státy jihovýchodní Asie. V srpnu 2007 toto směřování Japonska potvrdilo setkání japonského ministerského předsedy s indonéským a malajským představitelem (Shoji, 2011: 179) a v roce 2011 bylo vytvořeno strategické partnerství Japonska s Filipínami, které znamenalo posílení vojenských a bezpečnostních vztahů (Koh, 2011). Obě země se dohodly na posílení námořní spolupráce pobřežních hlídek. Tato dohoda vycházela z čínsko – japonského incidentu se zatčeným čínským kapitánem rybářské lodi a následných napjatých vztahů mezi zeměmi²¹⁵. Podobně Japonsko spolupracuje i s Vietnamem, který je dalším strategickým partnerem pro mír a stabilitu v Asii (Kurashige, 2011). V zájmu Japonska je, aby byly teritoriální spory v Jihočínském moři vyřešeny na základě mezinárodních norem, dialogem a domluvou, nejlépe pak vytvořením fóra pro námořní spolupráci²¹⁶. Je to pro ně podstatné z toho důvodu, že jakýkoli střet mezi zeměmi v Jihočínském moři by nejen ohrozil energetickou bezpečnost Japonska, ale v případě, že by ze střetu vzešla vítězně Čína a ovládla tak Jihočínské moře, znamenalo by to obrovskou nejistotu Japonska v oblasti Východočínského moře, neboť by mohla Čína získat sebevědomí k porobení si Japonské části.

Převážená ropa přes Malackou úžinu tvoří kolem 90 % veškeré japonské dovážené ropy a Japonsko tak získává ropu vedle své minimální vlastní těžby i jinými způsoby, například z Ruska. A zde je položeno další ohnisko problému mezi ČLR a Japonskem v soupeření o ropovod, který čerpá ropu z ropných polí

²¹⁴ EIA. *Japan*.

²¹⁵ ABS-CBN NEWS. *Japan, Philippines to step up naval cooperation* (2011-09-28); (<http://www.abs-cbnnews.com/nation/09/27/11/japan-philippines-step-naval-cooperation>, 2012-04-05).

²¹⁶ NIGERIAN TRIBUNE. *Japan calls for establishment of maritime co-operation forum* (2011-11-23); (<http://www.tribune.com.ng/index.php/maritime/31658-japan-calls-for-establishment-of-maritime-co-operation-forum->, 2012-04-05).

na Sibiři. ČLR měla zájem na tom, aby byl postaven ropovod dlouhý 2 241 kilometrů ze sibiřského města Angarsk na jih do čínského města Daqing. Tomu Japonsko oponovalo, chtělo postavit ropovod delší v rozsahu 3 682 kilometrů směřující ropu na východní pobřeží Dálného východu. Státy mezi sebou soupeřily lepšími nabídkami pro Rusko, až v roce 2004 vyhrálo Japonsko, a to z toho důvodu, že ČLR chtěla mít nad ropovodem na jejím území plnou kontrolu. Japonsko sice vyhrálo v tom, že ropovod bude končit na Dálném východě a nebude procházet přes Čínu, ale z proudící ropy bude přesto směřovat dalšími trasami do Číny větší množství ropy než přes moře do Japonska. Podobné soupeření o ropu se objevuje i po celém světě, nejmarkantněji je ale viditelné na Blízkém východě (Shao – Cheng, 2011: 11 – 13), ze kterého do Japonska směřuje kolem 80 % jeho celkového dovozu²¹⁷. Se zvyšující se čínskou poptávkou roste na tomto území konkurence. Vzhledem k tomu, že je Japonsko spojencem USA, je omezeno americkou politikou. ČLR působí neomezeně v zemích, kde jsou porušována lidská práva, dochází ke korupci, a v zemích, proti kterým jsou Spojenými státy uvalovány sankce. Japonsko v tomto ohledu nemá moc velké možnosti. To je vidět na současné situaci s Íránem, kdy USA začaly tlačit na celé mezinárodní společenství, aby přestalo dovážet ropu z Íránu nebo vývoz z něj alespoň omezilo. Japonsko tak začalo v souladu s rozhodnutím svého významného partnera snižovat dodávky ropy z Íránu a Čína naopak začala tuto vzniklou mezeru pokrývat a využívat situace²¹⁸.

6.3 Vztah ČLR s Indií

Indie je podobně jako Čína závislá na dovozu ropy. Rovněž se na jejím území nacházejí ropné zásoby, které jsou ale nedostatečné pro indickou vysokou spotřebu. Na svém území disponuje 4,2 miliardami barelů zásob²¹⁹, z nichž denně vyprodukuje 826 000 barelů²²⁰. Nicméně její spotřebu to pokryje pouze z 30 % a téměř 2,2 miliónů bbl/d musí dovážet²²¹. Vztah mezi oběma zeměmi je ovlivňován čínskou snahou zabezpečit si dodávky ropy a vzrůstající přítomností čínského námořnictva, čímž, dá se říci, nutí Indii, aby své námořnictvo také rozvíjela, pokud nechce, aby byl Indický oceán pod kontrolou Číny. Indie tak

²¹⁷ EIA. *Japan*.

²¹⁸ BBC NEWS. *Iran oil sanctions divide Asia's four largest economies* (2012-01-15); (<http://www.bbc.co.uk/news/business-16541482>, 2012-04-05).

²¹⁹ Příloha II: Zásoby ropy ve světě.

²²⁰ Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazena v bbl/d.

²²¹ EIA. *India* (2011-11-21); (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=IN>, 2012-04-05).

začala výrazně modernizovat své námořnictvo. V roce 2010 měla k dispozici například jednu letadlovou loď, 16 ponorek, 8 torpédoborců²²² a plány do dalších deseti let jsou takové, že by Indie měla postavit další dvě letadlové lodě, vyvinout 6 nových taktických ponorek a vůbec poprvé získat stejný počet jaderných ponorek vybavených balistickými střelami. Zároveň si Indie přeje, aby bylo její námořnictvo lépe vybaveno pro nasazení v zahraničí, buduje tedy takové námořnictvo, které bude zcela běžně operovat na vzdálených místech (Morse, 2010: 2).

V poslední době se jedná o vybudování čínské námořní základny na Seychelách, odkud by mohla lépe kontrolovat mořské komunikace i bojovat proti pirátství. Základna by jí poskytla ideální prostor, ze kterého by mohla čelit případnému ohrožení komunikací (Singh, 2011). To je samozřejmě proti libosti Indie už z toho důvodu, že má se Seychelami podepsanou spolupráci o zajištění přístupu k jejich přístavům (Holslag, 2008: 15, 16). Vždy je podporovala, zejména co se týká výcviku námořnictva, a zároveň s nimi aktivně spolupracovala v boji proti pirátství v okolních vodách ostrovů. Navíc by přítomnost na Seychelách Číně umožnila kontrolovat indické námořnictvo a byla by hrozbou pro její pobřeží (Singh, 2011). Vzhledem ke zvyšující se přítomnosti čínského námořnictva v oblasti Indického oceánu a její rozvíjené strategii perlového náhrdelníku, usiluje Indie o podobnou kontrolu. A tak, aby se Indie stala významnějším hráčem na moři, vybuďovala námořní základny v Bengálském zálivu, na ostrovech Nicobar a Andaman s tím, že tyto ostrovy mohou současně být vstupem do Malacké úžiny (Yang – Zhao, 2007), která je vzdálená 350 kilometrů od těchto ostrovů (Singh, 2010), a dále do Jihočínského moře (Yang – Zhao, 2007). Na těchto ostrovech výrazně prodloužila přistávací dráhy tak, aby byly schopny přijmout všechny typy letadel včetně stíhaček (Singh, 2010). Zároveň buduje námořní základny a infrastrukturu na Lakadivských ostrovech a ostrovu Minicoy v Arabském moři (Unnithan, 2011). Dále Indie rozvíjí spolupráci s řadou dalších ostrovů v Indickém oceánu, které nejsou jejími teritorii. Mimo Seychelských ostrovů uzavřela partnerství s Mauriciem, Maledivy i Madagaskarem²²³, kdy podporuje jejich pobřežní stráž a spolupracuje s nimi na monitorování volného moře. Zároveň uzavřela obranné dohody s Keňou, Tanzanií, Jihoafrickou republikou o společném námořním výcviku (Holslag, 2009: 26). Stavbou těchto základen získává Indie kontrolu nad mořskými trasami,

---

²²² Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.

²²³ Příloha XXVIII: Vojenská přítomnost Indie v oblastech Indického oceánu.

kteře vedou Indickým oceánem, a zvyšuje se tak schopnost námořnictva rychleji reagovat na případné nesrovnalosti (Unnithan, 2011). Zároveň se snaží dávat najevo, že má velkou schopnost zajistit a udržet bezpečnost námořní dopravy v regionu, a to pomocí operací, včetně proti-pirátských u pobřeží Somálska, i že je schopna a má kapacity na to, aby se mohla účastnit jakékoli humanitární operace (Bajpae, 2010: 52).

Vzhledem ke své závislosti na ropě z Blízkého východu²²⁴ usiluje o diverzifikaci zemí, ze kterých ropu dováží, a začala se tak poohlížet po ropě dovezené z Jihočínského moře, zejména pak z Vietnamu a jeho ropy těžené v moři. To jde samozřejmě proti zájmům Číny, podle níž celá oblast podléhá její svrchovanosti. Čína mnohokrát varovala Indickou státní petrolejářskou společnost ONGC, že svými plány na těžbu její svrchovanost porušuje. Měla by se starat o zajištění bezpečnosti a míru regionu, ale tím, že rozvíjí vztahy s jedním z účastníků sporů, tyto rozpory zvyšuje. Indie svoji těžbu ve sporných vodách srovnává s čínskými projekty v oblasti infrastruktury v části Kašmíru okupované Pákistánem. Nicméně Čína nechce slyšet nic o tom, že by to byla stejná situace, neboť Čína se v Kašmíru zaměřila na rozvoj místní ekonomiky a ne na obohacování se ropou, jak to podle nich Indie dělá ve vodách Jihočínského moře. Navíc situace v Jihočínském moři je komplikovanější, neboť se jí účastní více aktérů (Bhuyan, 2012). Indie se spoluprací s Vietnamem pokračovala, neboť získává možnost lépe si zajistit svoji energetickou bezpečnost a zároveň věří ve svobodnou plavbu v Jihočínském moři a zejména v to, že oblast, ve které rozvíjí výzkum, patří do teritoriálních vod Vietnamu (Page – Wright, 2011). Na podzim 2011 podepsala s Vietnamem smlouvu o podpoře těžby ropy spolu s posílením bezpečnostních, obchodních i strategických vztahů²²⁵. Navíc se Indie v této oblasti snaží rozvíjet i námořní spolupráci, kdy od podzimu roku 2004 námořnictvo Indie spolu s indonéským uskutečnilo v Malacké úžině několik vojenských cvičení a společných hlídek (Ho, 2009: 170). Námořní spolupráce funguje také s Vietnamem a to je opět terčem kritiky Číny.

Čína se snaží znemožnit Indii, aby vytvářela vztahy v energetické oblasti se zeměmi, které jsou jí blízké a ve kterých má sama své zájmy. Indie například měla zájem o výstavbu plynovodu z Myanmaru přes Bangladéš do Indie. Jenže

²²⁴ Indie dováží z Blízkého východu 63 % veškerého dovozu ropy. Viz: EIA. *India*.

²²⁵ THE INDIAN EXPRESS. *India, Vietnam join hands for oil exploration in South China Sea* (2011-10-12); (<http://www.indianexpress.com/news/india-vietnam-join-hands-for-oil-exploration-in-south-china-sea/858958/>, 2012-04-05).

s Bangladéšem nemá dobré vztahy a naopak Čína má velmi dobré vztahy s Myanmarem, a tak ještě než bylo něco mezi zeměmi dohodnuto, začala Čína jednat o výstavbě plynovodu i ropovodu z Myanmaru do čínské provincie Yunnan, který je v současné době již ve výstavbě (Rüegg, 2007: 21). Podobně měla Indie a její společnost ONGC zájem o koupi podílu pobřežního bloku na těžbu ropy od společnosti Shell, nicméně Čína Angole nabídla dvakrát více, dvě miliardy dolarů, a podíl tak získala ona (Bezlova, 2005).

6.4 Vztah ČLR s USA

S narůstajícími energetickými požadavkami Číny a se vzrůstající snahou tyto požadavky pokrýt, se čínské zájmy dostávají do střetu s americkými. Čína má před Spojenými státy určité přednosti v zemích vyvážejících ropu, respektive v těch problematických. Spojené státy totiž společně s téměř celým mezinárodním společenstvím prosazují v zemích s výraznou korupcí a problematickou vládou politické reformy, transparentnost a současně usilují o to, aby byla dodržována lidská práva, byli podporováni občané atd. To vše je pro ČLR nepodstatné a USA jsou nespokojené s tím, že ČLR rozvíjí intenzivní vztahy s problémovými státy jako je Súdán, Angola, Myanmar, Írán i Venezuela. Kritizují jí za to, že nedrží spolu s mezinárodním společenstvím a jejími zásadami například o neporušování lidských práv, neboť nikdy negativně nehodnotila režim v Súdánu a rozvíjela dále vztahy s ním a dalšími slabými státy v Africe, čímž oslabovala úsilí USA tuto problematiku více řešit na mezinárodní úrovni. Podobně USA kritizují Čínu za její chování směrem k Íránu, protože netlačí na Írán ohledně ukončení jeho jaderného programu a blokuje řešení jaderné otázky v Radě bezpečnosti OSN (Liu – Wu, 2007: 38, 39). Pomocí politiky nevměšování se do cizích záležitostí dostává prostor v zemích bohatých na ropu a tyto země jí dávají přednost před ostatními, neboť se vzpírají jakýmkoli změnám. Navíc má velký kapitál, který vkládá prostřednictvím investic do těchto zemí, staví infrastrukturu potřebnou pro těžbu, ale i například silnice, školy. Postupně se tak stává stále silnějším hráčem i v oblastech, ve kterých byly dlouhou dobu dominantní USA.

Spojené státy americké mají dlouhodobý zájem o udržení svého vlivu na Blízkém východě. Nicméně poté, co USA začaly bojovat proti terorismu a rozšiřovat demokracii v autoritářských zemích na Blízkém východě, se země, se kterými měly původně USA rozvinuté vztahy, začaly obracet na Čínu jako

partnera, kterému jejich politické směřování nevadí (Ghafouri, 2006) a jehož poptávka po energiích neustále stoupá. Dlouhodobým základním kamenem energetické spolupráce Spojených států v tomto regionu byla strategická aliance se Saúdskou Arábií (Herberg: 2011) a ačkoli Saúdská Arábie usiluje o spolupráci s nimi v oblasti ekonomiky, zároveň se snaží snížit jejich regionální vliv pomocí kooperace s Čínou (Ghafouri, 2006), do které v současné době dováží na 20 % celkového čínského ropného dovozu a v prvních měsících roku 2010 dovážela do této země více než do USA (Herberg: 2011). Nejmarkantněji se zájmy USA a ČLR střetávají ve věci Íránu, kdy Čína odmítá podporovat jakékoli sankce směřované proti němu a tím získává větší prostor v zemi. Zároveň do země proti vůli USA dováží zbraně, což USA považují za snahu ČLR získat opěrný bod v regionu. Navíc prodej zbraní, zejména pak protilodních řízených střel, může ohrozit vojenskou sílu USA v oblasti Perského zálivu (Ghafouri, 2006). Podobná je situace i v některých zemích Afriky a Latinské Ameriky, kdy dokonce například Spojené státy neměly žádné energetické investice ani obchodní vztahy s Libyí, která byla útočištěm pro teroristy, a ani se Súdánem, který porušoval lidská práva. A právě tyto země se také z tohoto důvodu staly cíli investic z Číny (Hong, 2008: 102). I v některých zemích Latinské Ameriky dochází k soupeření vlivu USA – Čína a v případě Brazílie i Chile to je ve prospěch Číny, která se stala jejich obchodním partnerem číslo jedna. Čína se ale stává stále významnějším partnerem i v těch zemích, ve kterých zatím obchodní vztahy s USA dominují (Gardner – Grudgings, 2011). To je markantní zejména v levicově orientované Venezuele, jejíž prezident Hugo Chávez se snaží snížit závislost své země na americkém trhu. V tom mu Čína výrazně pomáhá, její investice se v zemi zvyšují a vývoz do Číny roste s nimi. Přesto jsou prozatím Spojené státy nejdůležitějším trhem pro venezuelskou ropu (Rodríguez, 2012).

Politika Číny, která usiluje o zajištění bezpečných dodávek ropy z exportních zemí i zajištění těžby ropy na území, které na úkor ostatních účastníků sporů považuje za vlastní, vedla ke zvýšení počtu námořních jednotek v oblasti Jihočínského moře, Východočínského moře i Indického oceánu. To mělo a má samozřejmě vliv na politiku USA, která považuje asijsko-pacifickou oblast za klíčovou pro globální politiku (Clinton, 2011), neboť jí prochází velké množství strategických vodních cest a nejsou zcela vyřešeny mořské hranice Jihočínského moře. V červenci 2010 proběhlo setkání regionálního fóra ASEAN²²⁶, kterého se

---

²²⁶ Sdružení států jihovýchodní Asie, ASEAN, bylo založeno v roce 1967 v Thajsku. Do současné doby se členem stalo deset států: Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur,

účastnily USA i delegáti z Číny. Spojené státy na něm veřejně prosazovaly svobodu plavby a nepřímo naznačily, že nemají zájem, aby celou oblast kontrolovala Čína. Usilují, aby bylo v Jihočínském moři uznáváno mezinárodní právo a veškeré spory byly vyřešeny diplomatickou cestou v souladu s Úmluvou OSN o mořském právu a nikoli silou, nejlépe pak na multilaterální úrovni s jejich zapojením (Clinton, 2010). Dle Číny USA zveličují problematiku Jihočínského moře ve svůj prospěch tak, aby situace vypadala jako velmi vážná. Navíc to není věc, která by se týkala celého jihovýchodní Asie, ale jen účastníků sporů a nemělo by to být řešeno multilaterálně, ale prostřednictvím dvoustranných konzultací, neboť by v prvním případě pravděpodobně došlo ke zhoršení situace a najít řešení by bylo obtížnější²²⁷.

Jak se námořní strategie Pekingu mění z ochrany blízkého pobřeží ve vykonávání operací ve vzdálenějších mořích, čelí USA větším obtížím, jak reagovat na nepředvídatelnou situaci v regionu. Nicméně s tím, jak se šíření čínské moci snaží čelit, využívá své námořnictvo na ochranu situace a v tomto důsledku dává Číně impulsy, které vedou k požadavkům na vyšší obranný rozpočet a zkvalitnění námořních složek. Když například během Tchaj-wanské krize USA, ve snaze zabránit rozpínání Číny a ochránit Tchaj-wan, nasadily do oblasti letadlové lodě, vedlo to k vývoji čínských protilodních balistických střel jako součásti strategie omezující přístup třetích zemí. Navíc se výrazně rozšířila čínská námořní flotila a mnoho ponorek je vybaveno řízenými střelami připravených napadnout lodě i přistávací plochy (Ranger, 2012: 4). Ačkoli ministerstva obrany obou zemí v roce 1998 uzavřely dohodu, která ustanovila mechanismus konzultací, který by měl vést k větší vojenské námořní bezpečnosti, a byla začátkem budování společné důvěry, dohoda se ukázala v praxi jako nedostatečná (Griffiths, 2010: 2, 20). V posledních deseti letech se objevilo několik problémů na moři mezi oběma zeměmi. Nejčastější neshody mají původ v pohybu amerických špionážních a průzkumných lodí v EEZ Číny ve Východočínském i Jihočínském moři, s čímž má Čína samozřejmě problémy. V roce 2009 si americká neozbrojená loď stěžovala, že ji obtěžovalo pět čínských lodí během její rutinní operace asi 120 kilometrů od čínského ostrova Hainan. Veškeré spory tkví v neslučitelném chápání EEZ a různých interpretací článků

Thajsko a Vietnam. Více informací viz: ASEAN, *The official website of the Association of Southeast Asian nations* (<http://www.aseansec.org/18619.htm>, 2012-04-09).

²²⁷ MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. *Foreign Minister Yang Jiechi Refutes Fallacies On the South China Sea Issue* (2010-07-26); (<http://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t719460.htm>, 2012-04-09).

Úmluvy OSN o mořském právu. Čína chápe EEZ jako své vody, ve kterých může být jakýkoli nežádoucí zásah druhého státu chápán jako zásah proti bezpečnosti Číny. Naproti tomu dle USA je EEZ veřejnou sférou, kterou mohou svobodně proplout všechny lodě a provozovat různé aktivity. Nicméně neexistují žádné články o vojenských aktivitách v EEZ, a proto bez dostatečné diskuze to bude velmi citlivé téma i v budoucnosti a možnou cestou ke konfliktu (Yinghui, 2011). Tudíž je v zájmu vlád obou zemí, aby bezpečně řídily interakce mezi vojenskými silami na moři a snižovali případná politická nedorozumění. Nejlepším způsobem, jak kontrolovat interakce v moři tak, aby nedocházelo ke špatným interpretacím chování, je zřízením příslušného orgánu ve vládách obou zemí, ve kterém budou přítomni námořní odborníci, jež budou schopni bezproblémově debatovat s protějšky otevřeně a objektivně (Griffiths, 2010: 20, 21).

Ačkoli mají Spojené státy americké ve srovnání s okolním světem dominantní námořnictvo, které v roce 2010 disponovalo 11 letadlovými loděmi, 71 ponorkami, 56 torpédoborci i 22 křižníky²²⁸ a které má se svojí palebnou silou a bojovými zkušenostmi velkou výhodu nad ostatními, tak budoucí vývoj možná tuto dominanci USA sníží. USA v roce 2010 utratily za obranu 663,8 miliard amerických dolarů²²⁹ a v roce 2013 plánují toto číslo snížit na 525 miliard. Přičemž v budoucích letech plánuje Obamova administrativa snížit rozpočet na obranu ještě na 487 miliard dolarů, což znamená pravděpodobně pokles financí směřujících na vývoj námořnictva. To se může stát výhodou pro postavení ČLR, jejíž rozpočet bude i nadále stoupat a námořnictvo vyvíjet. Proto mají Spojené státy v současné době výraznou snahu posílit obrannou spolupráci s asijskými zeměmi, zejména pak s těmi, které mají obavy z ČLR. V souvislosti s tím americké námořnictvo oznámilo, že do oblasti Jihočínského moře vyšle nové obojživelné lodě se základnou v Singapuru a možná také na Filipínách. Během začátku roku 2012 proběhlo společné cvičení amerických vojáků v Thajsku ještě s vojáky ze Singapuru, Japonska, Jižní Koreje, Malajsie a Indonésie. V květnu zase proběhlo námořní cvičení na Filipínách v blízkosti Spratlyho ostrovů (Lague, 2012). Spojené státy začaly navíc více rozvíjet námořní spolupráci s Austrálií jako zemí, která je v těsné blízkosti Jihočínského moře a která je nadto spolehlivým spojencem se stabilní vládou (Buszynski, 2012: 149, 150).

---

²²⁸ Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie

²²⁹ U.S. DEPARTMENT OF DEFENSE. *DoD Releases Fiscal 2010 Budget Proposal*.

7 ZÁVĚR

Ropa se za poslední půl století stala pro mnohé státy něčím, co by chtěly vlastnit a pro jiné tím, co by mohlo sloužit k jejich obohacení. Druhá skupina států tvoří mnohem menší počet než první a její členové v rámci své bezpečnosti politiky usilují o zajištění ropných dodávek. Mezi největší ropné exportéry patří Saúdská Arábie, Ruská federace, Írán, Spojené arabské emiráty, Nigérie a Angola. V posledních 20 letech se objevil nový významný hráč na světovém ropném trhu, Čínská lidová republika, která ačkoli na svém území disponuje ropnými zásobami, její požadavky se začaly spolu s ekonomickým růstem strmě navyšovat a v roce 1980 se začala spoléhat na dovoz ropy. Od roku 1993 je již čistým importérem, který prosazuje otevřenou politiku směrem k exportérům, v jejímž důsledku si zajišťuje výzkum a těžební práva v desítkách zemí na čtyřech kontinentech, ve kterých mají přitom velký význam samotné čínské státní ropné společnosti, které vkládají investice do zámořských energetických podniků a umožňují tak v těchto oblastech výzkum a těžbu ropy. ČLR se přitom angažuje zejména v rozvojových zemích, kterým může dodávat peníze a jako protislužbu pak získává dodávky ropy. V souvislosti s velkým procentem dovážené ropy začala ČLR směřovat svoji pozornost na kontrolu mořských tras a podporu námořnictva.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat způsob, jakým si ČLR zajišťuje bezpečnost dodávek ropy, v jakých zemích za tímto účelem operuje, jak její politiky ovlivňují její vztah s okolními státy i ostatními mocnostmi a potvrdit či vyvrátit níže stanovené dvě hypotézy a zodpovědět položenou otázku. První hypotéza zní: *ČLR svojí petropolitikou způsobuje závislost těchto exportních zemí na odbytu ropy ČLR.* Druhá hypotéza zní: *ČLR ve snaze zabezpečit dodávky ropy na své území vede svoji bezpečnostní politiku tím, že usiluje o kontrolu moře a stává se tak mořskou mocí.* Zároveň budu hledat odpověď na otázku: *Jak ovlivňuje ropná politika ČLR její vztahy se státy v oblasti Jihočínského moře, které čelí námořní přítomnosti ČLR, a s USA, Indií a Japonskem, které patří spolu s ČLR mezi čtyři největší odběratele ropy a jejich zájmy se dostávají do střetu?*

Jako teoretická východiska jsem pro svůj výzkum zvolila dvě teorie, teorii Alfreda Thayera Mahana o mořské moci a teorii závislosti. První část práce, která měla potvrdit či vyvrátit hypotézu, že ČLR svojí petropolitikou způsobuje závislost zemí na odbytu, byla ověřována na základě teorie závislosti,

nejznámější neomarxistické teorie rozvoje. Prvotní myšlenkou teorie závislosti je, že aby si rozvinuté země udržely ekonomický růst a bohatství, využívají k tomu zdroje z periferie, čímž ji oslabují. Její rozvoj je tedy příčinou nerozvinutosti periferie. Při pohledu na politiku ČLR směrem ke státům vyvážejícím ropu a na jejich celkovou situaci nemohu s touto základní teorií souhlasit. ČLR svojí politikou nezpůsobuje nerozvinutost ropných exportérů. Právě naopak. Čína propracovaně svojí politikou výhodných úvěrů vázaných na ropu nebo financováním projektů na těžbu, za které dostane nějaký podíl na produkci ropy či vlastnický podíl v nějaké konkrétní vznikající společnosti, umožňuje daným státům vyvinout lépe jejich těžební průmysl. Zároveň, aby Čína získala ropu, financuje výstavbu infrastruktury, respektive silnic, dálnic, ale i nemocnic a škol. A tato infrastruktura, která by se bez její pomoci nevyvinula, pomáhá daným státům zvýšit jejich rozvoj. Vzhledem k tomuto poznatku se proto raději přikláním k chápání teorie závislosti tak, jak ji popsal Dos Santos, který o ní hovoří jako o pozitivní nebo negativní. V tomto případě by byla samozřejmě pozitivní. Podobně smýšlí Fernando Cardoso a Enzo Falleto, jež uvádějí, že existuje závislost, kdy je systém produkce kontrolován národně a závislost, kdy je systém produkce kontrolován z vnějšku. Druhý případ je příkladem politiky ČLR, která získává prostřednictvím vkládání svých financí do státu podíl na těžbě i produkci a může tak kontrolovat veškerou produkci. Autoři zároveň uvádějí, že vztahy mezi centrem a periferií mohou vést k závislému rozvoji. I tuto tezi je možné dle výsledků práce aplikovat na vztah ČLR s ropnými importéry, kdy jsou čínské investice směřovány do výstavby infrastruktury státu, do výstavby silnic, nemocnic, ale i škol, samozřejmě vše tak, aby to ČLR dopomohlo zajistit si dodávky ropy. Tvrzení, že dochází k závislému rozvoji díky politice ČLR nelze aplikovat na všechny státy, ale můžeme s jistotou říci, že jsou určité znaky ve spolupráci států, které pozitivní závislý rozvoj podporují. Mezi tyto znaky patří společná vize snížení amerického vlivu či negativní vztah ke Spojeným státům americkým (s jistotou sem patří země jako Írán, Venezuela a Libye před krizí), a to, zda je v zemi vyvážející ropu umožněno zahraničním společnostem ropu těžit a vlastnit zařízení na její produkci. Pokud ČLR má prostor v zemi pro své společnosti i občany, půjčky jsou vyšší a s tím se zvyšují i dodávky ropy (Angola, Súdán, Libye, Republika Kongo – Brazzaville, Venezuela, Brazílie, Jemen, Kazachstán). U vyspělých producentů ropy, jako je Saúdská Arábie, Kuvajt, Spojené arabské emiráty, Omán, Rusko, nelze hovořit o tom, že by čínský vývoz ropy měl výrazně pozitivní vliv na jejich ekonomiku, neboť ty jsou velmi provázané a enormně výhodné pro obě strany. Navíc se vytváří i prostor pro

spolupráci uvnitř Číny (Saúdská Arábie i Kuvajt budují ropné rafinérie na území ČLR). Na tyto země by bylo s největší pravděpodobností vhodné aplikovat teorii vzájemné závislosti.

V některých situacích můžeme hovořit o tom, že exportér ropy se stává naprosto závislým na odbytu ropy do ČLR. Do této situace se ČLR dostává svojí politikou nevměšování se do cizích režimů a jejich respektováním. To je důležité v případě, že daný ropný exportér výrazně porušuje lidská práva či na něho západní státy uvalily sankce a neodebírají od něho ropu. To činí pro ČLR výhodu v tom, že může dovážet více ropy. Taková situace v čínské petropolitice dosud nenastala, ale byla možná v případě Libye, pokud by ČLR přijala Kaddáfího nabídku na výhodnou produkci libyjské ropy, když evropské společnosti z důvodu nepokojů odešly. Avšak i pro ČLR tato situace začala být nevýhodná a nabídku nepřijala, a proto jsou to pouhé spekulace. Podobná situace se ale v současné době rozvíjí s Íránem, ze kterého státy snižují vývoz ropy z důvodu vyvíjení jaderného programu. Zatím není jasné, jak se situace vyvine. Zdá se, že ČLR nepodlehne tlaku veřejnosti a nebude snižovat dováženou ropu z Íránu, neboť by přišla o velké investice a naopak ze situace může vytěžit, když vyplní pomyslnou mezeru vytvořenou snižujícím vývozem íránské ropy do států EU i Japonska.

Vzhledem k tomu, že Čína je závislá na dovozu ropy ze vzdálenějších zemí a necelých 80 % z toho je dopravováno prostřednictvím tankerů Indickým oceánem, nebezpečnou Malackou úžinou i Jihočínským mořem, kde jsou nevyřešené teritoriální spory o vlastnictví umocněné prokázanými zásobami ropy, uvědomuje si ČLR svoji závislost na poklidném proplutí těmito vodami se snahou se raději Malacké úžině vyhnout, a to budováním alternativních cest či zvyšováním počtu dovezených barelů ropy z Ruska i Kazachstánu. V současné době jsou v provozu jako alternativní trasy ropovody ze dvou výše zmíněných zemí. Ve výstavbě je pak ropovod z Myanmaru do čínské provincie Yunnan, který by měl být v provozu od roku 2013. O rok později by měl být dokončen transakční ropovod přes severní Malajsii, který by se pouze vyhýbal Malacké úžině. V současné době se jako budoucí možné alternativní trasy objevují návrhy pro výstavbu průplavu Kra Canal v jižním Thajsku a ropovodu z Pákistánského přístavu Gwadar do čínského města Kashgar. Nicméně jako problém se v těchto projektech jeví to, že ropovody vedou, či by vedly územím, které není politicky zcela stabilní, a mohly by se stát terčem útoků. Navíc čínská závislost na ropě stále prokazatelně stoupá a stoupat bude a tyto ropovody by nesnížily závislost na

dovozu ropy přes Malackou úžinu, jen by ji na nějakou dobu ulehčily, neboť průtok ropovodů denně je pevně dán a nelze ho zvyšovat s čínskou rostoucí poptávkou. Navíc jsou transakční náklady na proudění ropy ropovodem větší než v případě dopravy tankerem. Proto je pro Čínu mnohem důležitější se zaměřit spíše na zajištění bezpečnosti mořských cest. A podobně, jako Mahan tvrdil, že je pro mořskou moc výhodné, pokud rozvíjí vztahy i do vnitrozemí, což ČLR budováním ropovodů a ropnými kontrakty dělá, je mnohem důležitější využívat námořní dopravu a kontrolovat moře, neboť právě to je určujícím faktorem síly státu.

Dle Mahana má národ větší možnost stát se mořskou mocí, pokud může nahlédnout do své historie a učit se z ní. A přestože se přítomnost značně odlišuje od minulosti, principy námořnictví zůstávají stejné a každý stát usilující o mořskou moc se ohlíží na zkušenosti, úspěchy, ale i neúspěchy z minulosti. Čína patří mezi země, které mohou z takové minulosti čerpat. Již na začátku 15. století Čína rozvíjela vztahy s pobřežními zeměmi Afriky. Nicméně zanedlouho námořní sílu zlikvidovala a zahájila období izolace, jež ale znamenalo výrazné oslabení Číny, která tak nemohla reagovat na hrozbu, přicházející z moře v průběhu 19. století. O století později se ČLR začala otevírat světu a ekonomicky rozvíjet. S růstem ekonomiky došlo k tomu, že obyvatelstvo začalo více využívat energie a energetické požadavky na ropu rostly. V 90. letech 20. století se Čína stala čistým dovozcem ropy a vzhledem k obtížnostem snížit závislost na Malacké úžině pomocí budování alternativních tras se začala Čína stále více orientovat na moře, kterým transfery ropy procházejí. Zároveň Mahan zdůrazňoval, že historie ukázala význam kontroly mořských tras a přístavů, které mohou být využívány jako případná útočiště. Největším ukazatelem mořské moci je však námořnictvo, které zajišťuje bezpečnost země i těchto komunikací. Čína začala budovat kapacity svého námořnictva, které využívá v oblasti pobřežních vod jižní Asie i dál a využívá ho jako pomocný článek při formování strategie perlového náhrdelníku. Perly jsou přitom ostrovy či části státu, ve kterých je Čínou budována infrastruktura, letiště a přístavy tak, aby vyhovovaly jejím potřebám. Perly vedou přes pobřežní ostrovy Jihočínského moře, Malackou úžinu, Indický oceán k Perskému zálivu. Čínské námořnictvo se od nového tisíciletí věnuje operacím i ve vzdálenějších vodách a tím demonstruje svoji sílu, která je v komparaci s námořnictvy států v Jihočínském moři nesrovnatelná a stále vyvíjí lepší lodě s lepším využitím balistických střel, které mohou působit jako případné odstrašení. Tuto modernizaci navíc ještě demonstruje zvýšení čínského rozpočtu

na obranu, který se za poslední rok zvýšil o 11,2 %, a Čína se tak stala druhou zemí, která dává na obranu nejvíce peněz (po USA).

Politika, kterou ČLR v souvislosti se snahou zajistit si dostatečné dodávky ropy pro svou narůstající spotřebu, ovlivňuje chování okolních států i států závislých na dovozu ropy. Oblast Jihočínského moře je známá svými zásobami ropy, zejména ale nevyřešeným sporem o Spratlyho a Paracelské ostrovy a také Malackou úžinou, která je hlavním vstupním místem do oblasti Jihočínského moře. Aby si ČLR zajistila své zájmy, začalo v oblasti působit její námořnictvo. Podobná je situace v moři Východočínském, ve kterém se Čína není schopna dohodnout s Japonskem. V této oblasti jsou jak mořské zásoby ropy, tak ostrovy Senkaku, které požadují obě strany. S rostoucí poptávkou po ropě roste snaha zajistit si těžební práva v těchto oblastech a zvyšuje se agresivní chování Číny, aby tato práva byla zajištěna. Současně se snaží zajistit bezpečnost plujícím tankerům. V souvislosti se zvyšujícím se čínským námořnictvem v obou mořích se zvyšuje nejistota pobřežních států, které podobně jako Čína budují námořní kapacity. Ovšem to, jak tyto státy vnímají čínskou přítomnost a její budování námořnictva, se liší podle toho, do jaké míry jsou vztahy mezi zeměmi rozvinuté a co si mohou vzájemně s Čínou nabídnout. Malajsie, Indonésie i Singapur jsou zeměmi, podél jejichž pobřeží vede Malacká úžina a přítomnost kvalitního námořnictva je pro ČLR důležitá, proto sama při jejich budování pomáhá. Zároveň Indonésie, Malajsie i Brunej disponují ropou, kterou do ČLR dováží. Budování silného námořnictva na Tchaj-wanu není vnímáno jako ohrožení čínské celistvosti, ale naopak jako její posílení, neboť ho chápe jako svoji část.

Přestože Thajsko disponuje podobně jako ČLR jednou letadlovou lodí, vnímá ho ČLR jako partnera, který může stejně jako Malajsie snížit závislost Číny na Malacké úžině, a to vybudováním průlivu Kra Canal napříč Thajskem. Kambodža zase nabízí Číně možnost využití Čínou zrekonstruovaný přístav Sihanoukville, jež se může stát další perlou ve strategii perlového náhrdelníku a působit jako záchytný bod pro její námořnictvo v případě zhoršení vztahu s Vietnamem. A právě budování námořnictva Vietnamu, stejně jako Filipín, není Čínou podporováno, neboť se střetává s jejími zájmy. Situace těchto dvou zemí je podobná jako vztah Číny k Japonsku. Všechny tři země mají výrazně neslučitelné zájmy v oblasti těžby ropy v Jihočínském i Východočínském moři. Navíc Japonsko rozvíjí právě s Vietnamem a Filipínami spolupráci ve výcviku námořnictva, neboť je pro něj významné, aby byl udržen mír a stabilita v Jihočínském moři, kterým proplouvá na 90 % jeho ropného dovozu. Indie, která

má zájem na těžbě ropy v Jihočínském moři, kde podporuje Vietnam a posiluje jejich vzájemnou námořní spolupráci, je Čínou vnímána jako narušitel stability v Jihočínském moři a aktér, který by se do situace neměl zaplétat. Spojené státy americké nemají v současné době zájem na těžbě ropy v oblastech Jihočínského a Východočínského moře. Přesto však USA jako světová velmoc, která oblast považuje za klíčovou pro globální politiku a která má zájem na veřejné plavbě ve všech mořích, usilují, aby Jihočínské a Východočínské moře nebyly pod přímou kontrolou ČLR a aby byly veškeré spory řešeny prostřednictvím mírových dialogů se zapojením USA. K omezení námořní převahy Číny v Jihočínském moři a zajištění bezpečné plavby vysílají USA do oblasti své námořní lodě a námořníky, kteří spolupracují se zeměmi účastníci se sporů i se zeměmi přímo přiléhající k Malacké úžině. Rozvíjejí tak spolupráci s Vietnamem, Filipínami, Tchaj-wanem, ale i Singapurem, Malajsií, Indonésií, Thajskem i Japonskem.

Zájmy zemí závislejších na dovozu ropy z jiných oblastí se střetávají nejen v Jihočínském a Východočínském moři, ale současně na území Blízkého východu, Střední Asie, Ruska, Afriky a Latinské Ameriky. Čína prostřednictvím své politiky, která se nezajímá o politickou ani sociální situaci v zemích, ze kterých ropu vyváží, si vytváří lepší pozici pro odbyt ropy. Tímto způsobem úspěšně soupeří o ropu s USA, s Japonskem, ale například i s Evropskou unií, která rovněž klade nároky na politické změny v dané zemi. Pomocí politiky nevměšování se do cizích záležitostí dostává prostor v zemích bohatých na ropu a tyto země jí dávají přednost před ostatními, neboť se vzpírají jakýmkoli změnám. Postupně se tak stává stále silnějším hráčem i v oblastech, ve kterých byly dlouhou dobu dominantní zejména USA.

Na základě zpracování diplomové práce jsem došla k závěru, že nelze souhlasit s první hypotézou a základní myšlenkou teorie závislosti, že rozvinuté země pro svůj ekonomický růst a bohatství využívají zdroje z periferie, čímž ji oslabují. ČLR svoji politikou úvěrů vázaných na ropu, investicemi do infrastruktury, projekty na těžbu a dalšími naopak danou zemi pomáhá rozvíjet. Závislost, která vzniká mezi zeměmi vyvážejícími ropu a Čínou, chápu jako pozitivní pro obě strany, kdy se zvyšuje rozvoj zemí a zároveň ČLR svoji politikou obdrží prostřednictvím vkládání svých financí do států podíl na těžbě i produkci ropy. Může tak kontrolovat produkci a zároveň získává trh pro své spotřební zboží i zaměstnance.

Zároveň na základě výsledků práce potvrzují hypotézu druhou, že ČLR svojí snahou zabezpečit dodávky ropy na své území vede svoji bezpečnostní politiku tím, že usiluje o kontrolu moře a stává se tak mořskou mocí. To také koresponduje s teorií Alfreda Thayera Mahana, který chápe námořnictvo jako důležitý prvek zajišťující bezpečnost státu a který zobrazil mořskou moc jako složenou ze tří částí. Z produkce a s ní souvisejícími obchodními vztahy a výměnnou zboží, z námořní dopravy, pomocí níž je výměna zprostředkována, a kolonií, jež usnadňují výměnu a zvyšují prostor, do kterého může daný národ zasahovat. ČLR disponuje všemi třemi složkami, kdy dováží ropu a do zemí ropu vyvážejících dodává investice a své spotřební zboží. Zároveň rozvíjí své námořnictvo, které zajišťuje tuto výměnu (usiluje dokonce o rozvinutí flotily tankerů, která bude moci z větší části zajistit přímo dodávky čínské ropy a sníží tak závislost na zahraničních tankerech) a současně rozvíjí vztahy s pobřežními státy, ve kterých staví či rekonstruuje námořní základny a přístavy, které mohou usnadnit výměnu i rozšiřují prostor, ve kterém je přítomné čínské námořnictvo.

Vztahy se zeměmi v Jihočínském moři, Japonskem, Indií i USA jsou ovlivňovány čínskou politikou zajišťování dostatečných dodávek ropy, v čemž hraje výraznou roli čínské námořnictvo, které se v posledních letech začalo velmi rozvíjet. Větší námořní přítomnost může působit na státy různě. Státy, které mají s Čínou rozvinuté vztahy v oblasti obrany, ropy, infrastruktury (Brunej, Malajsie, Indonésie, Singapur, Thajsko, Kambodža) nevnímají přítomnost čínského námořnictva jako přímé ohrožení jejich zájmů a naopak se jejich spolupráce prohlubuje. Japonsko, Indie, Vietnam i Filipíny čínskou námořní přítomnost vnímají negativně s obavou ohrožení vlastních zájmů, výrazně budují svá námořnictva s podporou USA a společnými cvičeními zvyšují jejich kvality. Vztahy s těmito zeměmi jsou tak kvůli ropným nalezištím ve sporných oblastech napjaté a lze říci, že v důsledku čínských tlaků vzdalo Japonsko svoji snahu těžit ropu ve sporných oblastech Východočínského moře a ustoupilo čínským zájmům. Jako oblast s konfliktním potenciálem tak zůstává Jihočínské moře, ve kterém je stále Čína dominantním aktérem s dostatečným jaderným arsenálem i záchytnými body v podobě perel. Situace s Tchaj-wanem se liší v tom, že zatímco Tchaj-wan chápe zvyšující se přítomnost čínského námořnictva v jeho oblasti jako přímé ohrožení svých zájmů, ČLR jeho rozvíjející námořní kapacity chápe jako vlastní posílení. Nicméně angažovanost Spojených států vnímá Čína jako střet zájmů.

Pokud na politiku ČLR nahlédneme z pohledu zemí závislých na dovozu ropy (USA, Indie, Japonsko), je zřetelné výhodné postavení ČLR ve slabě

rozvinutých zemích i v těch, které nemají nejlepší vztahy s USA a jejich spojenci. ČLR je Spojenými státy a Japonskem spolu s většinou mezinárodního společenství chápána jako země, která jde proti proudu, nepodporuje boj za lidská práva, boj proti korupci, nepožaduje politické reformy a změny. Právě pro tyto důvody stoupá ČLR v očích slabších zemí. Indie, která je vedle Číny jednou z nejrychleji se rozvíjejících ekonomik světa a stejně jako ona nebere ohled na politickou situaci v daných zemích, chápe Čínu jako velkého konkurenta při zajištění budoucích dodávek ropy schopného jakoukoli indickou nabídku přeplatit.

Je zřetelné, že ropa je důležitým faktorem, který ovlivňuje politiku Číny a její vnímání okolním světem. Tím, že se ČLR snaží diverzifikovat oblasti, ze kterých dováží ropu, se dostává do střetu s jinými zeměmi vyvážejícími ropu, a to zejména kvůli své politice nevměšování se do cizích záležitostí, což se stává velkou výhodou, stejně jako její schopnost poskytnout velké množství peněz některým zemím a přeplatit tak možné konkurenty. Na mezinárodním poli se stává významným konkurentem, který nejedná podle toho, aby byla jeho politika v souladu se zájmy Spojených států, ale podle toho, jak nejlépe a nejrychleji zajistit své potřeby. S tím souvisí i zajištění bezpečnosti cest, kterými se ropa dostává k čínským spotřebitelům, a stoupající nároky na schopnosti námořnictva, které by toho mělo dosáhnout. Čínské námořnictvo má vysokou úroveň i cíle a stalo se tak regionálním hegemone, který prostřednictvím svých kapacit zastrahuje případné konkurenty a naopak pomáhá svým stoupencům. Země, které s ČLR spolupracují, získávají významnou oporu, která jim poskytuje finance, dovednosti a může se za ně postavit na mezinárodním poli. Čína pak získává ropu, jejíž spotřeba v zemi rychle stoupá. Ačkoli by se zdálo, že je Čína schopná pro zajištění této komodity udělat cokoli, není tomu tak. Příkladem byla situace v Libyi, kdy přestože měla Čína slibnou nabídku od Kaddáfího na těžbu ropy, situace již byla pro Číňany pracující ve válkou zmítané zemi neúnosná a Čína tak rapidně snížila těžbu ropy na libyjském území a evakuovala své občany. V současné a zejména pak v budoucí době se jeví jako problém stále se zvyšující spotřeba ropy v rozvojových zemích, přičemž zásoby ropy, jak bylo ukázáno, nejsou neomezené. Sice existuje velké množství nekonvenčních zásob ropy, jejich těžba je ale finančně nákladnější. A přestože v roce 2010 ČLR ve své Bílé knize o obraně uvádí, že veškeré mezinárodní spory i regionální problémy budou řešeny mírovými prostředky, právě možná s tím, jak se ČLR bude snažit zajistit si dostatečné množství ropy, jejíž zásoby se budou snižovat, lze očekávat, že zájmy s ostatními státy se budou více střetávat. A to nejen proto, že největší zásoby ropy

jsou ve Venezuele, Saúdské Arábii, Iráku a Íránu, čili zemích, ve kterých je ČLR na úkor USA stále aktivnějším partnerem, ale také vzhledem k zásobám v Jihočínském moři, kdy vůči Filipínám i Vietnamu již ČLR svoji agresivitu ukazuje.

8 SEZNAM LITERATURY

AARSÆTHER, Aslaug: 2010. *Chinese Colonialism or South-South Cooperation? The Case of Chinese Resources for Infrastructure Contracts in Angola* [diplomová práce], [online], Bergen: Department of Comparative Politics, University of Bergen, 93 s [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <https://bora.uib.no/bitstream/1956/4930/1/84870016.pdf>.

AIZHU, Chen; HUA Judy: 2012. China's Jan crude oil imports from Iran down 14 pct m/m. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2012/02/21/china-iran-oil-idUSL4E8DL0FM20120221>.

AIZHU, Chen: 2012. China in 140,000 bpd Libya oil deals for 2012-traders. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://uk.reuters.com/article/2012/03/01/china-libya-oil-idUKL4E8E113820120301>.

ALTERMAN, John B. China's Soft Power in the Middle East. In: MCGIFFERT, Carola. *China's Use of Soft Power and Its Implications for the United States : Competition and Cooperation in the Developing World. Center for Strategic and International Studies* [online], s. 63 – 76 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Chinese_Soft_Power.pdf.

ALVES, Ana Cristina: 2011. The Oil Factor in Sino–Angolan Relations at the Start of the 21st Century. *South African Institute of International Affairs* [online], č. 55, 30 s. [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Sino-Angolan_Relations.pdf.

ARFAA, Noora; TORDO Silvana; ARFAA Brandon S.: 2011. National Oil Companies and Value Creation. *World Bank Working Paper* [online], č. 218, 130 s. [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://siteresources.worldbank.org/INTOGMC/Resources/9780821388310.pdf>.

AU, Kung-wing: 2008. The East China Sea Issue: Japan-China Talks for Oil and Gas. *East Asia* [online], roč. 25, č. 3, s. 223 – 241 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/content/c111190712520116/>.

BADER, Jeffrey; LEVERETT, Flynt: 2005. Managing China-U.S. Energy Competition in the Middle East. *The Washington Quarterly* [online], roč. 29, č. 1,

s. 187 – 201 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://www.twq.com/06winter/docs/06winter_leverett.pdf.

BAJPAEE, Chietigj: 2010. China-India Relations: Regional Rivalry Takes the World. *China Security* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.chinasecurity.us/index.php?option=com_content&view=article&id=469&Itemid=8.

BAKER, Carl: 2004. China-Philippines Relations: Cautious Cooperation. *Asia-Pacific Center for Security Studies* [online], č. 2, 8 s. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.apcss.org/Publications/SAS/AsiaBilateralRelations/China-PhilippinesRelationsBaker.pdf>.

BARDSLEY, Daniel: 2010. UAE-China economic ties 'to expand blond oil industry' [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.thenational.ae/news/world/asia-pacific/uae-china-economic-ties-to-expand-beyond-oil-industry>.

BARNES, Andrew: 2010. Russian-Chinese Oil Relations: Dominance or Negotiation? *PONARS Eurasia Policy Memo* [online], č. 124, 5 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://www.gwu.edu/~ieresgwu/assets/docs/pepm_124.pdf.

BEZLOVA, Antoaneta: 2005. Seeking Oil in Troubled Waters. *Internet Press Service News Agency* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=30183>.

BHUYAN, Manash Pratim: 2012. China warns India against oil exploration in South China Sea. *Live Mint* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.livemint.com/2012/03/25140055/China-warns-India-against-oil.html>.

BLISS, Katherine E: 2009. China's Projection of Soft Power in the Americas. In: MCGIFFERT, Carola. China's Use of Soft Power and Its Implications for the United States : Competition and Cooperation in the Developing World. *Center for Strategic and International Studies* [online], s. 45 – 62 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Chinese_Soft_Power.pdf.

BODEEN, Christopher: 2012. China boosts 2012 defence spending by 11.2%. *Navy Times* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-27]. Dostupné z:

<http://www.navytimes.com/news/2012/03/ap-china-boosts-2012-defense-spending-by-11-percent-030412/>.

BROWN, Kerry; CHUN, Zhang: 2009. China in Africa - Preparing for the Next Forum for China Africa Cooperation. *Chatham House: Independent thinking on international affairs* [online], 18 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Asia/0609ch_af.pdf.

BUCKLEY, Chris: 2011. China's CNPC says Myanmar pipeline work continues despite dam row. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2011/10/04/china-myanmar-pipeline-idUSL3E7L32L120111004>.

BUSZYNSKI, Leszek: 2012. The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. *The Washington Quarterly* [online], roč. 35, č. 2, s. 139 – 156 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <https://csis.org/files/publication/twq12springbuszynski.pdf>.

CAMPOS, Indira; VINES Alex: 2008. Angola and China: A Pragmatic Partnership. *Center for Strategic and International Studies* [online], 26 s. [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: http://csis.org/files/media/csis/pubs/080306_angolachina.pdf.

CARDOSO, Fernando H.; FALETTO, Enzo: 1971. *Dependency and Development in Latin America*. Great Britain: University of California Press, 131 s.

CARLISLE, Tasmin: 2009. China awarded first Abu Dhabi oil rig deal. *The National* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.thenational.ae/business/energy/china-awarded-first-abu-dhabi-oil-rig-deal>.

CARMICHAEL, Robert: 2010. China-Cambodia Ties Grow Tighter. *Voice of America News* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.voanews.com/english/news/China-Cambodia-Ties-Grow-Tighter-88998402.html>.

CHASE. Michael S.: 2010. China's Growing Naval Power. *Progressive Policy Institute. Policy Memo* [online], 11 s. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z:

http://progressivepolicy.org/wp-content/uploads/2010/12/12.2010_Chase_Chinas-Growing-Naval-Power.pdf.

CHING, Frank: 2011. Japan-China relations warming up in crisis. *The Japan Times Online* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/text/eo20110401fc.html>.

CHINWANNO, Chulacheeb: 2009. Rising China and Thailand's Policy of Strategic Engagemen. In: TSUNEKAWA, Jun. *The Rise of China: Responses from Southeast Asia and Japan*. Tokyo, Japan: Urban Connections, č. 4, s. 81 – 110.

CLINTON, Hillary Rodham: 2010. Remarks at Press Availability. *U.S. Department of State* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.state.gov/secretary/rm/2010/07/145095.html>.

CLINTON, Hillary Rodham: 2011. America's Pacific Century. *The Foreign Policy* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century?page=full.

COLE, Bernard D.: 2001. *The Great wall at sea: China's Navy enters the twenty-first century*. Annapolis, USA: Naval Institute Press, 301 s.

COLLINS, Gabriel B.; MURRAY, William S: 2008. No Oil For the Lamps of China? *Naval War College Review* [online], roč. 61, č. 2, s. 79 – 95 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.usnwc.edu/getattachment/22821a31-a443-4bc7-95a6-54527ad8924a/No-Oil-for-the-Lamps-of-China----Collins,-Gabriel-9>.

COLLINS, Gabriel: 2006. China's Seeks Oil Security with New Tanker Fleet. *Oil & Gas Journal* [online], roč. 104, č. 38, s. 20 – 26 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.ogj.com/articles/print/volume-104/issue-38/general-interest/china-seeks-oil-security-with-new-tanker-fleet.html>.

COOKE, Jennifer G: 2009. China's Soft Power in Africa. In: MCGIFFERT, Carola. China's Use of Soft Power and Its Implications for the United States : Competition and Cooperation in the Developing World. *Center for Strategic and International Studies* [online], s. 27 – 44 [cit. 2012-03-18]. Dostupný z: http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Chinese_Soft_Power.pdf.

DANNREUTHER, R. (2003), "Asian Security and China's Energy Needs". *International Relations of the Asia Pacific* [online], roč. 3, č. 2, s. 197 – 219 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z:

<http://services.oxfordjournals.org/cgi/searchresults?fulltext=Asian+Security+and+China%E2%80%99s+Energy+Needs>.

DAOJIONG, Zha: 2005. China's Energy Security and Its International Relations. *The China and Eurasia Forum Quarterly* [online], č. 3, s. 39 – 54 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: http://www.relooney.info/SI_Oil-Politics/China-Energy-Security_14.pdf.

DAVIES, Martyn; NAIDU, Sanusha: 2006. China Fuels its Future with Africa's Riches. *South African Journal of International Affairs* [online], roč. 13, č. 2, s. 69 – 83 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.ccs.org.za/downloads/Naidu%20and%20Davies%20-%20SAIIA%20-%20Vol%2013.2.pdf>.

DOS SANTOS, Theotonio: 1970. The Structure of Dependence. *The American Economic Review : Papers and Proceedings of the Eightysecond* [online], roč. 60, č. 2, s. 231 – 236 [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/pdfplus/1815811.pdf>.

DOWNS, Erica Strecker: 2000. *China's Quest for Energy Security*. United States: Rand Corporation, 88 s.

DOWNS, Erica Strecker: 2010. Sino-Russian Energy Relations: An Uncertain Courthouse. In: BELLACQUA, James. *The Future of China-Russia Relations*. Kentucky: The University Press of Kentucky, s. 146 – 175.

DOWNS, Erica Strecker: 2011. Inside China, INC: China Development Bank's Cross-Border Energy Deals. *John L. Thornton China Center Monograph Series* [online], č. 3, 104 s. [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://www.brookings.edu/~media/Files/rc/papers/2011/0321_china_energy_downs/0321_china_energy_downs.pdf.

DRALLE, Tilman: 2010. Sudan, Angola and China: Oil, Power and the Future of Geopolitics. *Zentrum für Internationale Studien* [online], 19 s. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.tilman-dralle.de/pdf/Sudan,%20Angola%20and%20China%20-%20Oil,%20Power%20and%20the%20Future%20of%20Geopolitics.pdf>.

DUBOWITZ, Mark; GROSSMAN, Laura: 2010. Iran's Chinese Energy Partners: Companies Eligible for Investigation Under U.S. Sanctions Law. *Foundation For Defense of Democracies* [online], 34 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://www.defenddemocracy.org/stuff/uploads/publications/China_Report_September_2010_for_Website.pdf.

EISENMAN, Joshua: 2007. China's Post-Cold War Strategy in Africa: Examining Beijing's Methods and Objectives. In: EISENMAN, Joshua; HEGINBOTHAM, Eric; MITCHELL, Derek. *China and the Developing World : Beijing's Strategy for the Twenty-First Century*. New York : M.E. Sharpe, Inc., s. 29 – 59.

ERICKSON, Andrew S.; COLLINS, Gabriel B: 2010. China's Oil Security Pipe Dream: The Reality, and Strategic Consequences, of Seaborne Imports. *Naval War College Review* [online], roč. 63, č. 2, s. 89 – 111 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z <http://www.usnwc.edu/getattachment/95f307db-6ad1-4399-9234-30e851a8235a/China-s-Oil-Security-Pipe-Dream--The-Reality,-and->.

ERICKSON, Andrew; GOLDSTEIN, Lyle: 2009: Gunboats for China's new "Grand Canals"? Probing the Intersection of Beijing's naval and Oil Security Policies. *Naval War College Review* [online], roč. 62, č. 2, s. 43 – 76 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.usnwc.edu/getattachment/f655705e-0ef3-4a21-af5a-93df77e527fa/Gunboats-for-China-s-New--Grand-Canals---Probing-t>.

ERIKSON, Daniel P.: 2006. A Dragon in the Andes? China, Venezuela, and U.S. Energy Security. *Military Review* [online], s. 83 – 89 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.thedialogue.org/PublicationFiles/Erikson_Dragon%20in%20the%20Andes.pdf.

ESHEL, David: 2011. 'String of Pearls' Is Securing China's Sea Lanes. *Defense Update* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://defense-update.com/analysis/2010/20122010_analysis_string_of_pearls.html.

FAIOLA, Anthony: 2005. Japan-China Oil Dispute Escalates. *The Washington Post* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/10/21/AR2005102101933.html>.

FALKNER, Robert: 2005. International political economy. *The London School of Economic and Political Science* [online], 40 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.londoninternational.ac.uk/current_students/programme_resources/lse/lse_pdf/further_units/int_pol_eco/26_int_political_eco_complete.pdf.

FELLMANN, Jerome Donald; GETIS, Arthur; GETIS, Judith: 1996. *Human geography: landscapes of human activities*. USA: Times Mirror Hight Education Group, Inc., 549 s.

FERRARO, Vincent: 1996. Dependency Theory: An Introduction. *Mount Holyoke College* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://marriottschool.byu.edu/emp/WPW/pdf/class/Class_6-The_Dependency_Perspective.pdf.

FRANCOIS, Joseph, et al: 2010. China's foreign oil policy: genesis, deployment and selected effects. *FIW Research Reports* [online], roč. 10, č. 3, 80 s. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: http://www.fiw.ac.at/fileadmin/Documents/Publikationen/Studien_II/SI03.Studie.China__s_oil.pdf.

FRANK, Andre Gunder: 1996. The Development of Underdevelopment. *Monthly Review* [online], s. 27 – 37 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.colorado.edu/geography/class_homepages/geog_3682_f08/Articles/FrankDevofUnderdev.pdf.

FÜRST, Rudolf: 2006. Energetický pohon čínského obra. *Mezinárodní politika*. Č. 6, s. 17 – 19.

GARDNER, Simon: 2011; Grudgins, Stuart. Analysis: Rising China threatens U.S. clout in Latin America. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2011/03/16/us-latinamerica-china-idUSTRE72F19C20110316>.

GHAFOURI, Mahmoud: 2009. China's Policy in the Persian Gulf. *Middle East Policy* [online], roč. 16, č. 2, nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/chinas-policy-persian-gulf>.

GHOBLE, Vrushal; ZAHIRINEJAD, Mahnaz: 2010. Energy Factor in China-Iran Relations. *Journal of Peace Studies* [online], roč. 17, č. 2,3, 12 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.icpsnet.org/adm/pdf/1291714062.pdf>.

GRIFFITHS, David: 2010. U.S.-China maritime Confidence Building: Paradigms, Precedents, and Prospects. *China Maritime Study* [online], č. 6, 28 s. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.usnwc.edu/Publications/Publications/documents/CMS6_Griffiths.aspx.

GROOT, Koen: 2010. The Geopolitical Impact of the Increasing Trade and Investment Relations between the National Oil Companies of China, Iran and Russia. *Universiteit van Amsterdam: The Political Economy of Energy Research Project* [online], 142 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.ias.nl/epa/files/Koen%20Groot%20-%20The%20geopolitical%20impact%20of%20the%20increasing%20trade%20and%20investment%20relations%20between%20the%20national%20oil%20companies%20of%20China,%20Iran%20and%20Russia.pdf>.

HACKETT, James: 2010. The Military Balance 2010. *International Institute for Strategic Studies* [online], Routledge, č. 109, 490 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://libgen.info/view.php?id=272460>

HARE, Paul: 2007. China in Angola: An Emerging Energy Partnership. *China Brief Volume* [online], roč. 22, č. 6., nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=3997&tx_ttnews%5BbackPid%5D=196&no_cache=1.

HEARN, Kelly: 2012. Venezuelan oil a risky investment for China. *The Washington Times* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.washingtontimes.com/news/2012/mar/12/venezuelan-oil-a-risky-investment-for-china/?page=all>

HERBERG, Mikal: 2011. China's Energy Rise and the Future of U.S.-China Energy Relations. *New America Foundation* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://newamerica.net/publications/policy/china_s_energy_rise_and_the_future_of_us_china_energy_relations.

HO, Joshua H.: 2009. Southeast Asian SLOC Security. In: Wu, Shicun; Zou, Keyuan. *Maritime Security in the South China Sea: Regional Implications and International Cooperation*. Farnham, England: Ashgate Publishing Limited, s. 157 – 176.

HOLSLAG, Jonathan, et al: 2007. Chinese resources and energy policy in Sub-Saharan Africa. *Vrije Universiteit Brussel* [online], 62 s. [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: http://www.cctr.ust.hk/materials/library/20070501_China's_natural_resources.pdf

HOLSLAG, Jonathan: 2008. China, India and the Military Security Dilemma. *BICCS Asia Paper* [online], roč. 3, č. 5, 33 s. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.vub.ac.be/biccs/documents/APaper_BICCS_2008_China%20India%20Security%20Dilemma.pdf.

HOLSLAG, Jonathan: 2009. China's New Security Strategy for Africa. *Parameters. The US Army's Senior Professional Journal* [online], roč. 39, s. 23 – 37 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.carlisle.army.mil/usawc/parameters/Articles/09summer/holslag.pdf>.

HONG, Zhao: 2008. China-U.S. Oil Rivalry in Africa. *The Copenhagen Journal of Asian Studies* [online], roč. 26, č. 2, s. 97 – 119 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CEEQFjAB&url=http%3A%2F%2Ffrauli.cbs.dk%2Findex.php%2Fcjas%2Farticle%2Fdownload%2F2240%2F2420&ei=5cOBT_TvB8GJhQeGjK2XBw&usg=AFQjCNEjG5W8AgDB6JqyLa4VITrPV0i6Bw&sig2=SFHQ4yMzLik6Jk8mFZw30A.

HORÁK, Slavomír: 2009. Nástup Číny ve Střední Asii? Možnosti a limity vzájemných vztahů. *Mezinárodní vztahy*. Č. 3, s. 33 – 52.

HORTA, Loro: 2011. China's Waning Influence in Angola. *Diplomatic Courier* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://oilprice.com/Geopolitics/Africa/Chinas-Waning-Influence-In-Angola.html>.

HULBERT, Matthew: 2010. China's future troubles. *European Energy Review* [online], nestránkováno [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://www.europeanenergyreview.eu/site/pagina.php?id=2427>.

HURST, Cindy: 2006. China's Oil Rush in Africa. *The Institute for the Analysis of Global Security* [online], 22 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.iags.org/chinainafrica.pdf>.

JAKOBSON, Linda et al: 2011. China's Energy and Security Relations with Russia. Hopes, Frustrations and Uncertainties. *SIPRI Policy Paper* [online], č. 29, 43 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://books.sipri.org/product_info?c_product_id=431.

JELDRES, Julio A: 2003. China-Cambodia: More than just friends? *Asia Times* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/EI16Ae03.html.

JIANG, Julie; SINTON Jonathan: 2011. Overseas Investments by Chinese National Oil Companies: Assessing the drivers and impacts. *International Energy Agency* [online], 48 s. [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: http://www.iea.org/papers/2011/overseas_china.pdf.

JIANG, Wenran: 2009. China's oil partners hand onto assets. *Asia Times* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.atimes.com/atimes/China_Business/KG30Cb01.html.

KAMBARA, Tatsu: 1974. The Petroleum Industry in China. *The China Quarterly* [online], č. 60, s. 699 – 719 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/pss/652373>.

KAMBARA, Tatsu; HOWE, Christopher: 2007. *China and the Global Energy Crisis: Development and Prospects for China's Oil and Natural Gas*. USA, Northampton: Edward Elgar Publishing, Inc., 144 s.

KIM, Shee Poon: 2011. An Anatomy of China's 'String of Pearls' Strategy. *The Hikone Ronso* [online], č. 387, s. 22 – 37 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.biwako.shiga-u.ac.jp/eml/Ronso/387/Kim.pdf>.

KOH, Yoree: 2011. Asian Bloc Agrees to Counter China Heft. *The Wall Street Journal* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204226204576600751995668430.html>.

KUMAR, Amit: 2009. China's Strategy in the Indian Ocean: Breaching India's Sphere of Influence. *Observe Research Foundation* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-22]. Dostupné z:

http://www.observerindia.com/cms/sites/orfonline/modules/analysis/attachments/influence_1253251335478.pdf.

KUPPUSWAMY, C. S.: 2003. Myanmar-China Cooperation: Its Implications for India. *South Asia Analysis Group* [online], č. 596, nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z:

<http://www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers6%5Cpaper596.html>.

KURASHIGE, Nanae: 2011. Japan, Vietnam agree on defense cooperation. *The Asahi Shimbun* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://ajw.asahi.com/article/behind_news/politics/AJ2011102515718.

LAGUE, David: 2012. Analysis: New China landing vessels point to Pacific rivalry. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2012/02/15/us-china-navy-idUSTRE81E07F20120215>.

LAI, Hongyi Harry: 2007. China's oil Diplomacy: is it a global security threat? *Third World Quarterly* [online], roč. 28, č. 3, s. 519 – 537 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://relooney.fatcow.com/SI_Oil-Politics/China-Energy-Security_15.pdf.

LARRAIN, Jorge: 1989. *Theories of Development: Capitalism, Colonialism and Dependency*. Great Britain: Polity Press, 243 s.

LAWLER, Alex: 2011. Venezuela Tops Oil Reserves League in OPEC Table. *Reuters* [online], nestránkováno [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2011/07/19/businesspro-us-pec-oil-reserves-idUSTRE76I3SZ20110719>.

LEE, Henry; SHALMON, Dan: 2007. Searching for Oil: China's Oil Initiatives in the Middle East. *Harvard University. Environment and Natural Resources program. Belfer Center for Science and International Affairs* [online], 34 s. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/china%20oil%20h%20lee%202007.pdf>.

LEE, Pak K: 2005. China's quest for oil security: oil (wars) in the pipeline? *The Pacific Review* [online], roč. 18, č. 2, s. 265 – 301 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://kar.kent.ac.uk/9359/1/China%27s_quest_for_oil_security_by_P_K_Lee.pdf

LEUNG, Guy C. K.; LI, Raymond: 2011 The integration of China into the world crude oil market since 1998. *Energy Policy* [online], č. 39, s. 5159 – 5156 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://ebookbrowse.com/gdoc.php?id=208221935&url=fa63fe21920ebae53913ef5a29a2dda2>.

LEUNG, Guy C. K.: 2010. China's Oil Use, 1990-2008. *Energy Policy* [online], č. 6, s. 932 – 944 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: http://guyleung.files.wordpress.com/2011/09/2010_chinas_oil_use_1990-2008.pdf.

LEVY, Stephen: 2011. China starts oil pumping in Iraq. *Washington Times* [online], 22 s. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.washingtontimes.com/news/2011/jun/28/china-starts-oil-pumping-in-iraq/>.

LI, Nan: 2011. The Evolution of China's Naval Strategy and Capabilities: From "Near Coast" and "Near Seas" to "Far Seas". In: SAUNDERS, Phillip C. et al. *The Chinese Navy: Expanding Capabilities, Evolving Roles*. Washington, D.C.: National Defense University Press, s. 109 – 140

LIN, Cheng-yi: 2008a. Taiwan's Spratly Initiative in the South China Sea. *China Brief* [online], roč. 8, č. 4, nestránkováno [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=4731&tx_ttnews%5BbackPid%5D=168&no_cache=1.

LIN, Christina Y: 2008b. Militarisation of China's Energy Security Strategy – Defence Cooperation and WMD Proliferation Along its String of Pearls in the Indian Ocean. *Institut für Strategie – Politik – Sicherheits – und Wirtschaftsberatung, Berlin* [online], č. 109, 11 s. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fkms1.isn.ethz.ch%2Fserviceengine%2FFiles%2FISN%2F56390%2Fipublicationdocument_singledocument%2Fb70929f4-7a87-4e77-afc4-daa73699daea%2Fen%2FStringPearls.pdf&ei=3sttT92UDqL-

4QSOxvi_Ag&usg=AFQjCNF7mTV6XTDykdjcTwDuY8nM2A3TWg&sig2=mXY4ere57BNsopuKeA27wQ.

LIN, Christina Y.: 2011. The New Silk Road. China's Energy Strategy in the Greater Middle East. *The Washington Institute for Near East Policy. Policy Focus* [online], č.109, 26 s. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.mettransparent.net/IMG/pdf/PolicyFocus109.pdf>.

LIU, Xuejun; Wu, Lei: 2007. The "China Energy Threat" Thesis and Sino-U.S. Relations: A Critical Review. *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (in Asia)* [online], roč. 1, č. 1, s. 31 – 45 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://research.shisu.edu.cn/picture/article/13/dd/72/6a65ee874cb5a95bc128e0a49cdf/b886603a-ec0c-4f8e-b889-eae9628d316e.pdf>.

LYONS, John: 2009. Brazil Turns to China Help Finance Oil Projects. *The Walt Street Journal* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB124259318084927919.html>.

MAHADZIR, Dzirhan: 2012. Malaysia's Military Modernization. *Asian Military Review* [online], roč. 19, č. 8, s. 12 – 19 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.asianmilitaryreview.com/upload/201112130632401.pdf>.

MAHAN, Alfred Thayer: 1890. *The Influence of Sea Power Upon History, 1660 – 1783*. Boston: Little, Brown and Company, 557 s.

MAHAN, Alfred Thayer: 1900. *The Problem of Asia and Its Effect Upon International Politics*. Boston: Little, Brown and Company, 233 s.

MAHAN, Alfred Thayer: 1918. *Mahan on Naval Warfare*. Allan Westcott. Boston: Little, Brown and Company, 372 s.

MARCUS, Jonathan: 2012. Iran crisis: Can conflict be averted? *BBC News* [online], nestránkováno [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16521728>.

MAUGERI, Leonardo: 1964. *The Age of Oil: The Mythology, History and Future of The World's Most Controversial Resource*. Westport, USA: Praeger Publisher, 340 s.

MCGIFFERT, Carola; MITCHELL, Derek: 2007. Expanding the "Strategic Periphery": A history of China's Interaction with the Developing World. In:

EISENMAN, Joshua; HEGINBOTHAM, Eric; MITCHELL, Derek. *China and the Developing World : Beijing's Strategy for the Twenty-First Century*. New York : M.E. Sharpe, Inc., s. 3 – 25.

MIRSKY, Jonathan: 2009. *Moderní Čína: Komplexní průvodce novým světovým ekonomickým gigantem*. Brno: Jota s.r.o., 339 s.

MOLL, Kenneth L.: 1963. A. T. Mahan, American Historian. *Military Affairs* [online], roč. 27, č. 3, s. 131 – 140 [cit. 2012-02-07]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/1984206>.

MORRISON, Wayne M.; Vaughn, Bruce: 2006. China-Southeast Asia Relations: Trends, Issues, and Implications for the United States. *CRS Report for Congress* [online], 37 s. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL32688.pdf>.

MORRISON, Wayne M: 2006. China's Economic Conditions. *Congressional Research Service* [online], 14 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/IB98014.pdf>.

MORSE, Eric S: 2010. Geopolitics in the South China Sea and Indian Ocean Region: Tiny Ripples or Shifting Tides? *The National Strategy Forum Review* [online], 4 s. [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://nationalstrategy.com/Portals/0/documents/NSFR%20Blog/NSFR%20Blog-SE%20Asia.pdf>.

MUN, Tang Siew: 2010. Malaysia's Security Outlook and Challenge. In: THE NATIONAL INSTITUTE FOR DEFENSE STUDIES. *Asia Pacific Countries' Security Outlook and Its Implications for the Defense Sector*. Tokyo, Japan: Japan Translation Center, Ltd., č. 5, s. 25 – 36.

NGUYEN, Hung: 2010. Vietnam. *The Diplomat* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://the-diplomat.com/whats-next-china/vietnam/>.

Ó TUATHAIL, Gearóid: 1996. *Critical Geopolitics: The Politics of Writing Global Space*. London: Routledge, 250 s.

O'ROURKE, Ronald: 2011. PLAN Force Structure: Submarines, Ships, and Aircraft. In: SAUNDERS, Phillip C. et al. *The Chinese Navy: Expanding*

Capabilities, Evolving Roles. Washington, D.C.: National Defense University Press, s. 141 – 174.

PAGE, Jeremy; Wright, Tom: 2011. India Faces Standoff with China on Sea Oil. *The Wall Street Journal* [online], nestránkováno [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB10001424053111904563904576586620948411618.html>.

PAPEŽ, Kamil: 2010. Čínská petropolitika. *Mezinárodní politika*. Č. 10, s. 24-26.

PEELE, Reynolds B: 1997. Maritime Chokepoints: Key Sea Line soft Communication (SLOCs) and Strategy. *U.S. Army War College* [online], 27 s. [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: www.hsdl.org/?view&did=457788.

PETRAS, James: 1981. Dependency and World System Theory: A Critique and New Directions. *Latin American Perspectives* [online], roč. 8, č. 3/4, s. 148 – 155 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/pdfplus/2633477.pdf?acceptTC=true>.

PRABHAKAR, Lawrence: 2009. China's 'String of Pearls' in Southern Asia Indian Ocean: Implications for India and Taiwan. In: VINOD, M.J.; GER, Yeong-kuang; KUMAR, Surenda S.Y. *Security Challenges in the Asia-Pacific Region: The Taiwan Factor*. New Delhi: Viva Books International, s. 39 – 60.

PUSKA, Susan M: 2011. Getting Rid of Rust: Preparing Chinese Navy Leaders for High-tech War. In: SAUNDERS, Phillip C. et al. *The Chinese Navy: Expanding Capabilities, Evolving Roles*. Washington, D.C.: National Defense University Press, s. 175 – 190.

RAMACHANDRAN, Sudha: 2009. China secures Myanmar energy route. *Asia Times Online* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.atimes.com/atimes/South_Asia/KD03Df03.html.

RANGER. Stephen: 2010. The Limit soft "Assertive" Behavior: U.S.-China Relations and the South China Sea. *East Asia Insitute Issue Briefings* [online], č. 2, nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDwQFjAB&url=http%3A%2F%2Fkms1.isn.ethz.ch%2Fserviceengine%2FFiles%2FISN%2F136650%2Fpublicationdocument_singledocument%2F18894991-7fd7-4510-8c46-f647da85f510%2Fen%2F201202011891889.pdf&ei=IKSCT-

v7OMeLhQfYs_y3Bw&usg=AFQjCNEuWQ91y3PKal5AAOVQinTEeaOCyw&sig2=I9u5SRQYplwehlM1JGEZww.

RICHARDSON, Michael: 2007. Asia's Middle East Oil Dependence: Chokepoints on a Vital Maritime Supply Line. *Institute of Southeast Asian Studies* [online], s. 16 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.iseas.edu.sg/tr12007.pdf>.

RODRIGUE, Jean-Paul: 2004. Straits, Passages and Chokepoints: A Maritime Geostrategy of Petroleum Distribution. *Les Cahiers de Géographie du Québec* [online], 17 s. [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://www.nog.se/files/CGQ_strategicoil.pdf.

RODRÍGUEZ, Erika: 2012. Venezuela's love affair with China. *Latin America Bureau* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.lab.org.uk/index.php?option=com_content&view=article&id=1261:venezuelas-love-affair-with-china&catid=66:analysis&Itemid=39.

RÜEGG, Maja: 2007. China and India's quest for energy: A factor of cooperation or conflict? *Graduate Institute of International Studies: Geneva* [online], 27 s. [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://majarueegg.com/Archivos/Written%20Work/China%20and%20India's%20quest%20for%20energy.pdf>.

SALEEM, Omar: 2000. The Spratly Islands Dispute: China Defines the New Millennium. *American University International Law Review* [online], roč. 15, č. 3, s. 527 – 558 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z <http://www.auilr.org/pdf/15/15-3-1.pdf>.

SEMPA, Francis P.: 2003. Introduction to the Transaction Edition. In: MAHAN. A. T.: 1990. *The Problem of Asia: Its Effect Upon International Politics*. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers, s. 1 – 50.

SEN, Amit Jyoti: 2008. Dependency Theory how relevant is it today? *Indian Institute of Management Calcutta* [online], 13 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.scribd.com/doc/32308748/Dependency-Theory-How-Relevant-Is-It-Today-AJSen-08>.

SHAO-CHENG, Sun: 2011. The Sino-Japanese Quest for Energy Resources. *Seventh Annual APEA Conference* [online], 19 s. [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.apeaweb.org/confer/bus11/papers/Sun.pdf>.

SHOJI, Tomotaka: 2009. Pursuing a Multi-dimensional Relationship: Rising China and Japan's Southeast Asia Policy. In: TSUNEKAWA, Jun. *The Rise of China: Responses from Southeast Asia and Japan*. Tokyo, Japan: Urban Connections, č. 4, s. 157 – 184.

SHOJI, Tomotaka: 2011. Japan's Security Outlook: Security Challenges and the New National Defense Program Guidelines. In: THE NATIONAL INSTITUTE FOR DEFENSE STUDIES. *Asia Pacific Countries' Security Outlook of the Asia-Pacific Countries and Its Implications for the Defense Sector*. Tokyo, Japan: Japan Translation Center, Ltd., č. 6, s. 149 – 162.

SINGH, Mandip: 2011. China Base a Threat to India Navy? *The Diplomat* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://the-diplomat.com/2011/12/17/china-base-a-threat-to-india-navy/>.

SINGH, Rahul: 2010. Militarization of the Indian Ocean: China Spurs Navy Fortification in Andaman. *Center for Research on Globalization* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=17485>.

SOH, Elizabeth: 2011. Singapore's navy plays key role in maritime security. *Straits Times* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.straitstimes.com/BreakingNews/Singapore/Story/STIStory_732814.html.

STOREY, Ian: 2005. China's Thirst for Energy Fuels Improved Relations with Brunei. *China Brief Volume* [online], roč. 5, č. 24, nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=3913.

STOREY, Ian: 2006 . China's Tightening Relationship with Cambodia. *China Brief Volume* [online], roč. 6, č. 9, nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=3947&tx_ttnews%5BbackPid%5D=196&no_cache=1.

TEA, Billy: 2011. Unstringing China's strategic pearls. *Asia Times Online* [online], 2 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.atimes.com/atimes/China/MC11Ad03.html>.

TENG, Chung-chian: 2007. Hegemony or Partnership: China's Strategy and Diplomacy Toward Latin America. In: EISENMAN, Joshua; HEGINBOTHAM, Eric; MITCHELL, Derek. *China and the Developing World : Beijing's Strategy for the Twenty-First Century*. New York : M.E. Sharpe, Inc., s. 84 – 112.

THAYER, Carlyle A: 2011. Security Cooperation in the South China Sea: An Assessment of Recent of Trends. *Paper to Conference on the South China Sea: Toward a Region of Peace, Cooperation and Progress, co-sponsored by the Foreign Service Institute and the Diplomaticc Academi of Vietnam* [online], 33 s. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fngghiencuubiendong.vn%2Ftrung-tam-du-lieu-bien-dong%2Fdoc_download%2F366-carlyle-a-thayer-security-cooperation-in-the-south-china-sea-an-assessment-of-recent-trends-&ei=LEN3T-TgOMiAOtSyjfIN&usg=AFQjCNFabHaz6NpVMVRVI26JO54qxlIIIEA&sig2=PD Ae2pvqJUwg0gB-s4JxGw.

THAYER, Carlyle A: 2012. The Rise of China and Maritime Security in Southeast Asia. *Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization* [online], 18 s. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.ide.go.jp/Japanese/Publish/Download/Seisaku/pdf/120208.pdf>.

THOMAS, Bryan G: 2009. China's Global Oil Strategy. *Berkeley Undergraduate Journal* [online], roč. 22, č. 1, 24 s. [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.http://escholarship.org/uc/item/18c5s4vw#page-1>.

TOW, William T. *Asia-Pacific strategic relations : seeking convergent security* . Melbourne: Cambridge University Press, 2001. 303 s.

UNNITHAN. Sandeep: 2011. China threat, Indian Navy unveils forward policy in Indian Ocean. *India Today* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://indiatoday.intoday.in/story/china-indian-navy-indian-ocean/1/162562.html>.

VAN DE LOOY, Judith: 2006. Africa and China: A Strategic Partnership? . *African Studies Centre* [online], 28 s. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.ascleiden.nl/Pdf/wp67.pdf>.

WALLERSTEIN, I.; HOPKINS, T.K., et al: 1996. *The Age of Transition: Trajectory of the World System, 1945-2025*. London: Zed Books Ltd, 287 s.

YANG, Dali; HONG, Zhao: 2007. Dali Yang and Zhao Hong, The Rise of India: China's Perspectives and Responses. *Socio-Political And Economic Challenges In South Asia* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: http://www.daliyang.com/files/Yang_and_Zhao_The_Rise_of_India-china_s_perspectives_and_reponse.pdf.

YEE, Andy: 2011. US deployment of littoral combat ship to Singapore. *East Asia Forum* [online], nestránkováno [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.easiaforum.org/2011/07/21/us-deployment-of-littoral-combat-ships-to-singapore/>.

YINGHUI, Wang: 2011. US Navy and Chinese Navy: Partners or Rivals? *E-International Relations* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.e-ir.info/2011/04/14/us-navy-and-chinese-navy-partners-or-rivals/>.

Y-SING, Liao: 2011. Brunei Shell, Zhejiang sign crude supply agreement-report. *Reuters* [online], roč. 62, č. 2, s. 43 – 76 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://af.reuters.com/article/energyOilNews/idAFL4E7ML03V20111121>.

YUFENG, Mao: 2007. China's Interests and Strategy in the Middle East. In: EISENMAN, Joshua; HEGINBOTHAM, Eric; MITCHELL, Derek. *China and the Developing World : Beijing's Strategy for the Twenty-First Century*. New York : M.E. Sharpe, Inc., s. 113 – 132.

ZAMBELIS, Chris: 2006. Burgeoning China-Yemen Ties Showcase Beijing's Middle East Strategy. *China Brief Volume* [online], roč. 6, č. 11, nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=31710.

ZHENG, Denise E: 2009. China's Use of Soft Power in a Developing World: Strategic Intentions and Implications for the United States . In: MCGIFFERT, Carola. *China's Use of Soft Power and Its Implications for the United States* :

Competition and Cooperation in the Developing World. *Center for Strategic and International Studies* [online], s. 1 – 9 [cit. 2012-03-18]. Dostupný z: http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Chinese_Soft_Power.pdf.

ZHIHONG, Wan: 2008. CNPC to build pipeline in UAE. *China Daily* [online], nestránkováno [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/bizchina/2008-12/03/content_7264476.htm.

Internetové odkazy:

ABC-CBN News, dostupné z: <http://www.abs-cbnnews.com/>

Ahram Online, dostupné z: <http://english.ahram.org.eg/>

ASEAN Defence – Military Meetings, dostupné z: <http://admm.org.vn/sites/eng/Pages/Home.html>

ASEAN, dostupné z: <http://www.aseansec.org/>

AsiaOne News, dostupné z: <http://news.asiaone.com/News/AsiaOne%2BNews/AsiaOne%2BNews.html>

Balita.ph, dostupné z: http://balita.ph/?doing_wp_cron=1334667836

BBC News, dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/>

British Petrol, dostupné z: <http://www.bp.com/bodycopyarticle.do?categoryId=1&contentId=7052055>

CommingAnarchy.com, dostupné z: <http://cominganarchy.com/>

Česká televize, dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/>

Deep Green Crystals, dostupné z: <http://www.deepgreencrystals.com/>

Defence Talk, dostupné z: <http://www.defencetalk.com/>

Defesanet, dostupné z: <http://www.defesanet.com.br/capa>

Deloitte, dostupné z: http://www.deloitte.com/view/en_GX/global/index.htm

Ein News, dostupné z: <http://www.einnews.com/>

Federation of American Scientists, dostupné z: <http://www.fas.org/index.html>

France 24, dostupné z: <http://www.france24.com/en/>

Global Security, dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/>

Gulf News dostupné z: <http://gulfnews.com/>

Channel NewsAsia, dostupné z: <http://www.channelnewsasia.com/>

China Central Television, dostupné z: <http://english.cntv.cn/01/index.shtml>

China Detail, dostupné z: <http://www.chinadetail.com/>

China Military Power Mashup, dostupné z: <http://www.china-defense-mashup.com/>

China Oil Web, dostupné z: <http://www.chinaoilweb.com/index.html>

China.org.cn, dostupné z: <http://www.china.org.cn/>

Chr. Michelsen Institute, dostupné z: <http://www.cmi.no/>

Institute of Developing Economies – Japan External Trade Organization, dostupné z: <http://www.ide.go.jp/English/>

Japan Ministry of Defense, dostupné z: <http://www.mod.go.jp/e/index.html>

Latin Business Chronicle, dostupné z:
<http://www.latinbusinesschronicle.com/app/frontpage.aspx>

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, dostupné z:
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/>

Naval Technology, dostupné z: <http://www.naval-technology.com/>

News Xinhuanet, dostupné z: <http://news.xinhuanet.com/english/>

Nigerian Tribune, dostupné z: <http://tribune.com.ng/index.php>

Oficiální portál pro podnikání a export, BusinessInfo.cz, dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/>

Oil, Gas and Energy News, dostupné z: <http://www.pipelinecommunity.com/>

Oman Daily Observer, dostupné z: <http://main.omanobserver.om/>

Pattaya Mail, dostupné z: <http://www.pattayamail.com/>

People's Daily Online, dostupné z: <http://english.peopledaily.com.cn/>

RESDAL, Red de Seguridad y Defensa de America Latina, dostupné z: <http://www.resdal.org.ar/ing/>

Reuters, dostupné z: <http://www.reuters.com/>

S. Rajaratnam School of International Studies, dostupné z: <http://www.rsis.edu.sg/>

Singapore Institute of International Affairs, dostupné z: <http://www.siaonline.org/>

Tehran Times, dostupné z: <http://tehrantimes.com/>

The Central People's Government of the People's Republic of China, dostupné z: <http://www.gov.cn/english/>

The Embassy of the People's Republic of China in Brunei Darussalam, dostupné z: <http://bn.chineseembassy.org/eng/>

The Filipino Global Community, dostupné z: <http://www.philstar.com/>

The China National Petroleum Corporation, dostupné z: <http://www.cnpc.com.cn/en/>

The Chosun Ilbo, dostupné z: <http://english.chosun.com/>

The Christian Science Monitor, dostupné z: <http://www.csmonitor.com/>

The Indian Express, dostupné z: <http://www.indianexpress.com/>

The Institute for the Analysis of Global Security, dostupné z: <http://www.iags.org/>

The Jakarta post, dostupné z: <http://www.thejakartapost.com/>

The Maritime Executive, dostupné z: <http://www.maritime-executive.com/>

The Nation, dostupné z: <http://www.nationmultimedia.com/>

The New York Times, dostupné z: <http://www.nytimes.com/>

The Street, dostupné z: <http://www.thestreet.com/>

The United Nations, dostupné z: <http://www.un.org/depts/>

The Virtual Geology Department, dostupné z: <http://www.geohelp.net/index.html>

The World Bank, dostupné z: <http://www.worldbank.org/>

Townhall Magazine, dostupné z: <http://townhall.com/>

U.S. Commodity Futures Trading Commission, dostupné z:
<http://www.cftc.gov/index.htm>

U.S. Department of Defense, dostupné z: <http://www.defense.gov/>

U.S. Energy Information Administration, dostupné z: <http://www.eia.gov/>

U.S.-China Economic and Security Review Commission, dostupné z:
<http://www.uscc.gov/>

Young Professionals in Energy, dostupné z: <http://www.ypenenergy.org/>

Všechny internetové zdroje ověřeny ke dni 23. 4. 2012.

9 RESUMÉ

China is dependent on the oil. Its dependency on overseas oil has been escalating annually. Since 1993 China has become a net oil importer and in these days China is the world's second largest oil consumer. This paper focuses on the topic of geopolitical activities of China that led to the oil security. Due to its high dependency on overseas oil, the oil security has become an important driving force in China's diplomatic transformation and its military strategy. In order to ensure sufficient oil supplies, the China has expanded and diversified its oil imports by so-called "going out strategy" to Africa, the Middle East, Russia, Central Asia and Latin America; and at the same time China has begun to seek to secure oil transport routes. Therefore, China has turned to building the navy as a force that is able to provide its security. China's oil policy strengthens its relations with oil-producing countries and complicates its relations with oil-importing countries and relations with countries in the South China Sea. The aim of this diploma thesis is to analyze ways of securing Chinese oil supplies; in which countries China operates for this purpose; and how its policy affects relations with neighbouring states and other powers. As a theoretical framework the thesis uses two theories. Firstly it is theory of dependency which has verified whether China through its petropolitics has caused that exporting countries are becoming poorer and more underdeveloped. Secondly it is theory of Alfred Thayer Mahan about sea power which is used to prove whether China in order to secure oil supplies of oil on its territory has led its security policy by seeking to control the sea and has become a sea power.

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Seznam společností, které se v práci objevují.....	110
Příloha II: Zásoby ropy ve světě.....	113
Příloha III: Distribuce odhadovaných zásob.....	114
Příloha IV: Odhadované zásoby ropy.....	114
Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazena v bbl/d.....	115
Příloha VI: Počet obyvatel využívající ropy k vlastní potřebě.....	116
Příloha VII: Import ropy do roku 2035.....	116
Příloha VIII: Toky ropy a hlavní kritická místa cest.....	117
Příloha IX: Hormuzský průliv.....	118
Příloha X: Alternativní trasy vyhýbající se Malacké úžině.....	118
Příloha XI: Produkce a spotřeba surové ropy v ČLR.....	119
Příloha XII: Spotřeba ropy ve světě, zobrazena v bbl/d.....	120
Příloha XIII: Import ropy do ČLR v roce 2010.....	121
Příloha XIV: Import ropy do ČLR za leden 2010.....	122
Příloha XV: Import ropy do ČLR za září 2007.....	123
Příloha XVI: Podíl čínských NOCs na produkci ropy v zahraničí.....	124
Příloha XVII: Angola a její vývoz ropy.....	124
Příloha XVIII: Ropovod Myanmar – Čína.....	125
Příloha XIX: Alternativní cesty v Thajsku a Malajsii.....	125
Příloha XX: Ropovod Pákistán – Čína.....	126
Příloha XXI: Přepravní ceny ropy do ČLR.....	126

Příloha XXII: Perlový náhrdelník.....	127
Příloha XXIII: Čínské sféry vlivu na moři.....	128
Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie.....	129
Příloha XXV: Rozdělení Jihočínského moře dle požadavků zemí.....	130
Příloha XXVI: Rozdělení Východočínského moře dle požadavků zemí.....	131
Příloha XXVII: Nedávné čínské aktivity ve vodách v blízkosti Japonska.....	132
Příloha XXVIII: Vojenská přítomnost Indie v oblastech Indického oceánu....	133

11 PŘÍLOHY

Příloha I: Seznam společností, které se v práci objevují

ADNOC	Abu Dhabi National Oil Company (Státní ropná společnost Spojených arabských emirátů)
BOMCO	Baoji Oilfield Machinery Co.,Ltd (Čínská společnost patřící pod CNPC)
BP	British Petrol (Britská energetická společnost)
CNOOC	The China National Offshore Oil Corporation (Čínská státní pobřežní ropná společnost)
CNPC	The China National Petroleum Corporation (Čínská státní ropná společnost)
CNPC - AktobeMunaiGas	Акционерное общество "СНПС-АКТОБЕМУНАЙГАЗ" (Kazašsko-čínská společnost pro výzkum a těžbu na ropných polích)
GNPOC	Greater Nile Petroleum Operating Company (Společnost pro těžbu a produkci ropy v Súdánu)
Chinaoil	China National United Oil Corporation (Korporace založená společnostmi CNPC a Sinochem)
KazMunaiGaz	Национальная компания КазМунайГаз (Kazašská státní společnost pro ropu a zemní plyn)
KPC	Kuwait Petroleum Corporation (Státní ropná společnost v Kuvaitu)
Lukoil	Лукойл (Druhá největší ruská ropná společnost)
MangistauMunaiGaz	Kazašsko-čínská ropná a plynárenská společnost (KazMunaiGaz vlastní 50%, CNPC 50%)
NIOC	National Iranian Oil Company (Národní iránská ropná

	společnost)
NOC	The National Oil Corporation (Libyjská státní ropná společnost)
Norinco	China North Industries Corporation (Čínská státní strojírenská firma)
ONGC	Oil and Natural Gas Corporation Limited (Státní indická společnost pro ropu a zemní plyn)
Petrobras	Petróleo Brasileiro (Brazilská energetická nadnárodní korporace)
Petrogal	Petróleos de Portugal (Portugalská státní ropná společnost)
PetroChina	PetroChina Company Limited (Čínská ropná akciová společnost, vlastněná státem)
PetroKazakhstan	ПетроҚазақстан (Bývalá kanadská společnost dnes ve vlastnictví CNPC a KazMunaiGaz)
Petronas	Petroliam Nasional Berhad (Státní malajská společnost pro ropu a zemní plyn)
PVDSA	Petróleos de Venezuela, S.A. (Venezuelská státní ropná společnost)
Repsol	Refinería de Petróleos y Escombreras (Španělská společnost pro ropu a zemní plyn)
Rosněft'	Роснефть (Ruská největší státní ropná společnost)
Sachalin Energy	Сахалин Энерджи Инвестмент Компани Лтд (Konsorcium pro rozvoj projektu na těžbu ropy a zemního plynu na pobřeží Sachalinu)
Saudi Aramco	Saudi Arabian Oil Company (Saudskoarabská státní ropná společnost)

Shell	Royal Dutch Shell (Nadnárodní britsko-nizozemská globální petrolejářská akciová společnost)
Sinochem	China National Chemicals Import & Export Corporation (Největší čínská akciová obchodní společnost, zaměřující se na petrochemickou distribuci)
SINOPEC	China Petroleum & Chemical Corporation (Čínská státní petrochemická společnost)
SNPC	Société nationale des pétroles du Congo (Státní ropná společnost Republiky Kongo – Brazzaville)
Sonangol	Sociedade Nacional de Combustíveis de Angola (Angolská státní ropná společnost)
Statiol	StatiolHydro (Norská státní společnost pro ropu a zemní plyn)
Sudapet	Sudan National Petroleum Corporation (Súdánská státní ropná společnost)
Total S.A.	Francouzská nadnárodní společnost pro ropu a zemní plyn)
TPAO	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (Turecká ropná společnost)
Transněft'	Транснефть (Ruská státní společnost zabývající se přepravou a exportem ropy)
UNIPEC	China International United Petroleum & Chemicals Co., Ltd. (Pobočka čínské společnosti Sinopec a největší čínská ropná obchodní společnost)
UNOCAL	Union Oil Company of California (Dnes již zaniklá ropná společnost sloučená v roce 2005 s Chevron Corporation a stala se tak jeho dceřinou společností)
Vostok Energy Ltd	Čínsko-ruská společnost pro geologický průzkum v Irkutské oblasti (Rostněft' vlastní 51%, CNPC 49%)

Příloha II: Zásoby ropy ve světě²³⁰

	At end 1990 Thousand million barrels	At end 2000 Thousand million barrels	At end 2009 Thousand million barrels	At end 2010			R/P ratio
				Thousand million tonnes	Thousand million barrels	Share of total	
US	33.8	30.4	30.9	3.7	30.9	2.2%	11.3
Canada	11.2	18.3	32.1	5.0	32.1	2.3%	26.3
Mexico	51.3	20.2	11.7	1.6	11.4	0.8%	10.6
Total North America	96.3	68.9	74.6	10.3	74.3	5.4%	14.8
Argentina	1.6	3.0	2.5	0.3	2.5	0.2%	10.6
Brazil	4.5	8.5	12.9	2.0	14.2	1.0%	18.3
Colombia	2.0	2.0	1.4	0.3	1.9	0.1%	6.5
Ecuador	1.4	4.6	6.3	0.9	6.2	0.4%	34.1
Peru	0.8	0.9	1.1	0.2	1.2	0.1%	21.6
Trinidad & Tobago	0.6	0.9	0.8	0.1	0.8	0.1%	15.6
Venezuela	60.1	76.8	211.2	30.4	211.2	15.3%	*
Other S. & Cent. America	0.6	1.3	1.4	0.2	1.4	0.1%	28.9
Total S. & Cent. America	71.5	97.9	237.6	34.3	239.4	17.3%	93.9
Azerbaijan	n/a	1.2	7.0	1.0	7.0	0.5%	18.5
Denmark	0.6	1.1	0.9	0.1	0.9	0.1%	9.9
Italy	0.8	0.9	1.0	0.1	1.0	0.1%	25.0
Kazakhstan	n/a	25.0	39.8	5.5	39.8	2.9%	62.1
Norway	8.6	11.4	7.1	0.8	6.7	0.5%	8.5
Romania	1.5	1.2	0.5	0.1	0.5	*	14.8
Russian Federation	n/a	59.0	76.7	10.6	77.4	5.6%	20.6
Turkmenistan	n/a	0.5	0.6	0.1	0.6	*	7.6
United Kingdom	4.0	4.7	2.8	0.4	2.8	0.2%	5.8
Uzbekistan	n/a	0.6	0.6	0.1	0.6	*	18.7
Other Europe & Eurasia	65.3	2.3	2.3	0.3	2.4	0.2%	17.5
Total Europe & Eurasia	80.8	107.9	139.2	19.0	139.7	10.1%	21.7
Iran	92.9	99.5	137.0	18.8	137.0	9.9%	88.4
Iraq	100.0	112.5	115.0	15.5	115.0	8.3%	*
Kuwait	97.0	96.5	101.5	14.0	101.5	7.3%	*
Oman	4.4	5.8	5.5	0.7	5.5	0.4%	17.4
Qatar	3.0	16.9	25.9	2.7	25.9	1.9%	45.2
Saudi Arabia	260.3	262.8	264.6	36.3	264.5	19.1%	72.4
Syria	1.9	2.3	2.5	0.3	2.5	0.2%	17.8
United Arab Emirates	98.1	97.8	97.8	13.0	97.8	7.1%	94.1
Yemen	2.0	2.4	2.7	0.3	2.7	0.2%	27.7
Other Middle East	0.1	0.2	0.1	†	0.1	*	9.3
Total Middle East	659.6	696.7	752.6	101.8	752.5	54.4%	81.9
Algeria	9.2	11.3	12.2	1.5	12.2	0.9%	18.5
Angola	1.6	6.0	13.5	1.8	13.5	1.0%	20.0
Chad	-	0.9	1.5	0.2	1.5	0.1%	33.7
Republic of Congo (Brazzaville)	0.8	1.7	1.9	0.3	1.9	0.1%	18.2
Egypt	3.5	3.6	4.4	0.6	4.5	0.3%	16.7
Equatorial Guinea	-	0.8	1.7	0.2	1.7	0.1%	17.1
Gabon	0.9	2.4	3.7	0.5	3.7	0.3%	41.2
Libya	22.8	36.0	46.4	6.0	46.4	3.4%	76.7
Nigeria	17.1	29.0	37.2	5.0	37.2	2.7%	42.4
Sudan	0.3	0.6	6.7	0.9	6.7	0.5%	37.8
Tunisia	1.7	0.4	0.4	0.1	0.4	*	14.6
Other Africa	0.9	0.7	0.7	0.2	2.3	0.2%	44.2
Total Africa	58.7	93.4	130.3	17.4	132.1	9.5%	35.8
Australia	3.2	4.9	4.1	0.4	4.1	0.3%	19.9
Brunei	1.1	1.2	1.1	0.1	1.1	0.1%	17.5
China	16.0	15.2	14.8	2.0	14.8	1.1%	9.9
India	5.6	5.3	5.8	1.2	9.0	0.7%	30.0
Indonesia	5.4	5.1	4.3	0.6	4.2	0.3%	11.8
Malaysia	3.6	4.5	5.8	0.8	5.8	0.4%	22.2
Thailand	0.3	0.5	0.4	0.1	0.4	*	3.6
Vietnam	0.2	2.0	4.5	0.6	4.4	0.3%	32.6
Other Asia Pacific	1.0	1.3	1.3	0.2	1.3	0.1%	11.3
Total Asia Pacific	36.3	40.1	42.2	6.0	45.2	3.3%	14.8
Total World	1003.2	1104.9	1376.6	188.8	1383.2	100.0%	46.2
of which: OECD	115.4	93.3	92.0	12.4	91.4	6.6%	13.5
OPEC	763.4	849.7	1068.6	146.0	1068.4	77.2%	85.3
Non-OPEC†	176.5	168.2	182.6	25.5	188.7	13.6%	15.1
European Union #	8.1	8.8	6.2	0.8	6.3	0.5%	8.8
Former Soviet Union	63.3	87.1	125.4	17.3	126.1	9.1%	25.6
Canadian oil sands*	n/a	163.3	143.1	23.3	143.1		
Proved reserves and oil sands	n/a	1268.2	1519.6	212.0	1526.3		

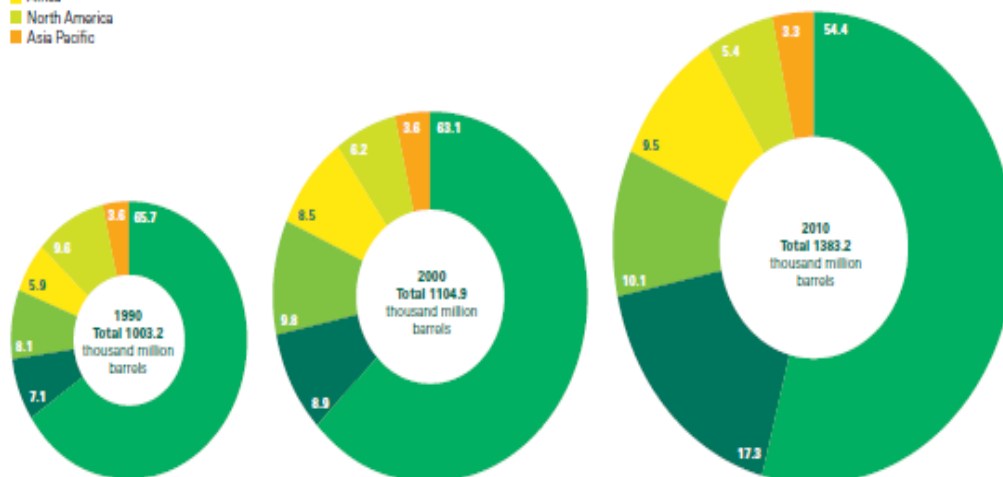
Zdroj: BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 6).

²³⁰ Čísla u Venezuely, Iráku a Íránu nejsou zobrazeny s již novými objevy ropných zásob (poznámka autorky)

Příloha III: Distribuce odhadovaných zásob

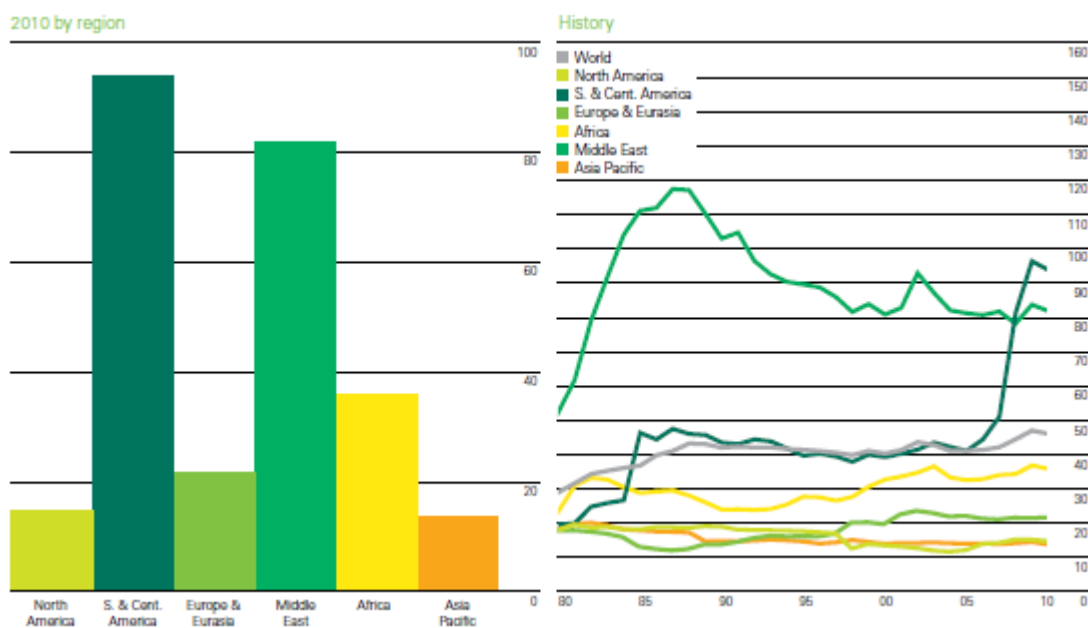
Distribution of proved reserves in 1990, 2000 and 2010
Percentage

■ Middle East
■ S. & Cent. America
■ Europe & Eurasia
■ Africa
■ North America
■ Asia Pacific

Zdroj: BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 7).

Příloha IV: Odhadované zásoby ropy

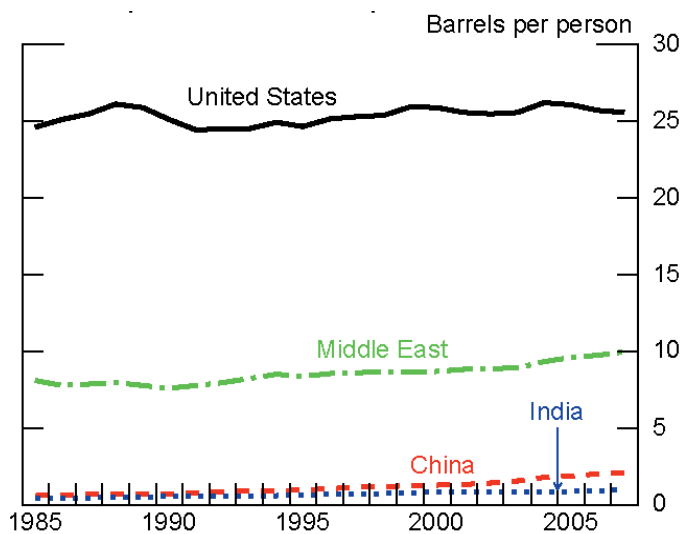
Zdroj: BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 7).

Příloha V: Produkce ropy ve světě, zobrazena v bbl/d

Thousand barrels daily	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Change 2010 over 2009	2010 share of total
US	7733	7669	7626	7400	7228	6895	6841	6847	6734	7271	7513	3.2%	8.7%
Canada	2721	2677	2858	3004	3085	3041	3208	3297	3251	3224	3336	4.3%	4.2%
Mexico	3450	3560	3585	3789	3824	3760	3683	3471	3167	2979	2958	-0.8%	3.7%
Total North America	13904	13906	14069	14193	14137	13696	13732	13616	13152	13474	13908	2.5%	16.6%
Argentina	819	830	818	806	754	725	716	699	682	676	651	-3.8%	0.8%
Brazil	1268	1337	1499	1555	1542	1716	1809	1833	1899	2029	2137	5.3%	2.7%
Colombia	711	627	601	564	551	554	559	561	616	685	801	16.9%	1.0%
Ecuador	409	416	401	427	535	541	545	520	514	495	495	•	0.6%
Peru	100	98	98	92	94	111	116	114	120	145	157	8.2%	0.2%
Trinidad & Tobago	138	135	155	164	152	171	174	154	149	151	146	-4.3%	0.2%
Venezuela	3239	3142	2895	2554	2907	2937	2808	2613	2558	2438	2471	1.4%	3.2%
Other S. & Cent. America	130	137	152	153	144	142	139	141	139	133	131	-1.6%	0.2%
Total S. & Cent. America	6813	6722	6619	6314	6680	6898	6865	6635	6676	6753	6989	3.5%	8.9%
Azerbaijan	282	301	311	313	315	452	654	869	915	1033	1037	0.5%	1.3%
Denmark	363	348	371	368	390	377	342	311	287	265	249	-5.8%	0.3%
Italy	95	86	115	116	113	127	120	122	108	95	106	11.7%	0.1%
Kazakhstan	744	836	1018	1111	1297	1356	1426	1484	1554	1688	1757	4.4%	2.1%
Norway	3346	3418	3333	3264	3189	2969	2779	2551	2459	2358	2137	-9.4%	2.5%
Romania	131	130	127	123	119	114	105	99	98	93	89	-4.7%	0.1%
Russian Federation	6536	7056	7698	8544	9287	9552	9769	9978	9898	10035	10270	2.2%	12.9%
Turkmenistan	144	162	182	202	193	192	186	198	207	210	216	2.8%	0.3%
United Kingdom	2667	2476	2463	2257	2028	1809	1636	1638	1526	1452	1339	-7.7%	1.6%
Uzbekistan	177	171	171	166	152	126	125	114	114	107	87	-17.8%	0.1%
Other Europe & Eurasia	465	466	501	509	497	469	458	443	432	411	374	-7.0%	0.5%
Total Europe & Eurasia	14950	15450	16289	16973	17580	17542	17599	17815	17590	17745	17661	-0.4%	21.8%
Iran	3855	3892	3709	4183	4248	4234	4286	4322	4327	4199	4245	0.9%	5.2%
Iraq	2614	2523	2116	1344	2030	1833	1999	2143	2428	2442	2460	0.6%	3.1%
Kuwait	2206	2148	1995	2329	2475	2618	2690	2636	2782	2489	2508	0.6%	3.1%
Oman	959	960	904	824	786	778	742	715	754	813	865	5.9%	1.0%
Qatar	757	754	764	879	992	1028	1110	1197	1378	1345	1569	13.5%	1.7%
Saudi Arabia	9491	9209	8928	10184	10638	11114	10853	10449	10946	9893	10007	0.7%	12.0%
Syria	548	581	548	527	495	450	435	415	398	375	385	2.7%	0.5%
United Arab Emirates	2620	2551	2390	2695	2847	2983	3149	3053	3088	2750	2849	3.5%	3.3%
Yemen	450	455	457	448	420	416	380	345	304	287	264	-7.9%	0.3%
Other Middle East	48	47	48	48	48	34	32	35	33	37	38	0.6%	•
Total Middle East	23547	23120	21858	23442	24981	25488	25675	25309	26338	24629	25188	1.7%	30.3%
Algeria	1578	1562	1680	1852	1946	2015	2003	2016	1993	1818	1809	-0.3%	2.0%
Angola	746	742	905	870	1103	1405	1421	1684	1875	1784	1851	3.8%	2.3%
Chad	-	-	-	24	168	173	153	144	127	118	122	3.5%	0.2%
Republic of Congo (Brazzaville)	254	234	238	217	223	245	278	228	241	270	292	8.1%	0.4%
Egypt	781	768	751	749	721	696	697	710	722	742	736	-0.6%	0.9%
Equatorial Guinea	91	177	230	266	351	358	342	350	347	307	274	-10.8%	0.3%
Gabon	327	301	295	240	235	234	235	230	235	230	245	6.5%	0.3%
Libya	1475	1427	1375	1485	1623	1745	1815	1820	1820	1652	1659	0.5%	2.0%
Nigeria	2155	2274	2103	2238	2431	2499	2420	2305	2113	2061	2402	16.2%	2.9%
Sudan	174	217	241	265	301	305	331	468	490	479	486	1.5%	0.6%
Tunisia	78	71	74	68	71	73	70	97	89	83	80	-4.7%	0.1%
Other Africa	144	134	135	138	164	154	153	166	162	155	143	-8.0%	0.2%
Total Africa	7804	7897	8028	8411	9336	9902	9918	10218	10204	9698	10098	4.2%	12.2%
Australia	809	733	730	624	582	580	551	555	555	520	562	8.9%	0.6%
Brunei	193	203	210	214	210	206	221	194	175	168	172	2.5%	0.2%
China	3252	3306	3346	3401	3481	3637	3705	3737	3809	3800	4071	7.1%	5.2%
India	726	727	753	756	773	738	762	769	768	754	826	9.8%	1.0%
Indonesia	1456	1387	1289	1176	1130	1090	996	972	1003	990	986	-0.3%	1.2%
Malaysia	735	719	757	776	793	759	747	763	768	739	716	-3.1%	0.8%
Thailand	176	191	204	236	223	265	286	305	321	331	334	0.9%	0.4%
Vietnam	328	350	354	364	427	398	367	337	317	345	370	6.9%	0.5%
Other Asia Pacific	200	195	193	195	235	286	305	320	340	329	312	-4.7%	0.3%
Total Asia Pacific	7874	7811	7837	7742	7854	7959	7940	7951	8054	7978	8350	4.9%	10.2%
Total World	74893	74906	74700	77075	80568	81485	81729	81544	82015	80278	82095	2.2%	100.0%
of which: OECD	21531	21314	21440	21174	20775	19870	19463	19114	18414	18471	18490	0.2%	22.1%
Non-OECD	53361	53592	53260	55900	59793	61616	62266	62430	63600	61807	63605	2.7%	77.9%
OPEC	31145	30640	29261	31020	33776	34951	35098	34757	35722	33365	34324	2.5%	41.5%
Non-OPEC†	35734	35606	35907	35556	35885	34695	34315	33991	33466	33699	34287	1.9%	41.7%
European Union	3493	3285	3339	3128	2902	2659	2422	2388	2222	2088	1951	-6.5%	2.4%
Former Soviet Union	8014	8660	9533	10499	11407	11839	12316	12795	12827	13214	13484	2.0%	16.8%

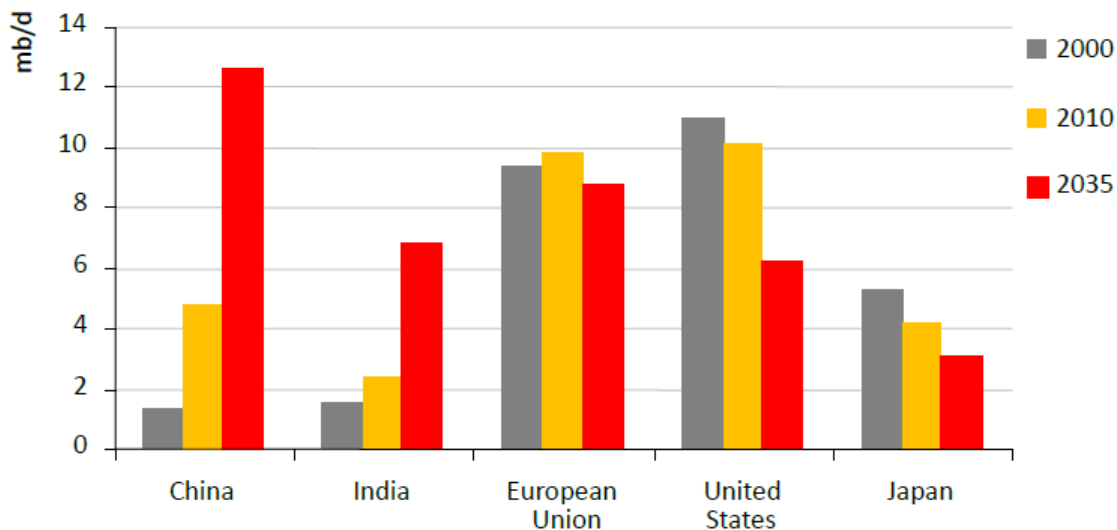
BP. *Statistical Review of World Energy* (2011: 8).

Příloha VI: Počet obyvatel využívající ropu k vlastní potřebě

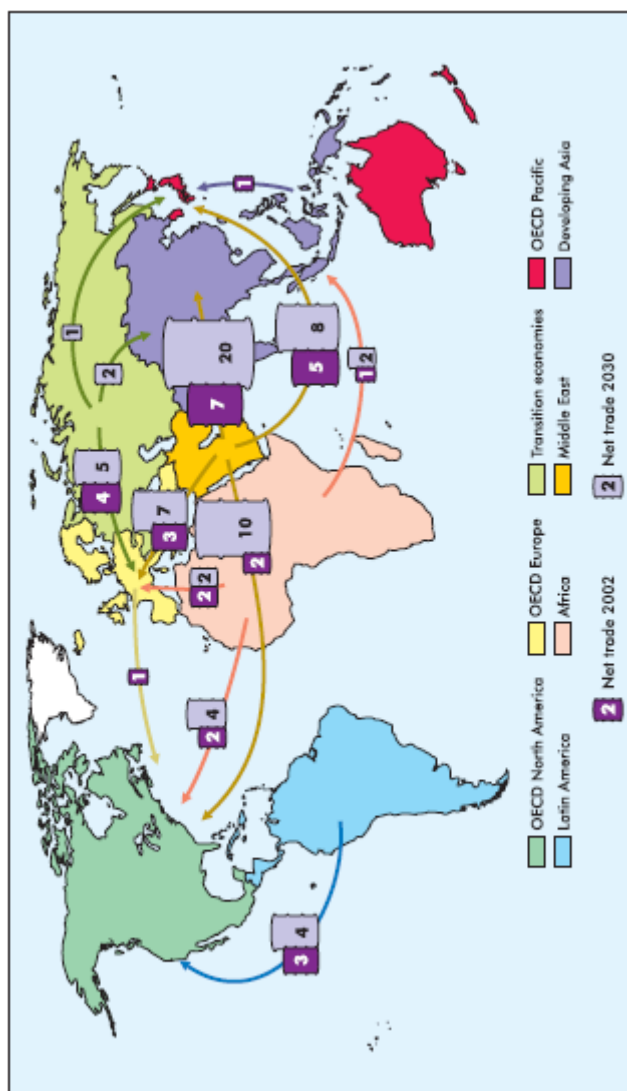
Zdroj: CFTC. *Interim Report on Crude Oil. Interagency Task Force on Commodity Markets* (2008: 8).

Příloha VII: Import ropy do roku 2035

Zdroj: IEA. *World Energy Outlook 2011* (2011);
 (http://www.iea.org/weo/docs/weo2011/homepage/WEO2011_Press_Launch_London.pdf, 2012-02-21)

Příloha VIII: Toky ropy a hlavní kritická místa cest

Zdroj: IEA. *World Energy Outlook 2004* (2004: 116);
 (<http://www.iea.org/weo/docs/weo2004/WEO2004.pdf>, 2012-02-21).

Příloha IX: Hormuzský průliv

EIA. *World Oil Transit Chokepoints*.

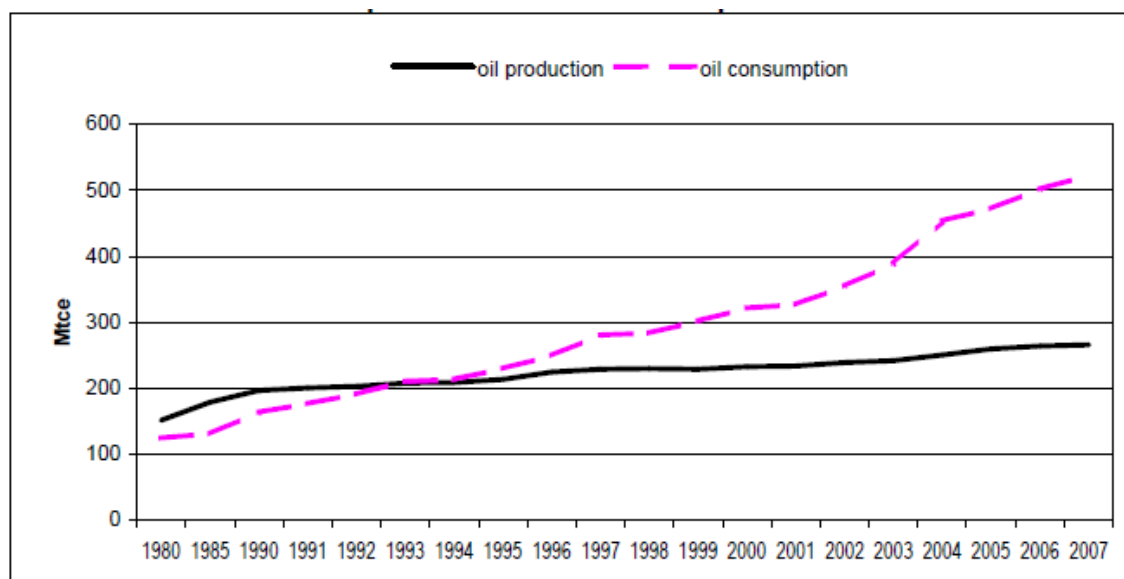
Příloha X: Alternativní trasy vyhýbající se Malacké úžině

Zdroj: LEHMAN BROTHERS. *Global Oil Choke Points. How Vulnerable is the Global Oil Market?* (2008: 8);

(<http://www.deepgreencrystals.com/images/GlobalOilChokePoints.pdf>, 2012-03-15)

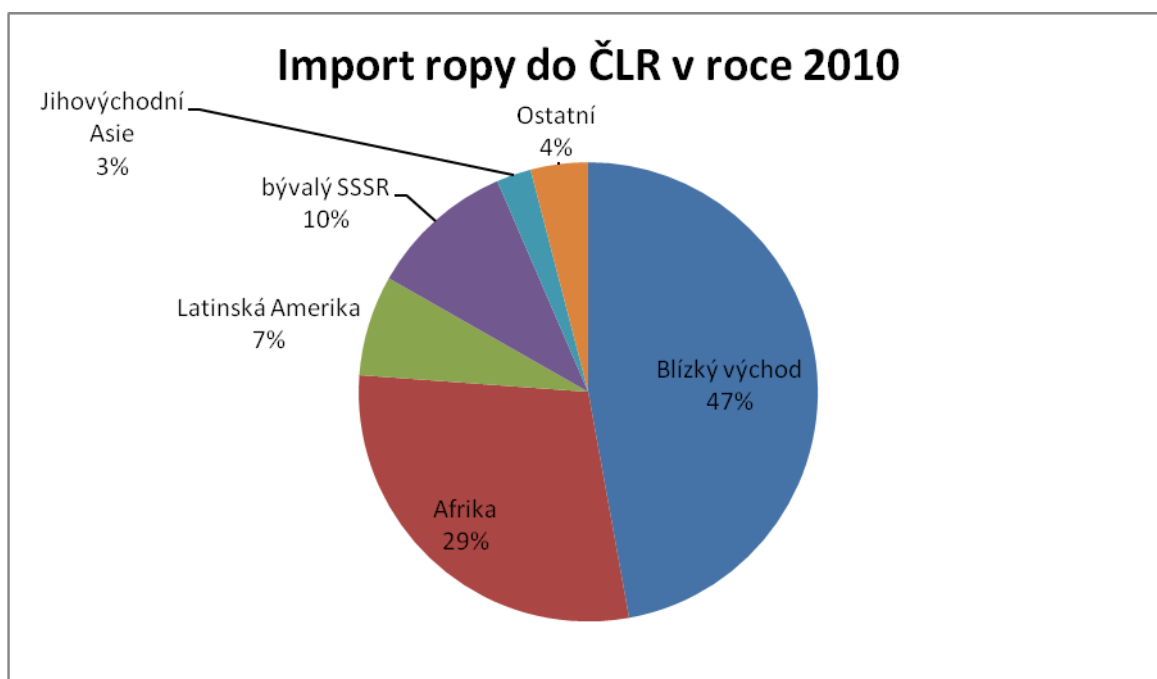
Příloha XI: Produkce a spotřeba surové ropy v ČLR

Zdroj: Francois et al., 2010: 7.

Příloha XII: Spotřeba ropy ve světě, zobrazena v bbl/d

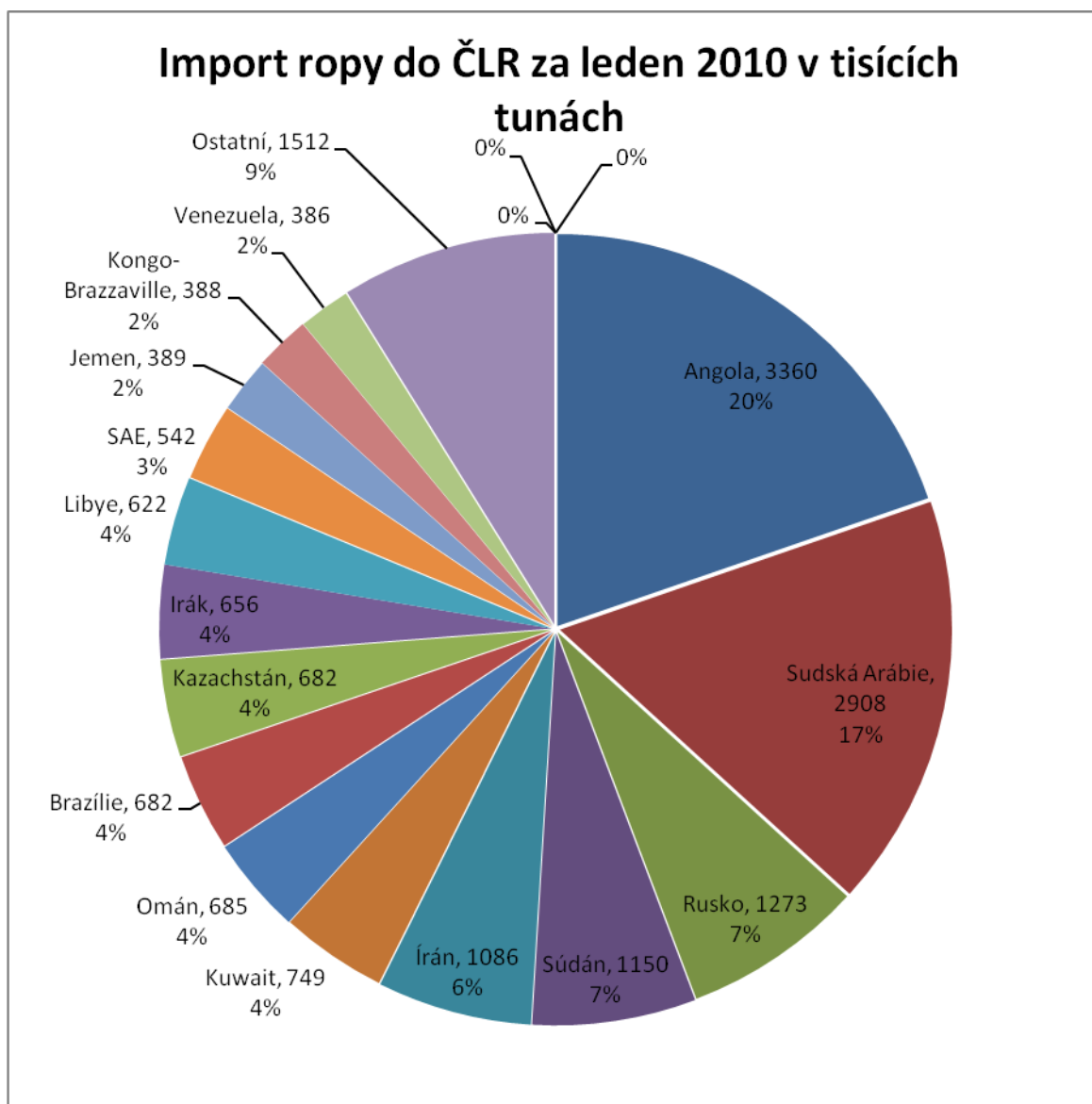
Thousand barrels daily	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Change 2010 over 2009	2010 share of total
US	19701	19649	19761	20033	20732	20802	20687	20680	19498	18771	19148	2.0%	21.1%
Canada	1922	2008	2051	2115	2231	2229	2246	2323	2288	2179	2276	5.4%	2.5%
Mexico	1950	1939	1864	1909	1985	2032	2021	2070	2055	1996	1994	-1.2%	2.2%
Total North America	23574	23595	23676	24058	24947	25063	24955	25073	23841	22946	23418	2.1%	25.8%
Argentina	434	431	391	403	423	447	468	528	553	521	557	8.5%	0.6%
Brazil	2018	2047	2030	2010	2020	2078	2094	2234	2382	2399	2604	9.3%	2.9%
Chile	233	227	225	225	238	251	261	343	353	335	314	-6.0%	0.4%
Colombia	235	219	214	214	218	232	241	233	230	228	238	4.1%	0.3%
Ecuador	128	131	130	136	140	166	179	193	203	216	226	5.0%	0.3%
Peru	153	146	146	139	152	152	147	153	172	176	184	3.8%	0.2%
Trinidad & Tobago	36	28	33	31	26	41	46	47	43	41	43	4.4%	0.1%
Venezuela	559	622	660	535	582	628	661	682	712	729	765	4.7%	0.9%
Other S. & Cent. America	1060	1106	1112	1132	1138	1149	1173	1210	1186	1182	1174	-1.0%	1.4%
Total S. & Cent. America	4955	4956	4941	4825	4946	5144	5271	5622	5835	5827	6104	5.0%	7.0%
Austria	242	263	269	291	283	292	292	275	277	267	269	0.2%	0.3%
Azerbaijan	120	79	73	84	90	106	96	91	73	70	73	4.0%	0.1%
Belarus	140	146	142	146	151	145	162	150	166	188	133	-29.3%	0.2%
Belgium & Luxembourg	694	662	682	738	759	762	748	752	818	679	715	4.8%	0.9%
Bulgaria	88	92	96	111	104	110	117	114	119	124	93	-25.6%	0.1%
Czech Republic	167	177	172	184	202	210	207	205	209	204	195	-5.0%	0.2%
Denmark	212	202	197	189	186	194	198	200	196	178	180	2.0%	0.2%
Finland	220	218	222	235	221	229	222	223	222	209	219	4.9%	0.3%
France	1994	2010	1953	1952	1963	1946	1942	1911	1889	1822	1744	-4.7%	2.1%
Germany	2746	2787	2697	2648	2619	2592	2609	2380	2502	2409	2441	1.1%	2.9%
Greece	398	403	406	395	429	426	444	435	427	407	372	-8.7%	0.5%
Hungary	144	141	139	137	141	163	168	168	164	154	146	-5.2%	0.2%
Republic of Ireland	167	182	179	175	181	191	191	195	187	166	158	-5.0%	0.2%
Italy	1930	1920	1915	1900	1850	1798	1791	1740	1661	1563	1532	-2.7%	1.8%
Kazakhstan	162	179	191	209	223	236	239	247	266	253	252	3.2%	0.3%
Lithuania	48	55	51	50	53	57	58	59	63	54	55	3.0%	0.1%
Netherlands	879	922	933	943	984	1049	1070	1123	1069	1041	1057	0.9%	1.2%
Norway	204	216	211	229	219	221	226	235	225	230	239	3.5%	0.3%
Poland	426	419	430	441	469	487	512	531	549	549	568	3.9%	0.7%
Portugal	318	321	332	311	315	324	294	296	278	263	261	-1.6%	0.3%
Romania	197	211	220	194	224	218	214	218	216	195	192	-1.4%	0.2%
Russian Federation	2698	2688	2730	2755	2767	2777	2893	2913	3036	2936	3199	9.2%	3.7%
Slovakia	73	67	75	70	67	80	72	76	82	79	78	-0.3%	0.1%
Spain	1425	1469	1473	1533	1600	1623	1608	1629	1587	1525	1505	-1.6%	1.8%
Sweden	339	349	356	360	347	349	356	342	333	307	305	-0.1%	0.4%
Switzerland	260	278	264	257	255	260	266	241	256	260	242	-7.1%	0.3%
Turkey	688	636	647	653	658	648	629	651	657	615	624	1.7%	0.7%
Turkmenistan	78	82	85	94	96	101	103	111	117	120	125	3.6%	0.1%
Ukraine	253	294	282	295	310	295	308	339	323	298	256	-13.2%	0.3%
United Kingdom	1704	1704	1700	1723	1766	1806	1788	1716	1683	1610	1580	-1.0%	1.8%
Uzbekistan	154	148	145	156	144	111	112	103	101	101	104	2.8%	0.1%
Other Europe & Eurasia	433	461	483	509	526	553	562	602	608	581	579	-0.7%	0.7%
Total Europe & Eurasia	19582	19769	19750	19966	20198	20356	20498	20271	20358	19448	19510	0.1%	22.9%
Iran	1304	1322	1423	1509	1579	1641	1728	1718	1822	1787	1799	1.0%	2.1%
Israel	279	260	260	267	251	257	251	264	259	246	242	-2.2%	0.3%
Kuwait	249	253	273	296	327	359	333	338	359	399	413	2.8%	0.4%
Qatar	60	73	84	95	107	122	136	153	174	176	220	18.1%	0.2%
Saudi Arabia	1578	1622	1668	1780	1913	2001	2074	2200	2387	2624	2812	7.1%	3.1%
United Arab Emirates	396	400	439	488	515	553	584	617	654	616	682	8.4%	0.8%
Other Middle East	1155	1218	1228	1180	1255	1291	1390	1446	1499	1584	1653	3.8%	2.0%
Total Middle East	5021	5148	5374	5615	5946	6225	6497	6736	7153	7433	7821	4.6%	8.9%
Algeria	191	198	221	230	239	250	258	286	309	327	327	-0.1%	0.4%
Egypt	552	537	524	540	556	616	598	638	680	719	757	5.4%	0.9%
South Africa	457	468	480	497	513	514	528	549	528	517	531	2.7%	0.6%
Other Africa	1238	1278	1315	1344	1400	1455	1439	1501	1580	1632	1676	2.6%	2.0%
Total Africa	2439	2481	2540	2611	2708	2835	2824	2974	3097	3195	3291	3.0%	3.9%
Australia	831	839	839	844	855	886	918	925	936	931	941	0.8%	1.1%
Bangladesh	65	80	80	83	83	94	93	93	98	100	101	0.4%	0.1%
China	4766	4859	5262	5771	6738	6944	7437	7817	7937	8201	9057	10.4%	10.6%
China Hong Kong SAR	201	243	267	269	313	285	305	324	293	280	324	15.2%	0.4%
India	2261	2288	2376	2420	2574	2567	2571	2835	3068	3211	3319	2.9%	3.9%
Indonesia	1143	1160	1207	1232	1306	1295	1240	1270	1264	1289	1304	0.7%	1.5%
Japan	5530	5394	5320	5413	5238	5334	5203	5029	4836	4391	4451	1.5%	5.0%
Malaysia	480	479	521	513	533	523	512	542	544	539	556	3.3%	0.6%
New Zealand	131	131	136	147	148	152	155	155	156	147	147	0.1%	0.2%
Pakistan	371	365	356	319	324	311	254	385	386	412	410	-0.6%	0.5%
Philippines	347	345	329	329	338	315	285	300	265	281	282	0.1%	0.3%
Singapore	645	706	690	660	739	817	885	941	990	1067	1185	10.9%	1.5%
South Korea	2252	2259	2308	2326	2283	2308	2317	2389	2287	2326	2384	2.5%	2.6%
Taiwan	882	936	954	994	1039	1049	1039	1093	990	983	1026	4.7%	1.1%
Thailand	835	831	886	953	1040	1096	1097	1088	1090	1121	1128	0.5%	1.2%
Vietnam	171	186	205	220	263	258	254	283	300	304	338	10.4%	0.4%
Other Asia Pacific	242	252	251	256	268	269	270	284	275	283	286	0.9%	0.3%
Total Asia Pacific	21135	21353	21987	22750	24081	24503	24914	25753	25715	25866	27237	5.3%	31.5%
Total World	76605	77304	78268	79823	82827	84126	84958	86428	85999	84714	87382	3.1%	100.0%
of which: OECD	48128	48139	48106	48734	49566	49966	49794	49611	49053	45963	46438	0.9%	52.5%
Non-OECD	28477	29165	30162	31090	33262	34130	35164	36817	37946	38751	40944	5.5%	47.5%
European Union	14585	14754	14679	14769	14953	15101	15103	14801	14757	14016	13890	-1.1%	16.4%
Former Soviet Union	3743	3754	3799	3889	3942	3946	4095	4156	4291	4153	4349	4.6%	5.0%

BP. Statistical Review of World Energy. (2011: 9).

Příloha XIII: Import ropy do ČLR v roce 2010

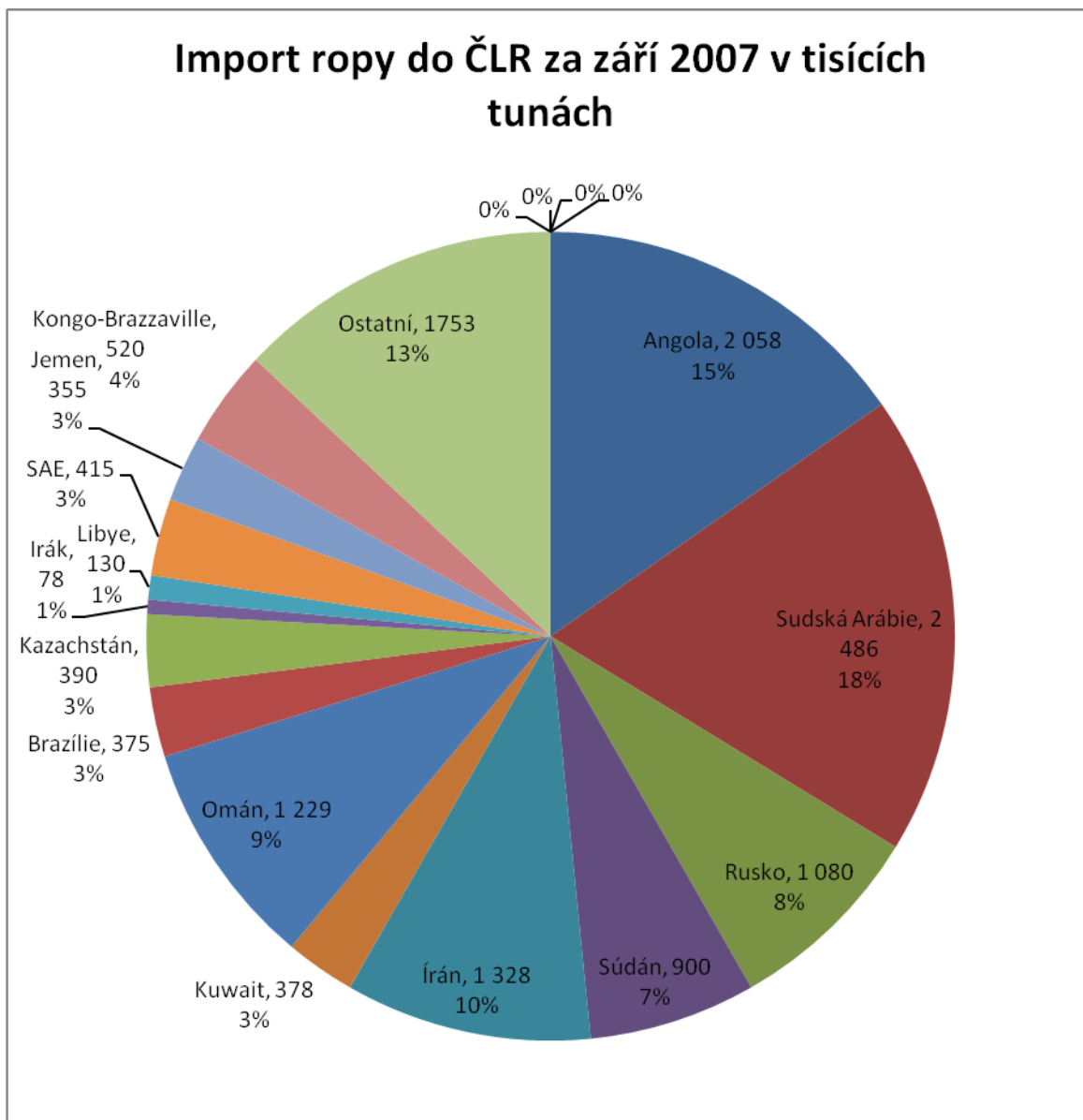
Zpracováno autorkou na základě informací ze zdroje: CHINA OIL WEB: *China's Crude Oil Imports Data for January.*

Příloha XIV: Import ropy do ČLR za leden 2010

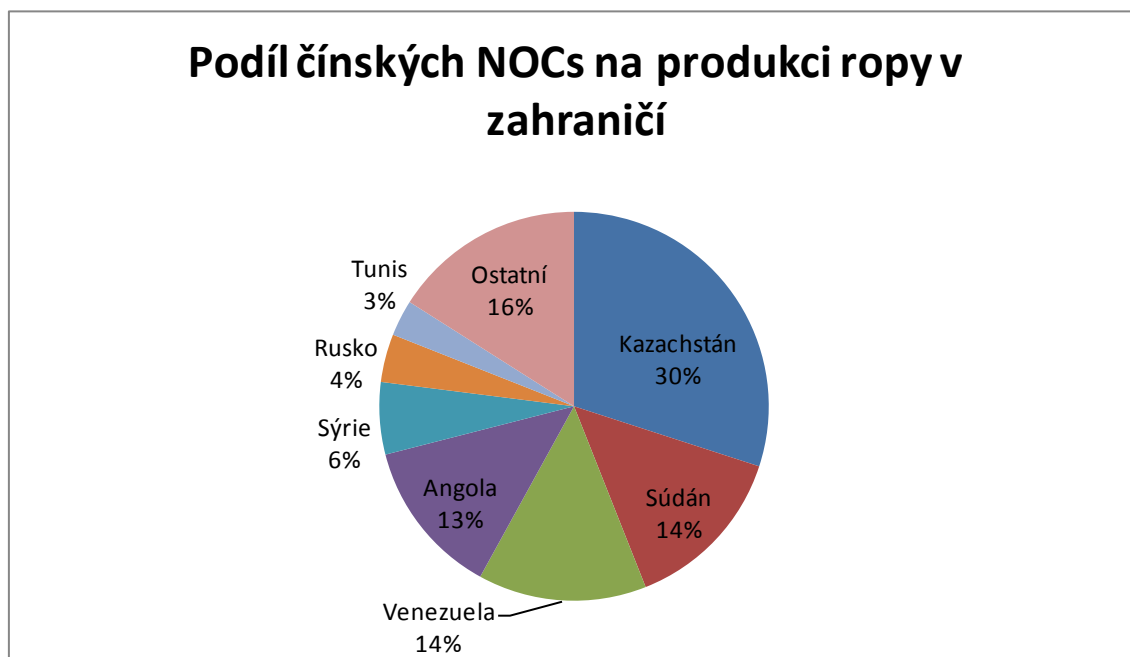
Zpracováno autorkou na základě informací ze zdroje: CHINA OIL WEB:
China's Crude Oil Imports Data for January.

Příloha XV: Import ropy do ČLR za září 2007

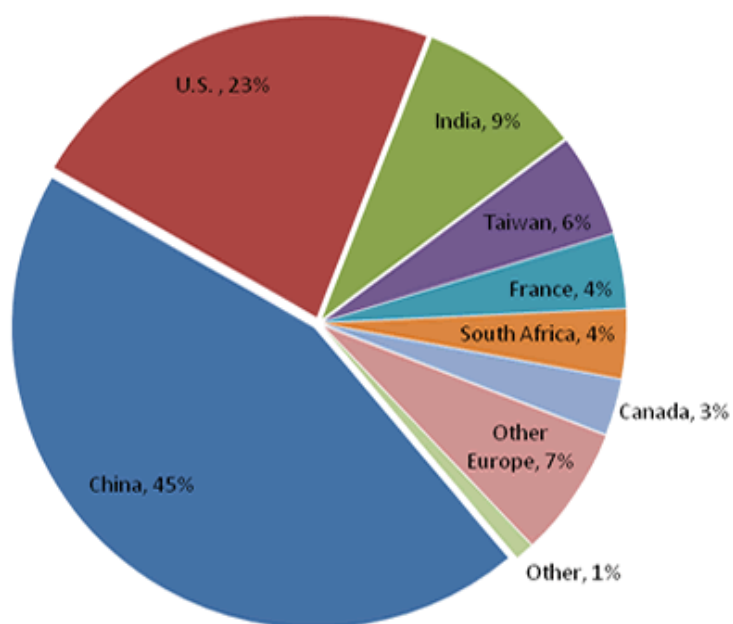
Zpracováno aurorkou na základě informací ze zdroje: CHINA OIL WEB: *The statistics of China's import crude oil in sep'07.*

Příloha XVI: Podíl čínských NOCs na produkci ropy v zahraničí

Zpracováno autorkou na základě informací ze zdroje: IEA. *Oil Market Report* (2010: 21); (<http://omrpublic.iaea.org/omrarchive/10jun10full.pdf>, 2012-03-04).

Příloha XVII: Angola a její vývoz ropy

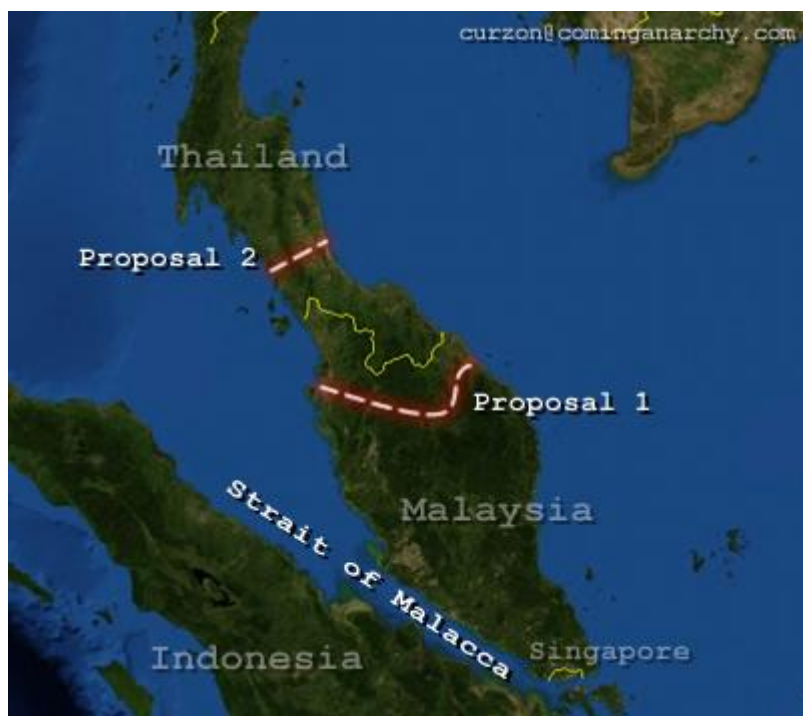
Zdroj: Country Analysis Briefs: Angola.

Příloha XVIII: Ropovod Myanmar – Čína

Zdroj: Erickson-Collins, 2010: 99.

Příloha XIX: Alternativní cesty v Thajsku a Malajsii

Zdroj: COMINGANARCHY.COM. *Bypassing the Strait of Malacca* (2007-05-06); (<http://cominganarchy.com/2007/05/06/bypassing-the-strait-of-malacca/>, 2012-03-20).

Příloha XX: Ropovod Pákistán – Čína

Zdroj: Erickson-Collins, 2010: 102.

Příloha XXI: Přepravní ceny ropy do ČLR

MODE	ROUTE	DISTANCE (KM)	COST (US\$/BBL)	COST (US\$/BBL/1000 KM)
Tanker ^a	Ras Tanura–Ningbo	7000	1.25	0.18
Pipeline ^b	Angarsk–Daqing	3200	2.41	0.75
Train ^c	Angarsk–Manzhouli	1000	7.19	7.19

Notes:

a. VLCC at \$150k/day charter, 2 million bpd cargo.

b. Transneft tariff of 15.41 rubles/ton/100 km.

c. Based on weighted average of Russian Railways' oil tariffs to Zabaikalsk and Naushki.

Zdroj: Erickson-Collins, 2010: 92.

Příloha XXII: Perlový náhrdelník

Zdroj: Lin, 2011: 2.

Příloha XXIII: Čínské sféry vlivu na moři

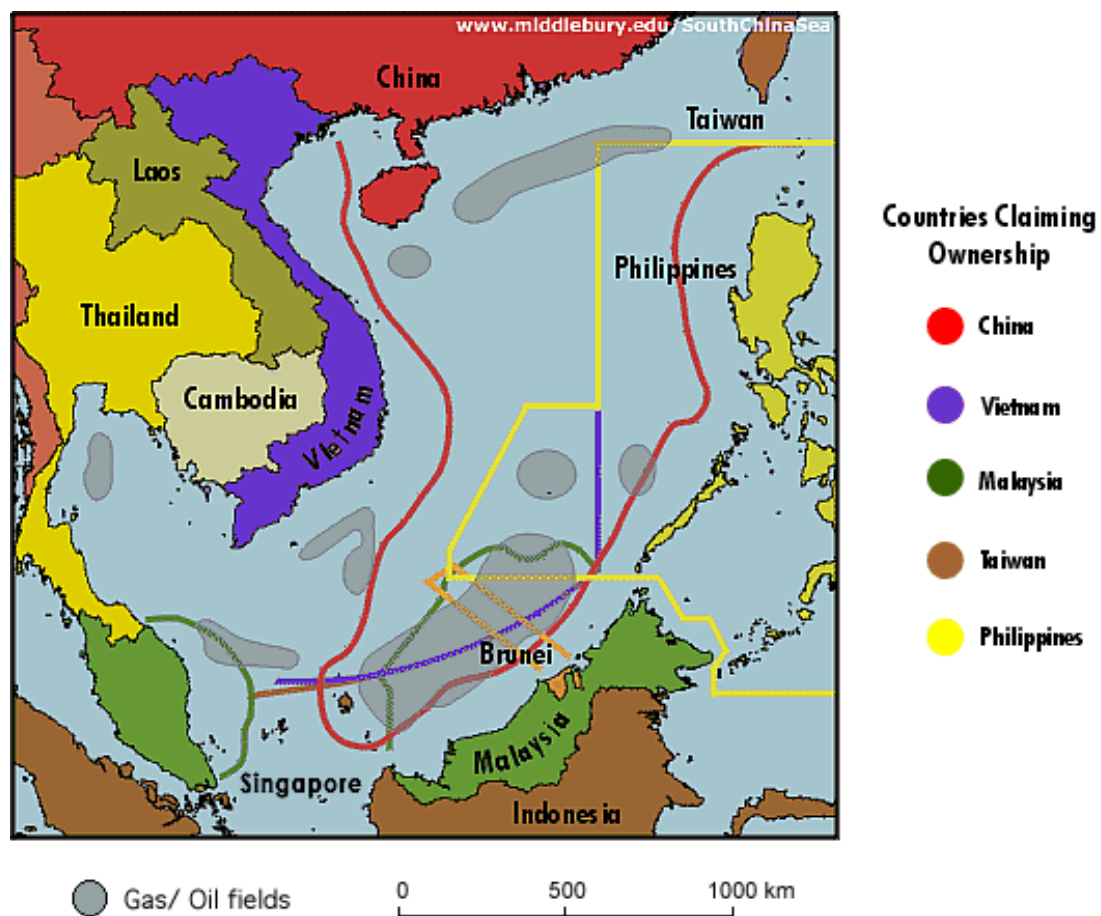
Zdroj: Chase, 2010: 3.

Příloha XXIV: Porovnání čínského námořnictva s námořnictvy v oblasti Jihovýchodní Asie

	ČLR	USA	Japonsko	Tchaj-wan	Indie	Indonésie	Malajsie	Filipíny	Singapur	Thajsko	Vietnam	Brunej	Kambodža
posádka	255 000	335 825	42 400	45 000	58 350	45 000	14 000	24 000	9 000	69 860	13 000	1 000	1 500
ponorky	65	71	16	4	16	2	2	4	4	1	2		
letadlové lodě	1	11			1					1			
křižníky		22											
torpédoborce	28	16	44	4	8								
fregaty	52	21		22	12	7	1	1	6	10	5		
bojové pobř. a hlídk. lodě	253	16		73	28	41	14	62	23	90	38	16	11
lodě pro použití min	69	9		12	10	11	4			19	14		

Zpracováno autorkou na základě informací ze zdroje: Hackett, 2010.

Příloha XXV: Rozdělení Jihočínského moře dle požadavků zemí

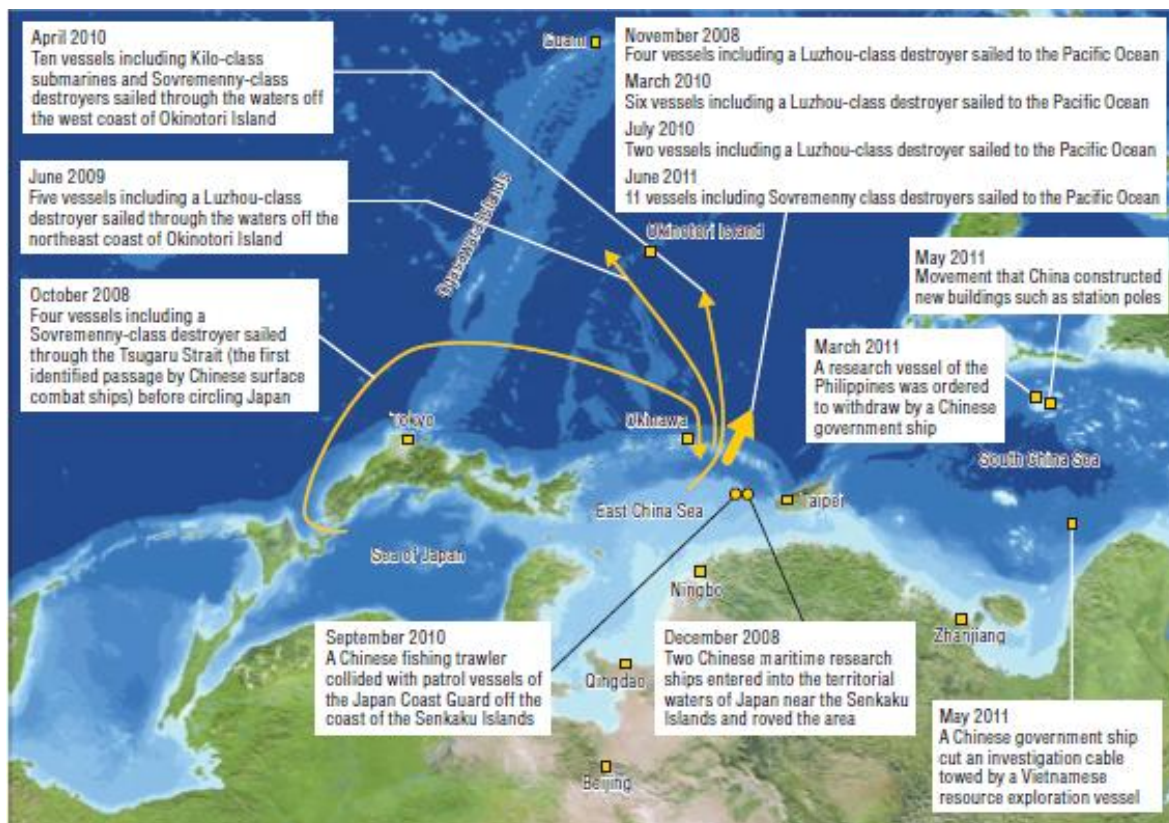

Zdroj: EIA. *South China Sea*.

Příloha XXVI: Rozdělení Východočínského moře dle požadavků zemí

Zdroj: EIA. *East China Sea*.

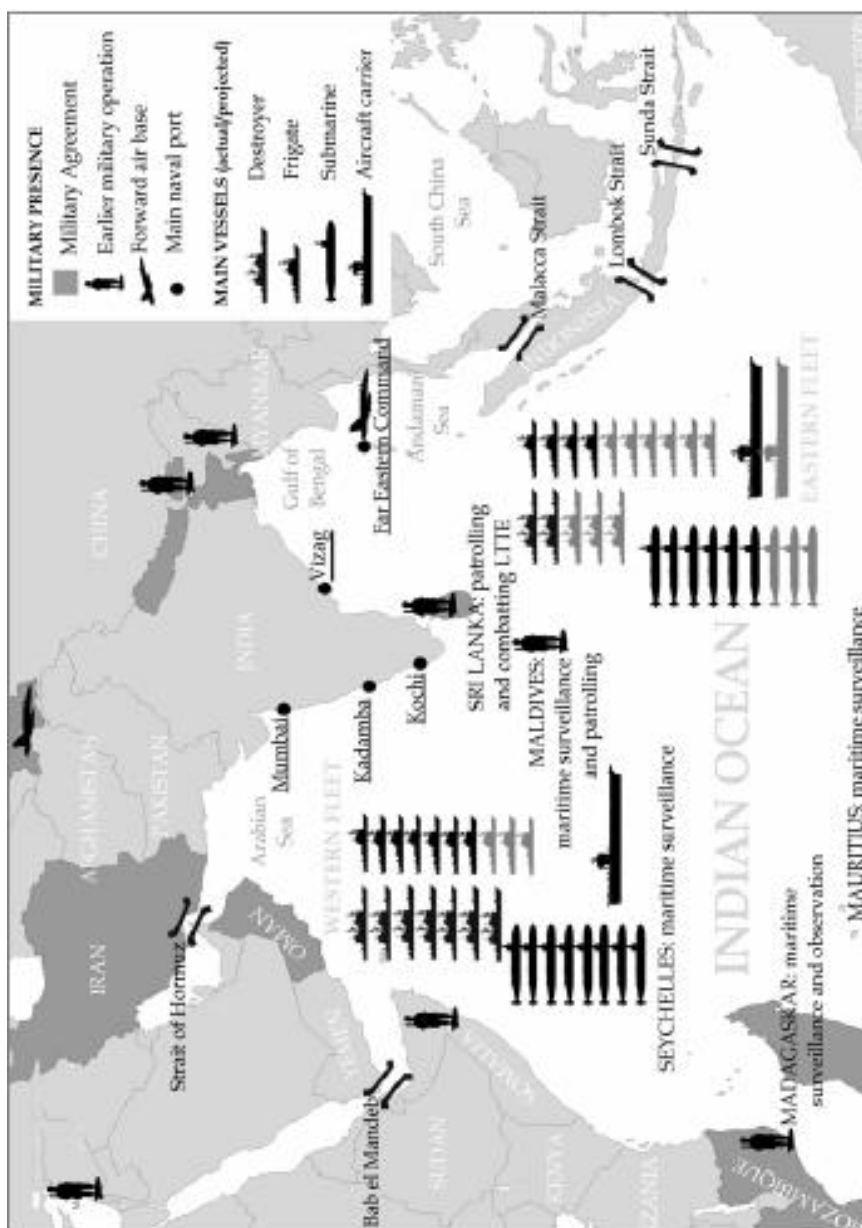
Příloha XXVII: Nedávné čínské aktivity ve vodách v blízkosti Japonska

Zdroj: JAPAN MINISTRY OF DEFENSE, *Defence of Japan (Annual White Paper)*: Section 3: China (2011), str. 83, (http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/pdf/2011/12Part1_Chapter2_Sec3.pdf, 2012-04-04).

Příloha XXVIII: Vojenská přítomnost Indie v oblastech Indického oceánu

Zdroj: Holslag, 2008: 17.